

กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

นางสาวสิริดา สายเพชร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง
การศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STRATEGIES OF COOPERATIVE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SECONDARY SCHOOL
TEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Miss Sirada Saipetch

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Supervision and Curriculum
Development

Department of Educational Policy Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
โดย	นางสาวสิริดา สายเพชร
สาขาวิชา	นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุตรุ่ง

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา นียมาภา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุไรรัตน์ สุตรุ่ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ดวงกมล บางขวด)

สิริดา สายเพชร : กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (STRATEGIES OF COOPERATIVE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SECONDARY SCHOOLTEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 276 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 372 คน โรงเรียน 67 โรงเรียน และจากการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ขั้นตอนการวางแผนร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม ($PNI_{modified} = 0.35$) เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ($PNI_{modified} = 0.38$) รองลงมาคือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ ($PNI_{modified} = 0.37$) และการวางแผนร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.35$) จุดแข็ง 40 ข้อ จุดอ่อน 30 ข้อ โอกาส 13 ข้อ และภาวะคุกคาม 21 ข้อ

กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 8 กลยุทธ์รอง และ 24 วิธีดำเนินการ ดังนี้ กลยุทธ์หลัก 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ กลยุทธ์รอง 1.1) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น 1.2) สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง กลยุทธ์หลัก 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ กลยุทธ์รอง 2.1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง 2.2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หลัก 3 ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กลยุทธ์รอง 3.1) เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก 3.2) ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้ และกลยุทธ์หลัก 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน กลยุทธ์รอง 4.1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันประมวลความรู้และประสบการณ์ 4.2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง การศึกษา ปลายมือชื่อนี้สิด
 การศึกษา ปลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา 2559

5883881327 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEYWORDS: STRATEGIES / COOPERATIVE PROFESSIONAL DEVELOPMENT / SUPERVISION

SIRADA SAIPETCH: STRATEGIES OF COOPERATIVE PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SECONDARY SCHOOLTEACHERS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISOR: ASST. PROF. JURAIRAT SUDRUNG, 276 pp.

The objectives of the research were 1) to study current and desirable state professional cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary educational service area office 1; 2) to analyze the strengths, weaknesses, opportunities and threats of cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary educational service area office; 3) to propose strategies of cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary education service area office 1. The research instrument was questionnaires. The samples were 372 secondary school teachers in 67 schools under the secondary educational service area office 1. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI modified technique and content analysis.

The findings were: The overall of current states cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary educational service area office 1 was at the moderate level. Considering to each fields of study were found that the planning stages are at the highest level, the overall of desirable state of cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary educational service area office 1 was at the highest level. The average of co-planning stage was at the high level. The overview of PNI modified index value of cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary educational service area office 1 was 0.35. Sequencing by the emphasis point started from 1) the supervision procedure ($PNI_{modified}=0.38$) 2) giving feedback ($PNI_{modified}=0.37$) and 3) co-planning ($PNI_{modified}=0.35$). 40 strengths, 30 weaknesses, 13 opportunities, and 21 threats

Strategies of cooperative professional development of secondary school teachers under the secondary education service area office 1 consist of 4 main primary strategies, 8 secondary strategies and 24 procedures: the first main strategy is to develop secondary school teachers to plan professional development together. Subordinate strategies encourage teachers to 1.1) analyze the issues 1.2) make individual development plan together. The second main strategy is to encourages teachers to develop the supervision. Secondary Strategies encourage teachers to 2.1) prepare for the operation in advance. 2.2) cooperate on collecting data effectively. The third main strategy is to forces teachers to share their knowledge together. Secondary Strategies encourage teachers to 3.1) give positive feedback 3.2) summarize learning outcomes. The fourth main strategy is to reinforce teachers to develop an innovation altogether. Secondary strategies develop teachers to 4.1) combine knowledge and experiences. 4.2) define professional development model successfully.

Department: Educational Policy Management and Leadership Student's Signature

Advisor's Signature

Field of Study: Supervision and Curriculum
Development

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุดรุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้มอบคำแนะนำและคำปรึกษาที่ดี ทั้งในเชิงวิชาการ หลักคิดในการดำเนินชีวิต ตลอดจนความเชื่อมั่นในความสามารถ ศักยภาพ และมอบโอกาสให้แก่ผู้วิจัยเสมอมาตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา นิยมภา ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ดวงกมล บางชวด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อคิดและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ เพื่อนำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบร่างกลยุทธ์ทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาชี้แนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

ขอกราบบูชาพระคุณครูบาอาจารย์ ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนทั้งวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 และผู้อำนวยการโรงเรียนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่น้องโรงเรียนจิตรลดา เพื่อนพี่น้องคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนพี่น้องนิเทศ การศึกษาศึกษารหัส 58 ที่อยู่เคียงข้างกัน พี่นฝ้าอุปสรรคมาโดยตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณ สุชนิต ญัฐมน กมลชนก ศิโรรัตน์ เพื่อนที่ประเสริฐยิ่ง ผู้เป็นกำลังสำคัญในการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวของข้าพเจ้า พ่อ แม่ และพี่สาว ผู้อยู่เบื้องหลัง และเป็นกำลังหลักในการสนับสนุนในทุกเรื่อง เป็นทั้งที่ปรึกษาและกำลังใจที่ดีเสมอมา จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาและประสบความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
บทที่ 1	4
บทนำ.....	4
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	4
คำถามการวิจัย	7
วัตถุประสงค์	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
บทที่ 2	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)	11
การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	11
ตอนที่ 2 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การพัฒนา	89
ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
บทที่ 3	101
วิธีการดำเนินการวิจัย	101

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	101
2. เครื่องมือในการวิจัย.....	101
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
6. ขั้นตอนการวิจัย.....	106
บทที่ 4	109
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	109
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอตามลำดับดังนี้.....	110
1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	112
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1.....	153
ตอนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	187
บทที่ 5	210
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	210
สรุปผลการวิจัย.....	210
1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ.....	210
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ.....	221

3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	223
อภิปรายผลการวิจัย.....	224
1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความ ต้องการ จำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	224
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ.....	227
3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	229
ข้อเสนอแนะ	237
รายการอ้างอิง	239
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	276

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	110
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม	112
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกันด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน	114
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกันด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง	116
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ	120
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ.....	123
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ	126

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	128
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง.....	131
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน	133
ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	136
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	139
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการวางแผนพัฒนาตนเอง.....	142
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน	145

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา.....	148
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน.....	150
ตาราง 17 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	154
ตาราง 18 ผลการสรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกเป็นรายขั้นตอน.....	172
ตาราง 19 สรุปการเรียงลำดับความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	182
ตาราง 20 การจับคู่ SWOT Matrix สำหรับวิธิตำเนินการของกลยุทธ์ SO, ST, WO, WT	189
ตาราง 21 กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธิตำเนินการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1	203

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกลไกการขับเคลื่อนไปสู่ภาคปฏิบัติ “ครู” เป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษาในหลายประเทศ จุดเน้น คือ การสร้างครูคุณภาพสูง คุณภาพเป็นเลิศ การคัดเลือกครูเข้มข้น คัดเลือกครูจากนักเรียนที่มีผลคะแนนสูงเป็นอันดับต้นๆของประเทศ วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่คนปรารถนาและเป็นที่ยอมรับ บ่มเพาะทักษะอาชีพครู มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายพัฒนาตนเองของครู แลกเปลี่ยนประสบการณ์ วางระบบพัฒนาครูอย่างครบวงจร ปรับอัตราเงินเดือนให้สูงเท่าวิ

ชาชีพชั้นสูง ยกระดับมาตรฐาน เส้นทางอาชีพครูมีความก้าวหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) รวมทั้งควรเร่งพัฒนาศักยภาพครูมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอน และปรับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ (Inspiring Teachers) ปรับบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมเสริมศักยภาพครูประจำการ อาทิ การฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยวิธีการต่างๆ สร้างเครือข่ายครูประจำการ พัฒนาระบบครูพี่เลี้ยงที่สนับสนุน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพครู ช่วยยกระดับครูประจำการที่มีข้อจำกัดในการสอน ทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และปฏิรูประบบผลิตและพัฒนาครู ให้มีจำนวนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่ รวมทั้งพัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูให้เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดูแลระบบสวัสดิการและลดปัญหาที่บั่นทอนขวัญกำลังใจของครูให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

ปัญหาการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในส่วนของปัญหาขาดแคลนครู อาจารย์ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ขาดแคลนทางปริมาณส่วนหนึ่งเพราะการเกลี้ยครูไปตามโรงเรียนต่างๆไม่ทั่วถึง มีครูเต็มในบางโรงเรียน เช่น โรงเรียนในเมือง และครูขาดในชนบทมาก ปัญหาการขาดครูทั่วประเทศ ส่วนหนึ่งเพราะครูเกษียณและลาออกก่อนเกษียณมากในรอบ 5-6 ปีที่ผ่านมา โดยรัฐบาลจัดสรรอัตราทดแทนเพียง 20% ของอัตราเกษียณ ที่ขาดแคลนมาก คือ ครูที่จบทางด้าน

วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ส่วนหนึ่งเพราะมีครูเรียนทางด้านนี้น้อย หรือย้ายไปทำงานอื่นที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า มีโอกาสก้าวหน้ากว่า นอกจากขาดแคลนครูในเชิงปริมาณแล้ว การขาดแคลนครูในด้านคุณภาพก็เป็นปัญหาสำคัญ คนเก่งๆสนใจมาเป็นครูอาจารย์ลดลงเพราะมีงานอื่นที่ดีกว่า ทำให้สถาบันการศึกษาต้องรับคนที่มีผลการเรียนเกรดต่ำลงมาเป็นครูอาจารย์ ครูอาจารย์จำนวนมากยังมีแรงจูงใจการทำงานเป็นครูอาจารย์น้อยลง การร้งงานวิชาการและการเผยแพร่วิชาการลดลง การเป็นครูกลายเป็นอาชีพแบบงานราชการหรืองานบริษัททั่วไปงานหนึ่ง ครูไม่ได้พอใจหรือมีความสุขในความเป็นครูอาจารย์มากนักเพราะมักเป็นงานหนักซ้ำซากและได้ค่าตอบแทนต่ำ ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้คุณภาพครูอาจารย์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาทางการศึกษา, 2551)

ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาทางการศึกษา (2558) ได้สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูไว้ดังนี้ 1) ระบบการพัฒนาครูของประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแล กำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม 2) การพัฒนาครูประจำยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะช่วยในการพัฒนาครู ระบบการนิเทศช่วยเหลือครูยังมีความอ่อนแอ 3) การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาครูมักจะกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาคำจำเป็นในการพัฒนาของครูที่แท้จริง 4) การพัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรม ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การพัฒนาครูมีระยะเวลาสั้นไม่เหมาะสมกับเนื้อหาส่วนใหญ่ใช้การบรรยายฝึกรูปแบบและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการหรือทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ 5) การพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหามากในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น 6) การพัฒนาครูของแต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 7) ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศสำหรับครูที่ไม่ประสงค์จะรับการนิเทศรูปแบบอื่นๆ เป็นกระบวนการซึ่งครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นกันในเรื่องที่เกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพ ซึ่งครูสามารถคัดเลือกวิธีการพัฒนาได้หลายวิธี การนิเทศแบบ

ร่วมพัฒนาวิชาชีพมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อให้ครูได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน โดยช่วยเหลือแลกเปลี่ยน ความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการยกระดับการพูดคุยเกี่ยวกับวิชาชีพ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ วิชาชีพชื่นชมในผลงานของเพื่อนก่อให้เกิดแรงเสริมทางบวกในการสอนของครู และมีความเข้าใจใน นักเรียนของตนมากขึ้น (จุไรรัตน์ สูดรุ่ง, 2559)

จากรายงานการฝึกอบรมและการเรียนรู้ของครูในประเทศที่ระดับผลสัมฤทธิ์ผลทางการ ศึกษาสูงหรือมีระดับผลการสอบ PISA สูง มีลักษณะเด่นสำคัญร่วมกันประการหนึ่ง คือ การ ฝึกอบรมและการเรียนรู้จะ สอดคล้องเป็นเนื้อเดียวกับการทำงานสอน โดยครูร่วมกันคิดร่วมกันทำ ซึ่ง จะทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและอยู่บนปัญหาเชิงปฏิบัติที่เผชิญจริง ในประเทศ ฟินแลนด์ซึ่งแทบจะไม่มีการจัดการอบรมพัฒนาอย่างเป็นทางการ ครูใช้เวลาครึ่งวันในแต่ละสัปดาห์ ร่วมกันระบุปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียนและค้นหาแนว ทางแก้ไข (OECD, 2012a อ้างถึงใน มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2556) สอดคล้อง กับผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอน ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านภาพรวม เกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วม พัฒนาวิชาชีพมากที่สุด (ปัญญา อัครพุทธพงศ์, 2557)

นอกจากนั้นนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งดำเนินงานโดย กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และการสัมมนาศึกษานิเทศก์ (กลิ่น สระทองเนียม, 8 พฤษภาคม 2560) ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้มีพันธกิจในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้นำ ทางวิชาการ โดยจัดโครงการต่างๆในการพัฒนาวิชาชีพครูที่มุ่งเน้นให้ครูได้ร่วมมือและเรียนรู้เป็นทีม อันเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของครู เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน แต่ใน ขณะเดียวกันผลการดำเนินงานในการส่งเสริมให้ครูมีการนิเทศแบบร่วมมือกันโรงเรียนต่างๆ ยังไม่ ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ซึ่งการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพนั้นได้ถูกขยาย แนวคิดออกเป็นหลายรูปแบบในปัจจุบัน เช่น ครูสภาส่งเสริมการรวมตัวกันของครูและบุคลากร ทางการศึกษาให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่จะนำมาพัฒนาให้เกิดขึ้นในโรงเรียน รวมทั้งจากผลการวิจัยของปัญญา อัครพุทธพงศ์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยทางสถานภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านภาพรวมเกี่ยวกับ ความต้องการรูปแบบการนิเทศการสอน พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพมากที่สุด จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษากลยุทธ์การนิเทศ

แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร
3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อนำเสนอกกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

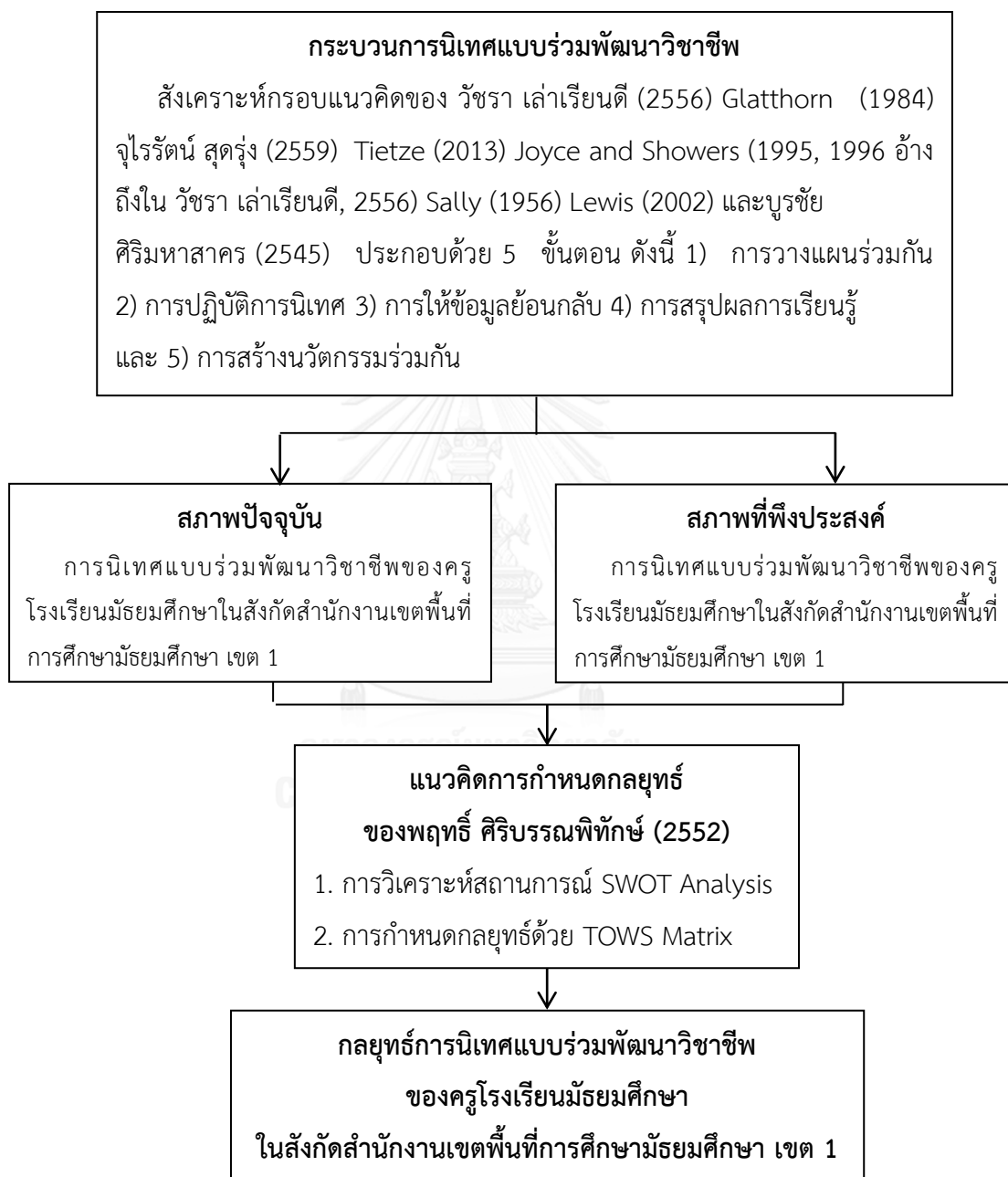
ในการศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. แนวคิดกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ ได้แก่ วัชรา เล่าเรียนดี (2556) Glatthorn (1984) จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) Tietze (2013) Joyce and Showers (1995, 1996 อ้างถึงใน วัชราเล่าเรียนดี, 2556) Sally (1956) Lewis (2002) และบวรชัย ศิริมหาสาคร (2545) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนร่วมกัน 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ 4) การสรุปผลการเรียนรู้ และ 5) การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

2. แนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ของพทฤธี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) ซึ่งประกอบด้วย
- 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม SWOT Analysis
 - 2) การกำหนดกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังแผนภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 5,232 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 372 คน โดยใช้รูปแบบการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 67 โรงเรียน ได้จำนวนครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 402 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ ได้แก่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) Glatthorn (1984) จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) Tietze (2013) Joyce and Showers (1995, 1996) อ่างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556) Sally (1956) Lewis (2002) และบุรชัย ศิริมหาสาคร (2545) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกัน
 - 1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน
 - 1.2 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
2. การปฏิบัติการนิเทศ
 - 2.1 การเลือกกิจกรรมนิเทศ
 - 2.2 การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ
 - 2.3 การบันทึกข้อมูลการนิเทศ
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ
 - 3.1 การสะท้อนความคิดของตนเอง
 - 3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

4. การสรุปผลการเรียนรู้
 - 4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
 - 4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้
 - 4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง
5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน
 - 5.1 การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและของเพื่อน
 - 5.2 การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา
 - 5.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูมัธยมศึกษา
2. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นปัจจุบันต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หรือองค์การทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาครูให้มีคุณภาพ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้งมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การร่วมมือร่วมใจกันของครูเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนหรือการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามกระบวนการ ดังนี้ 1) การวางแผนร่วมกัน ได้แก่ การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง 2) การปฏิบัติการนิเทศ ได้แก่ การเลือกกิจกรรมนิเทศ การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ การบันทึกข้อมูลการนิเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การสะท้อนความคิดของตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน 4) การสรุปผลการเรียนรู้ ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ การวางแผนพัฒนาตนเอง และ 5) การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ได้แก่ การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและของเพื่อน การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้สรุปสาระสำคัญจากการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ตอนที่ 2 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การพัฒนา

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

จูไรต์น สูดรุ่ง (2559) ได้อธิบายว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศสำหรับครูที่ไม่ประสงค์จะรับการนิเทศรูปแบบอื่นๆ เป็นกระบวนการซึ่งครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพ ซึ่งครูสามารถคัดเลือกวิธีการพัฒนาได้หลายวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน โดยช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการยกระดับการพูดคุยเกี่ยวกับวิชาชีพ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ รู้สึกชื่นชมในผลงานของเพื่อน ก่อให้เกิดแรงเสริมทางบวกในการสอนของครู และมีความเข้าใจในนักเรียนของตนมากขึ้น โดยมีลักษณะสำคัญของการนิเทศรูปแบบนี้ 5 ประการ คือ

1. การจัดกลุ่มครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน ควรมีรูปแบบและเน้นความเป็นระบบพอสมควรโดย กำหนดเป็นแผนหรือโครงการนิเทศอย่างกว้างๆ เพื่อให้สามารถยืดหยุ่นได้ในการนำไปใช้ แต่ก็สามารถติดตามผลการปฏิบัติได้
2. การสังเกตของครูที่มีต่อกัน ควรทำอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าคนละ 2 ครั้ง/ภาคเรียน และต้องมีการประชุมปรึกษาหารือหรือการสังเกต
3. แม้ว่าผู้บริหารและผู้นิเทศจะต้องรับรู้และเกี่ยวข้องในด้านการจัดการและควบคุม

โครงการกรณีศึกษาด้วย แต่ในเรื่องของการสังเกตการสอน ข้อมูลที่ได้ การให้คำปรึกษาหารือและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นนั้นต้องเป็นเรื่องของครูกลุ่มนั้นโดยเฉพาะ

4. การประเมินผลครู อาจไม่มีรูปแบบหรือระบบที่เป็นมาตรฐานมากนัก แต่ก็ต้องเป็นเรื่องของครูกลุ่มนั้นเท่านั้น ผู้บริหารจะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งการสังเกต การให้คำปรึกษา และผลที่ได้ก็ต้องไม่เกี่ยวข้องกับส่วนหนึ่งส่วนใดของกระบวนการพิจารณาความดีความชอบของครูเป็นอันขาด

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวเกี่ยวกับข้อดีของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไว้ 6 ข้อคือ

1. ครูได้แลกเปลี่ยนวิธีการสอน เทคนิคการสอนและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. ก่อให้เกิดกำลังใจจากการพัฒนาการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. เข้าใจการทำงานของเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมอาชีพมากขึ้น
4. เข้าใจนักเรียนมากขึ้น จากการได้สังเกตการสอนชั้นเรียนอื่นๆ
5. สร้างบรรยากาศในการเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกันมากขึ้น
6. กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและยอมรับข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ขึ้น

Glatthorn (1984) ได้อธิบายว่า การนิเทศแบบร่วมวิชาชีพ คือ กระบวนการที่มีแบบแผนและขั้นตอนโดยเกิดขึ้นระหว่างครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้ตกลงที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อความเจริญงอกงามในวิชาชีพ ซึ่งโดยทั่วไปนั้นครูจะแลกเปลี่ยนหรือผลัดกันสังเกตการสอนในชั้นเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมกันปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นที่เกี่ยวกับวิชาชีพอีกด้วย โดยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. ครูที่ร่วมกันนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจะมีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างเป็นทางการและเป็นบทบาทระดับองค์กร ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการและเป็นการเยียมเยียนแบบเป็นครั้งคราวซึ่งเกิดจากครูที่มีความสนิทสนมกัน

2. ครูจะต้องตกลงกันเพื่อสังเกตการสอนในชั้นเรียนซึ่งกันและกันอย่างน้อย 2 ครั้ง และมีการประชุม ปรึกษาหารือร่วมกันหลังจากการสังเกต

3. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นการดำเนินการระหว่างเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกัน แม้ว่าผู้บริหารหรือผู้นิเทศอาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการและการกำกับติดตามอยู่บ้าง แต่การสังเกตการสอน การปรึกษาหารือและการอภิปรายในประเด็นต่างๆ จะดำเนินการโดยครูเท่านั้น

4. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จะไม่มีการประเมินเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จะเป็นส่วนหนึ่ง ที่เพิ่มเติมให้ระบบการประเมินตามมาตรฐานสมบุรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ใช่กระบวนการที่นำมาใช้แทนการ ประเมินการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงไม่ควรนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนและการ ปฏิบัติหรือมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินโดยผู้บริหาร

5. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันของครู ซึ่งเป็นแบบ แแผนที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของโรงเรียน

6. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นประโยชน์สำหรับครูทุกคนในโรงเรียน รวมไปถึงครู ที่มีประสบการณ์น้อยหรือครูที่มีปัญหาพิเศษที่อาจมีความจำเป็นต้องได้รับการนิเทศแบบคลินิกอยู่ บ้างก็ตาม

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) คือการพัฒนาวิชาชีพโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจและการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ครูหรือเพื่อนครูที่อยู่ในระดับเดียวกันและมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือมีความ ต้องการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนเองโดยความสมัครใจและมีอิสระในการเลือกสมาชิกของกลุ่ม ครูได้ แล้วจัดทำเป็นโครงการนิเทศที่มีแบบแผนและขั้นตอนที่ชัดเจน มีผู้บริหารคอยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานและกำกับติดตามผลการนิเทศ ทั้งนี้การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจะ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้นั้น เพื่อนครูหรือกลุ่มครูที่ตกลงดำเนินการนิเทศร่วมกันจะต้องผลัดกัน สังเกตการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน ร่วมกับการประชุม การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การปรึกษาหารือ การให้คำแนะนำหรือคำชี้แนะ โดยสามารถ นำรูปแบบหรือกระบวนการนิเทศอื่นที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการมาใช้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจะไม่มีผลต่อการพิจารณาความดีความชอบหรือการ ปรับตำแหน่ง แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิชาชีพเป็นสำคัญ รวมทั้งเพื่อทำให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพและเพื่อนครูมีความสัมพันธ์และมิตรภาพอันดีต่อกัน

กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนำการนิเทศแบบร่วมวิชาชีพไปใช้ ดังนี้

1. ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการและติดตามผลการปฏิบัติงาน นิเทศแบบนี้ แต่ละคนติดต่อหาบาทามครูที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งครูที่ควรได้รับการหาบาทามควร เป็นผู้ที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการสอน

2. เมื่อได้ครูที่มีคุณสมบัติดังกล่าวเป็นสมาชิกแล้ว จัดให้มีการอภิปรายและสรุปถึงขอบเขต ของโครงการที่จะปฏิบัติ เช่น การสังเกต การให้คำปรึกษา หรืออาจอภิปรายไปถึงการพัฒนาหลักสูตร การเตรียมสื่อ การฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนชั้นเรียนที่จะสังเกตว่ามีวิธีการปฏิบัติอย่างไร สำหรับ

จำนวนครั้งที่ต้องสังเกตควรปฏิบัติได้น้อย 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย หรือมากกว่าก็จะยิ่งดี และต้องมี การประชุมเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับมาทุกครั้ง ข้อตกลงที่สมาชิกควรตกลงร่วมกันอีก คือ การเขียน รายงานสั้นๆ ให้ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการเมื่อเสร็จจากการสังเกตและประชุมให้ข้อมูล ย้อนกลับแต่ละครั้ง และประการสุดท้ายก็คือ ต้องตกลงกันว่า ครูที่จะรับการสังเกตจะเป็นผู้กำหนด วาระการประชุม และระบุว่าต้องการให้สังเกตอะไร ซึ่งจะทำให้การสังเกตแต่ละครั้งตรงกับ ความ ต้องการและเป็นประโยชน์ต่อครูมากที่สุด

3. การจัดกลุ่มครู ครูผู้เป็นสมาชิกของโครงการ เป็นผู้เสนอชื่อเพื่อนสมาชิกที่ตนต้องการ ทำงานด้วย ซึ่งจำนวนที่เหมาะสมที่สุด คือ กลุ่มละ 2-3 คน และเพื่อให้สะดวกในการจัดคู่อการสังเกต ควรให้ครูจัดลำดับที่ของสมาชิกที่ตนเลือกได้เป็น 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

4. การจัดตารางปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำงานของกลุ่มครู ถ้าเป็นไปได้ สมาชิก ในกลุ่มควรจัดตารางสอนให้มีเวลาว่างตรงกันสัปดาห์ละ 1 คาบ(เพื่อใช้ในการอภิปรายในการสังเกต) และให้เวลานอกตารางสอนอย่างน้อยอีก 1 คาบ (จนกว่าสมาชิกสามารถเยี่ยมชั้นเรียนของกันและกัน ได้โดยไม่ต้องหาชั่วโมงสอนชดเชย) และด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดเตรียมโครงการร่วม พัฒนาวิชาชีพนี้ให้เห็นแล้วเสร็จก่อนที่จะมีการจัดตารางสอนใหญ่ของครูทั้งโรงเรียน เพื่อให้โครงการ นิเทศดังกล่าวไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่จะใช้สังเกตและประชุมเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ

5. ถ้าครูผู้เข้าร่วมโครงการนี้มีความสนใจและโรงเรียนสามารถจัดให้ได้ ก็ควรจัดให้มีการ ฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับสมาชิกในโครงการ ซึ่งได้แก่

- 5.1 ทักษะการสังเกตทั่วไป
- 5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตทั่วไป
- 5.3 การประชุมหลังจากการสังเกตทั่วไป
- 5.4 ทักษะการสังเกตเฉพาะจุดที่สำคัญ
- 5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตเฉพาะจุดที่สำคัญ
- 5.6 การประชุมหลังจากการสังเกตเฉพาะจุดที่สำคัญ

แต่ถ้ามีเวลาจำกัด การฝึกอบรมอาจจัดรวมฝึก 3 ทักษะทั่วไป คือ การสังเกต การ วิเคราะห์ข้อมูล และการประชุมหลังการสังเกต

6. เมื่อจัดการปฐมนิเทศและการฝึกอบรมแล้ว โครงการก็สามารถเริ่มต้นตามลำดับ ดังนี้คือ ครูแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอน วิเคราะห์ และประชุม หลังจากนั้นก็สรุปเป็นรายงานความก้าวหน้า ง่ายๆ ส่งผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการก็จะตรวจสอบเฉพาะรายงาน และ อาจมีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการกับสมาชิกภายในโครงการ เพื่อรับทราบว่าโครงการดำเนินไป ด้วยดีหรือมีอุปสรรคอันใด เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขให้ทันท่วงที

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการกรณีพิเศษแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกันของครูหรือคณะครูที่สนใจจะพัฒนางานของตนเอง
2. ร่วมกันเลือกประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงหรือพัฒนา
3. นำเสนอโครงการและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บังคับบัญชา
4. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการกรณีพิเศษแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ วิธีการสังเกตการสอน วิธี

สังเคราะห์การสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

5. กำหนดวัน-เวลาที่จะทำการสังเกตการสอนกันและกัน รวมทั้งการประชุมเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

6. ดำเนินการตามแผนและกระบวนการที่ระบุในโครงการ สังเกตการสอนในแต่ละประเด็นที่สนใจอย่างน้อย 2 ครั้ง ในแต่ละเรื่องหรือแต่ละประเด็นที่จะปรับปรุงหรือพัฒนา

7. สรุปผลการพัฒนา รายงานผลความสำเร็จ

Glatthorn (1984) ได้นำเสนอกระบวนการกรณีพิเศษแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยสามารถสรุปจากรูปแบบต่างๆ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 เพื่อนในฐานะผู้สังเกตแบบไม่เป็นทางการและผู้ให้คำปรึกษา รูปแบบที่ 2 เพื่อนในฐานะผู้สังเกตแบบคลินิก รูปแบบที่ 3 เพื่อนในฐานะผู้สังเกตเฉพาะจุด รูปแบบที่ 4 เพื่อนในฐานะผู้ชี้แนะภายใน และรูปแบบที่ 5 เพื่อนในฐานะสมาชิกกลุ่มและผู้สังเกต ดังนี้

1. ครูและเพื่อนครูตกลงสังเกตชั้นเรียนซึ่งกันและกัน อาจเป็นการสังเกตทั่วไปหรือการสังเกตเฉพาะจุดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของครูที่จะรับการสังเกต
2. ครูสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อน โดยสนใจเฉพาะสิ่งที่เพื่อนต้องการให้สังเกตเท่านั้น
3. ครูที่ทำหน้าที่สังเกตบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยข้อมูลต้องเป็นความจริงเท่านั้น
4. ครูและเพื่อนครูประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
5. ครูและเพื่อนครูร่วมกันประชุมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเพื่อน
6. ครูและเพื่อนครูร่วมกันให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการพัฒนา
7. ครูและเพื่อนครูร่วมกันค้นหาวิธีการบรรลุเป้าหมายซึ่งกันและกัน

ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปกระบวนการกรณีพิเศษแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพได้ ดังนี้

1. ครูที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน ตกลงการดำเนินการ นิเทศร่วมกับเพื่อนครูที่อยู่ในระดับเดียวกันอย่างอิสระ โดยผู้บริหารสามารถเลือกสมาชิกที่มีความสามารถและประสบการณ์เพื่อเข้าร่วมกลุ่มได้บ้าง

2. กลุ่มครูร่วมกันจัดทำโครงการการนิเทศ โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยการให้ความสนับสนุนและอำนวยความสะดวกจากผู้บริหาร
3. กลุ่มครูดำเนินการนิเทศโดยการประชุมร่วมกัน จากนั้นครูแต่ละคนผลัดกันสังเกตการสอนกับเพื่อนครู แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การให้คำปรึกษาหรือคำชี้แนะ และควรสังเกตการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการ
4. กลุ่มครูประชุมสรุปผลการดำเนินการร่วมกันและรายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้บริหาร ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถเข้าร่วมการประชุมกับกลุ่มครูได้ แต่ไม่สามารถใช้ข้อมูลจากการนิเทศเพื่อพิจารณาความดีความชอบของครู

ทักษะสำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

วิชาเรากล่าวเรียนดี (2556) แสดงทักษะเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การสังเกตการสอน
 - 1.1 การสังเกตการสอนแบบกำหนดประเด็น
 - 1.2 การสังเกตการสอนแบบไม่กำหนดประเด็น
2. การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน
 - 2.1 การวิเคราะห์การสอน
 - 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตแต่ละประเภท
 - 2.3 การประชุมให้ข้อเสนอแนะ
 - 2.4 การให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา
3. จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) กล่าวเกี่ยวกับทักษะสำหรับการนิเทศแบบ
 - 3.1 การประชุมปรึกษาหารือ
 - 3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

ร่วมวิชาชีพ ดังนี้

1. การสังเกต
 - 1.1 กระทำได้สองแบบ คือ การสังเกตทั่วไป และการสังเกตเฉพาะจุดที่สำคัญ แต่การสังเกตเฉพาะจุดจะเกิดคุณประโยชน์แก่ผู้สังเกตมากกว่า ตัวอย่างการสังเกตเฉพาะจุด ได้แก่
 - 1) เนื้อหาของหลักสูตรตรงหรือยากเกินไปสำหรับระดับชั้น น่าสนใจสำหรับนักเรียนหรือไม่ ครูเลือกเนื้อหาอะไรมาสอนบ้าง

2) พฤติกรรมนักเรียน ครูสังเกตคนที่ครูเป็นห่วง สังเกตในกลุ่มอ่อน สังเกต ปฏิสัมพันธ์โดยทั่ว ๆ ไป ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา การมีส่วนร่วมของนักเรียน และนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน เป็นต้น

3) เทคนิคการสอนทั่วไป สังเกตทักษะการสอนบางทักษะอย่างใกล้ชิดว่าเป็นอย่างไร เช่น

- การใช้เวลาในการสอน กับเวลาในการจัดการในห้องเรียนของครู
- การแจ้งวัตถุประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบและเข้าใจว่าครูต้องการอะไร และนักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างไร

- การสร้างความกระตือรือร้นให้นักเรียนโดยให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดเวลา

- การให้โอกาสนักเรียนได้ประยุกต์ใช้และฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียน
- การช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาด้านการเรียนรู้และหาวิธีแก้ไข
- การตั้งคำถามของครู
- การใช้วิธีสอนที่หลากหลายในการเรียนรู้แต่ละครั้ง
- การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เหมาะสม

4) เทคนิคการสอนเฉพาะ เป็นการสังเกตทักษะการสอนตามขั้นตอนของทักษะการสอนแบบนั้น ๆ เช่น การเตรียมการสอน ซึ่งจะช่วยนักเรียนได้มากที่สุด

1.2 เวลาที่จะใช้ในการสังเกต ควรใช้เวลาอย่างน้อย 30 นาทีขึ้นไป โดยพยายามดูตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ ถ้าเป็นระดับมัธยมศึกษาควรดูตลอดทั้งคาบการสอน

1.3 ที่นั่งในการสังเกต ที่นั่งที่เหมาะสมที่สุด คือที่ที่สามารถเห็นหน้าทั้งครูและนักเรียน แต่ผู้สังเกตจะต้องทำตัวให้สงบเสียงที่สุดที่จะทำได้

1.4 การบันทึก ถ้าผู้สังเกตเพิ่งเริ่มงานสังเกตมักจะไม่ได้กำหนดสิ่งที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า กรณีนี้ ให้บันทึกสิ่งที่เห็นว่าเกิดขึ้นในห้องเรียน บางทีครูผู้ถูกสังเกตอาจจะขอไม่ให้บันทึก แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนมีมากจนเกินกว่าจะจำได้หมด

สิ่งที่ควรบันทึกในการสังเกตทั่วไป อาจคิดแบบฟอร์มขึ้นเอง บางคนจะทำได้ง่ายเพื่อนับจำนวนครั้งของสิ่งที่เกิดขึ้นในเวลา 3 หรือ 5 นาที มีบางคนคิดแบบฟอร์มขึ้นมา 4 คอลัมน์ คือ เวลา จุดประสงค์ของ ครู กิจกรรมของครู และการตอบสนองของนักเรียน

สิ่งที่ควรบันทึกในการสังเกตเฉพาะจุด ทำแบบฟอร์มของตนเองง่าย ๆ คิดเกี่ยวกับสิ่งที่ครูขอร้องให้สังเกตและร่างแบบฟอร์มหยาบ ๆ ขึ้นมา ก็จะช่วยให้สามารถเก็บข้อมูลได้ตามต้องการ ตัวอย่างเช่น ครูขอให้ช่วยดูการตอบสนองของเด็ก ก็ให้ทำแผนผังที่นั่งของเด็ก ใช้วิธีจำง่าย ๆ เป็นรหัส เพื่อบอกพฤติกรรมของเด็ก “ยกมือขึ้นตอบ” “เมื่อถูกเรียกก็ไม่ตอบ” เช่นนี้ เป็นต้น

1.5 บทบาทของครูต่อกลุ่มเพื่อน การร่วมพัฒนาวิชาชีพนั้น ครูที่อยู่ในกลุ่มสามารถใช้บทบาทในการนิเทศได้หลายบทบาทตามระดับความสามารถและความต้องการของกลุ่ม คือ

- 1) เป็นผู้สังเกตและปรึกษาของกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ
- 2) เป็นผู้นิเทศคลินิกของกลุ่ม
- 3) เป็นผู้สังเกตเฉพาะจุดของกลุ่ม
- 4) เป็นผู้ให้บริการแก่กลุ่ม
- 5) เป็นผู้ทำงานและผู้สังเกต

2. การประชุม

ก่อนสังเกต

2.1 ควรเน้นเวลาที่ตกลงกัน และสถานที่ประชุมควรเป็นที่ที่ทั้งสองฝ่ายสามารถคุยกันอย่างไม่มีเป็นทางการ

2.2 ในการประชุมวางแผน ควรทำให้กระชับเพื่อตกลงกันให้ได้ในเรื่องเวลาที่มีอย่างจำกัด จนกระทั่งสามารถทำแผนได้สำเร็จ อาจใช้เวลาทำงานนี้ประมาณ 20 นาที

2.3 ตกลงในเรื่องชั้นเรียนที่จะต้องสังเกต ครูที่ถูกสังเกตควรให้ข้อมูลที่เป็นภูมิหลังของเด็กและความก้าวหน้าในเรื่องการเรียนของเขา เช่น “ห้องนี้เป็นนักเรียนที่เรียนดีกว่ากลุ่มปกติ เด็กหลายคนไม่ค่อยมีแรงจูงใจ พวกเด็กกำลังไปทำรายงานสำหรับบทเรียนที่ผ่านมาแล้ว 2-3 บทอยู่”

2.4 ครูที่ถูกสังเกตควรสรุปแผนการสอนให้ผู้สังเกตทราบ เช่น “ฉันจะเริ่มด้วยการตรวจการบ้าน แล้วฉันจะกำหนดให้เขาเขียนบันทึกจากหนังสือและวารสาร ฉันต้องการให้เขาเรียนรู้ว่าจะทำบันทึกให้ดีขึ้นควรทำอะไรโดยไม่ต้องลอกมาทั้งหมด”

2.5 ครูที่ถูกสังเกตควรบอกถึงข้อมูลย้อนกลับที่ตนเองต้องการ ซึ่งจะช่วยให้การสังเกตมีประโยชน์มากขึ้น ถ้ามีการระบุสิ่งที่ต้องการในการสังเกตเพื่อจะได้นำมาอภิปรายในการประชุมต่อไป

หลักการสังเกต

สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณา คือ เรื่องของเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2 คน ที่จะพูดกันไปอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้สังเกตไม่ใช่คนประเมินผลที่จะทำการตัดสินและไม่ใช่ผู้นิเทศที่จะสามารถแนะนำเพื่อปรับปรุงการสอน

2. ผู้สังเกตเป็นเพียงผู้เห็นว่าอะไรเกิดขึ้นและสามารถช่วยได้อย่างมากก็คือบอกจุดประสงค์ของการให้ข้อมูลย้อนกลับและสะท้อนให้ผู้ถูกสังเกตเห็นไปพร้อมๆกันว่าข้อมูลเหล่านั้นหมายความว่าอย่างไร

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทักษะที่จำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่

1. ทักษะการประชุม คือ การที่เพื่อนครูร่วมกันตกลงเกี่ยวกับประเด็นที่จะดำเนินการนิเทศ ผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อมูลย้อนกลับ และข้อเสนอแนะข้อมูล การประชุมจึงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดการดำเนินการนิเทศ ทั้งก่อนการสังเกตการสอนและหลังการสังเกตการสอน

2. ทักษะการสังเกตการสอน คือ การที่เพื่อนครูเฝ้าดูการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครูอีกคนหนึ่งตามประเด็นที่ตกลงร่วมกัน โดยจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนลงในเครื่องมือการสังเกตการสอนที่มีอย่างหลากหลายและไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวลงไปในการจดบันทึก

3. ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การพิจารณาแยกแยะข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนและข้อมูลย้อนกลับหรือความคิดเห็นจากเพื่อนครู เพื่อนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ข้อจำกัดของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

1. ครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสังเกตการสอน การวิเคราะห์การสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับอาจจะช่วยเพื่อนไม่ได้
2. การสังเกตการสอนและการประชุมปรึกษาหารือ และอภิปรายต้องใช้เวลา อาจต้องหาครูคนอื่นสอนแทน
3. การสังเกตการสอนอาจทำได้ไม่ต่อเนื่อง จากปัญหาด้านเวลาที่ว่างไม่ตรงกัน
4. โครงสร้างของโรงเรียนแต่ละแห่ง ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง มีการแยกกันทำงานระหว่างครู มีการแข่งขันกันมากกว่าที่จะร่วมงานกัน การนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนเป็นไปได้ยาก
5. สภาพทั่วไปในโรงเรียนที่ต่างคนต่างฝ่ายต่างปฏิบัติงานของตนเอง ขาดการยอมรับกัน อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการประสานงาน และดำเนินการนิเทศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้แนะนำ ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารงานเห็นด้วย และให้การสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจัง
2. คณะครูต้องยอมรับ ให้ความสำคัญ และมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง โดยพยายามส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
3. บรรยากาศในโรงเรียนระหว่างครูด้วยกัน ครูกับผู้บริหารและครู ผู้บริหารกับนักเรียน ต้องมีความเป็นมิตร มีการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ในทุกด้าน

4. จัดการทรัพยากรให้พอเพียง เช่น จัดเวลาให้ครูที่ร่วมโครงการ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็น
 5. โครงการต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายชัดเจน เพื่อมีการติดตามผล ดูแลให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก
 6. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงาน และผลสำเร็จให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
- ซึ่งสรุปได้ว่า ผลสำเร็จของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่
1. การสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจังจากผู้บริหารโรงเรียน
 2. การร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานระหว่างครู ผู้นิเทศจากภายนอก และบุคลากรในโรงเรียน
 3. เป็นการร่วมปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันมีมิตรหรือฉันท์เพื่อนที่ใกล้ชิด
 4. การมีเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาคณ พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียน
- ดังนั้น การดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากจะต้องเข้าใจหลักการและกระบวนการอย่างถ่องแท้แล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือข้อจำกัดของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ นั่นคือถ้าครูที่ดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไม่เข้าใจหรือไม่มีความสามารถในการสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูล และการให้ข้อมูลย้อนกลับก็จะเป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ รวมทั้งผู้บริหารที่ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนับสนุน และเวลาว่างที่ไม่ตรงกันของเพื่อนครูก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อาจทำให้การนิเทศรูปแบบนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ข้อจำกัดดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการปฏิบัติตามข้อแนะนำที่สามารถนำไปปรับใช้ได้คือผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนให้การส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเรื่องของตารางเวลาที่สามารถจัดให้กลุ่มครูมีเวลาว่างที่ตรงกันสำหรับการสังเกตการสอนและการประชุม ทั้งนี้การร่วมมือกันของทุกฝ่ายในโรงเรียนจะนำพานิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไปสู่ความสำเร็จได้

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision)

ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) กล่าวว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการนิเทศโดยตรงที่เปิดโอกาสให้ครูสองคนได้ดึงเอาศักยภาพทางการสอนที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคนออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยเริ่มต้นจากการจับคู่นิเทศเพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์อันดีต่อกันและใช้สัมพันธภาพอันดีเป็นตัว

นำไปสู่กิจสัมพันธ์หรือความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียน และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการนิเทศที่ให้คุณได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การให้คำชี้แนะซึ่งกันและกัน โดยใช้ความสัมพันธ์ในความเป็นเพื่อนมาช่วยกันพัฒนาวิชาชีพ

วัชราน เล่าเรียนดี (2556) ให้ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่าเป็นกระบวนการนิเทศการสอนที่เพื่อนครู 2 คนจับคู่หรือร่วมกลุ่มกันเพื่อปรับปรุงหรือการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผล การเรียนของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีสอนหรือรูปแบบการสอนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสม มีการสังเกตการสอน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกัน และการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงทำได้ ง่าย สะดวก เนื่องจากเพื่อนครูด้วยกัน ร่วมมือกันจากความสนใจในเรื่องเดียวกัน และพึงพอใจที่จะ ร่วมมือกันปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของกันและกัน กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วย เพื่อนสามารถนำกระบวนการนิเทศการสอนแบบต่างๆมาใช้ได้ เพียงแต่ผู้นิเทศ คือ เพื่อนครูที่ร่วม โครงการด้วยกันผลัดกันเป็นผู้ทำหน้าที่นิเทศจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้บริหาร/หัวหน้าวิชาการ ทำหน้าที่ประสานงาน ให้ความสะดวก

Tietze (2013) กล่าวว่าการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นรูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อนโดยที่ไม่มีผู้นำ สมาชิกกลุ่มจะประชุม ปรึกษาหารือกันและกันเกี่ยวกับ ประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของแต่ละคน เพื่อร่วมกันหาวิธีการแก้ไขปัญหาใน สถานการณ์ที่ยากลำบาก สมาชิกกลุ่มจะเรียนรู้วิธีการที่ดีกว่าในการจัดการปัญหาในวิชาชีพและลด ความเครียดที่เกิดขึ้น ส่งผลให้สมาชิกแต่ละคนมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมการ ทำงาน

Glickman (2010) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เป็นวิธีการที่เปิด โอกาสให้ ครูได้แลกเปลี่ยนทั้งความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งกัน และกัน เพราะครูแต่ละคนย่อมมีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านแตกต่างกัน รวมทั้งเป็นการประเมินซึ่ง กันและกันอย่างไม่เป็นทางการ

Wilkerson (2006) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เป็นกระบวนการ ที่ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน ครูด้วยกันที่มีแบบแผนชัดเจน โดยที่เพื่อนครูดำเนินการร่วมกันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มในการตั้งเป้าหมาย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยการแบ่งปันเทคนิค วิธีการสอน โดยใช้ความรู้ทางวิชาชีพ และความเชี่ยวชาญด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการสังเกตการสอนหรือการปฏิบัติงานของเพื่อน ร่วมงาน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในสิ่งที่คาดหวังไว้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

Goldsberry (1986) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความไว้วางใจและความเชื่อใจซึ่งกันและกัน
2. เป็นกระบวนการที่เน้นและต้องอาศัยการสังเกตการสอนและการประชุม การปรึกษาหารือระหว่างเพื่อนครู โดยเพื่อนครูที่เป็นผู้สังเกตจะบันทึกข้อมูลหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการในชั้นเรียนต่อไป
3. เป็นกระบวนการที่ประเมินผลร่วมกัน กล่าวคือครูที่มีส่วนร่วมในการสังเกตแต่ละคนจะระบุพฤติกรรมของครูและผู้เรียน โดยการประเมินเป็นไปเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก
4. เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในอนาคตหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Sharon และ Goens (1991) Barbara และ James (1994) และ Christopher (2004) (อ้างถึงใน จูไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2559) กล่าวถึงการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เป็นรูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่ใช้โครงสร้างและกรอบการทำงานในวิชาชีพเดียวกัน หรือการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับการพัฒนาเทคนิคการสอน ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างคุณิเทศมากกว่าการนิเทศแบบอื่น คุณิเทศยินยอมพร้อมใจที่จะรับฟัง เรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยการสังเกตการทำงานและให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา คำแนะนำของครูและเพื่อนร่วมงาน

Joyce and Showers (1996) อ้างถึงใน วัชรภา เล่าเรียนดี (2556) สรุปสาระสำคัญของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

1. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกระบวนการทำงานเคียงคู่กันระหว่างเพื่อนร่วมงานที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันโดยตลอด ซึ่งจะช่วยให้มีการนำเทคนิคทักษะใหม่ๆ ไปใช้จริงมากขึ้น
2. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำความรู้ นวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในโรงเรียน โดยมีเพื่อนร่วมงานร่วมกันปฏิบัติ
3. เป็นการสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างบุคลากรร่วมอาชีพ
4. เป็นการช่วยให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองกับเพื่อนอย่างต่อเนื่องด้วยความเต็มใจ
5. เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับครูผู้สอนโดยตรง และมีประโยชน์มากสำหรับผู้นิเทศ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ หรือผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Sullivan & Glanz (2013) นิยามว่ากระบวนการโค้ชโดยเพื่อน (Peer Coaching) เป็นกระบวนการที่ครูช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกัน ซึ่งมีต้นกำเนิดตั้งแต่ปี 1980 โดยมีศัพท์เทคนิคอื่นๆที่ใช้เช่นเดียวกัน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน (peer Assistance) การโค้ชโดยเพื่อนร่วมงาน (collegial coaching) การโค้ชด้านเทคนิค (technical coaching) การโค้ชทางปัญญา (cognitive coaching)

การโค้ชอย่างท้าทาย (challenge coaching) และการนิเทศโดยเพื่อน (peer supervision) ซึ่งกระบวนการทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นกระบวนการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกันและไม่รวมการประเมินผล กระบวนการทำให้คำปรึกษาที่ประกอบด้วยครูผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าช่วยเหลือผู้ที่มีประสบการณ์น้อยหรือยังไม่เคยผ่านการฝึกฝน การโค้ชโดยเพื่อนเป็นกระบวนการที่ครูช่วยเหลือเพื่อนครูเพื่อสะท้อนการปฏิบัติการสอน การนำทักษะการสอนไปใช้หรือการพัฒนา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน คือรูปแบบการนิเทศการสอนที่เพื่อนครูที่มีความสนิทสนมที่เชื่อใจกันทั้งแบบคู่และแบบกลุ่ม ร่วมมือกันทำงานเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยอาศัยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การประชุม การปรึกษาหารือ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การประเมินผลร่วมกัน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

จุดประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) สรุปจุดประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
2. เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ครูที่สอนวิชาเดียวกันหรือระดับเดียวกันสามารถนิเทศกันได้
3. เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน
4. เสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ
5. แบ่งปันประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู
3. เพื่อพัฒนาผลการเรียนของนักเรียน

Joyce and Showers (1984) อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ให้ทัศนะเกี่ยวกับ

จุดประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือหรือถ่ายทอดความรู้และทักษะ
2. เพื่อขยายขอบข่ายความรู้ ความเชี่ยวชาญ
3. เพื่อพัฒนาความรู้และนวัตกรรม
4. เพื่อพัฒนาสติปัญญาและทักษะการคิดขั้นสูงในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีเป้าหมายหลัก คือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูร่วมมือกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพ สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Sullivan & Glanz (2013) กำหนดเป้าหมายของกระบวนการโค้ชโดยเพื่อน ว่าประกอบด้วย

1. กำหนดกระบวนการฝึกฝนการสอน
2. กระตุ้นการริเริ่มด้วยตนเองและพัฒนาความคิดแห่งตน
3. พัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียน
4. เสริมสร้างความร่วมมือ และสร้างความเป็นมืออาชีพ
5. แบ่งปันผลการนำไปใช้และทักษะการสอนใหม่ที่ได้รับการพัฒนาร่วมกัน

รูปแบบของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

Robert J. Gramston (1987) กล่าวว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยเพื่อน สามารถจำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในแต่ละเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านเทคนิคการสอน (Technical Coaching) เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมการถ่ายโยงความรู้ มักจะนำความรู้และวิธีการสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดภายหลังการให้ฝึกอบรมด้านเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมแล้ว

เป็นการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนรูปแบบหนึ่งที่เน้นการช่วยเหลือ สนับสนุนให้ครูได้ถ่ายโยงความรู้ ทักษะและวิธีการสอนแบบต่างๆจากที่ได้รับการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติมา ให้นำไปใช้ได้จริงในห้องเรียน ในขณะที่เดียวกันก็เน้นความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้นิเทศ เปิดโอกาสและจัดเวลาให้ได้สนทนากันมากขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในอาชีพของตน การนิเทศแบบพัฒนาด้านเทคนิคการสอนนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในเรื่องที่สังเกตซึ่งกันและกันภายใต้บรรยากาศของความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน จะช่วยให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนได้ โดยปกติแล้วการนิเทศแบบนี้จะนำมาใช้กับครูที่ผ่านการฝึกอบรมปฏิบัติการในโครงการพัฒนาบุคลากรในด้านเทคนิค ทักษะการสอนใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมเพื่อติดตามส่งเสริมการนำไปใช้จริงในห้องเรียน โดยวิธีการง่าย ๆ พอสรุปได้คือ จับคู่ครูกับผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้นิเทศ หรือผู้ที่ ได้ผ่านการอบรมมาแล้วให้คู่อัน และผลัดกันสังเกตการสอนและได้ข้อมูลป้อนกลับหลาย ๆ ครั้ง

2. การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) เป็น

การช่วยให้ครูได้พัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตัวเองในการทดลองใช้แนวคิดทฤษฎี และนวัตกรรม เป็นการปฏิบัติงานพร้อมกันระหว่างผู้นิเทศกับครู หรือครูกับเพื่อนครู หรือครูกับบุคลากรอื่นๆในโรงเรียน

เป็นการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอีกแบบหนึ่งที่เน้นการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการร่วมมือกันระหว่างเพื่อน ทำให้รู้จักจุดบกพร่องของตนเองมากยิ่งขึ้น เข้าใจตัวเองมากขึ้น การนิเทศแบบนี้มีพื้นฐานความเชื่อว่า ครูสามารถพัฒนาทักษะและการสอนของตนเอง สามารถวิเคราะห์ การสอนของตนเองได้ ถ้าเข้ามามีโอกาสที่จะสังเกตการสอนของคนอื่น และฝึกพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมดังกล่าว การนิเทศแบบนี้มีเป้าหมายในระยะยาว โดยที่ครูจะสามารถแก้ไขปัญหาการสอน ของตัวเองด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งการนิเทศแบบการพัฒนาการทำงานเป็นทีมมีวิธีง่ายๆ คือ การจับคู่กันระหว่างครูในสายวิชาเดียวกันหรือต่างสาขากัน เน้นการสังเกตการสอนของกันและกัน โดยเฉพาะในจุดหรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้มากที่สุดเน้นเฉพาะจุดที่บกพร่องที่ต้องการแก้ไข โดยผู้ ที่สังเกตการสอนจะร่วมมือกัน ผู้ถูกสังเกตคิดและตัดสินใจเรื่องต่างๆที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างจากการนิเทศแบบพัฒนาด้านเทคนิคการสอนจะเป็นการพิจารณาว่าพฤติกรรมการ สอนของครูหรือเพื่อนครูเหมาะสมหรือถูกต้องเพียงใดต้องแก้ไข ปรับปรุงเรื่องใดบ้าง ดังนั้นถ้าจะมุ่ง พัฒนาสภาพการทำงานในโรงเรียนและการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรต่างๆแล้ว วิธีการนิเทศแบบพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีม น่าจะเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาเริ่มใช้ในโรงเรียน

3. การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการแก้ปัญหาใหม่ๆที่ท้าทาย (Challenge Coaching) เป็นการช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นเสมอและยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นงานที่ท้าทายความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เป็นการนิเทศที่เน้นการแก้ปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นอยู่เสมอๆ จุดประสงค์ของการนิเทศแบบนี้ก็เพื่อช่วยครูหรือคณะครูแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งก็คือ ความพยายามที่จะแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเป็นประจำแต่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ การนิเทศรูปแบบดังกล่าวมี พื้นฐานความเชื่อว่า ความพยายามในการแก้ปัญหาการสอนของครู โดยคณะครูเป็นผู้ดำเนินการเอง จะช่วยให้มีการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผลขึ้นมาได้ เพราะผู้ร่วมงานมีความเชื่อใจกัน เข้าใจกันและพอใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ได้ การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการ แก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ท้าทายจะแตกต่างกับการนิเทศเพื่อพัฒนาด้านเทคนิคการสอนและนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีมในด้านกระบวนการและผลผลิตหรือผลลัพธ์ กล่าวคือ กระบวนการ นิเทศเพื่อพัฒนาด้านการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ท้าทายจะประกอบด้วย

1) การร่วมกันวิเคราะห์ วิจารณ์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นอยู่เสมอหรือ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย จุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง

2) การดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศด้านการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่ท้าทาย มีการดำเนินงานในกลุ่มหรือเป็นคณะตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ส่วนการนิเทศการสอนเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคการสอนและการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการทำงานเป็นทีม ดำเนินงานเป็นคู่ได้

3) บุคลากรในสายงานอื่นที่ไม่ใช่สายผู้สอนแต่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้าร่วมกลุ่มคณะทำงานได้ โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสามารถด้านการแก้ปัญหา หรือความชำนาญเฉพาะด้านอื่นๆ เช่น บรรณารักษ์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

กระบวนการของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) กำหนดกระบวนการของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

1. เพื่อนสังเกตการสอนเพื่อน (Peer Watching) ครูที่เป็นคู่นิเทศแจ้งความต้องการที่จะให้เพื่อนสังเกตการสอนของตนเอง เพื่อนผู้นิเทศเข้าสังเกตการสอนเพื่อนตามที่ตกลงกันไว้ บันทึกข้อมูลทั้งหมด โดยไม่มีการแสดงความคิดเห็นหรือการประเมินใดๆทั้งสิ้น ในขั้นตอนนี้อาจจะสลับกับการสังเกตการสอน โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับที่เพื่อนได้สังเกตการสอนเรา

2. เพื่อนให้ข้อมูลย้อนกลับ (Peer Feedback) แต่ละคนสรุปข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอน วิเคราะห์ข้อดี ข้อด้อย ของกันและกัน ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยแต่ละคนเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเองก่อนและเพื่อนผู้นิเทศเป็นผู้รับฟัง

3. การให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (Peer Supervision) ทั้งคู่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน นำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือนำเอาส่วนดีของเพื่อนไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง แล้วนิเทศการสอนกันอีกครั้งเพื่อติดตามผล

วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลว่าประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ครูและเพื่อนครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเรื่อง หรือประเด็นที่จะพัฒนาร่วมกัน

2. ครูและเพื่อนครูร่วมกันพิจารณาเลือกวิธีการแก้ปัญหา หรือวิธีการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ครูและเพื่อนครูร่วมปรึกษาวางแผนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยใช้วิธีการที่ได้เลือกแล้ว

4. ครูและเพื่อนครูวางแผนการสังเกตการสอนกันและกัน สร้างหรือเลือกเครื่องมือสังเกตการสอน และกำหนดวัน เวลาที่จะสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

5. ผลัดกันสังเกตการสอนกันและกัน

6. ร่วมกันวิเคราะห์ผลการสังเกต บันทึกพัฒนาการของตนเองและของนักเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับกันและกันเป็นระยะตามปฏิทินที่กำหนดไว้
7. ประเมินความสำเร็จของการนิเทศ และการจัดการเรียนการสอนด้วยการประเมินผลการสอนของตนเอง ประเมินผลการเรียนของนักเรียน และสอบถามความคิดเห็น
8. รายงานผลสำเร็จ (Report of Success)

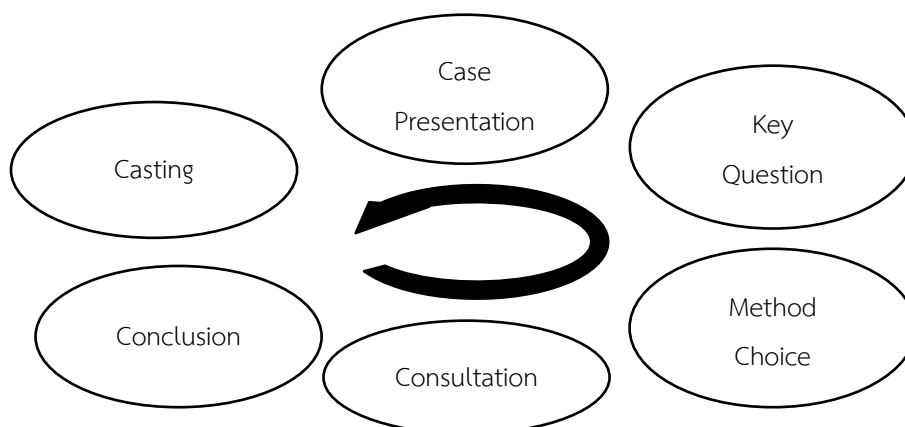
ดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน
 - 1.1 สสำรวจความต้องการหรือความสนใจร่วมกัน
 - 1.2 ศึกษาความรู้เรื่องวิธีการนิเทศหรือการสังเกตการสอนและเทคนิควิธีจัดการเรียนรู้
 - 1.3 เลือกวิธีสอนและเครื่องมือสังเกตการสอน
 - 1.4 เขียนแผนการนิเทศและแผนการสอน
2. การสังเกตการสอน

ครูสังเกตการสอนกันและกันตามแผนการนิเทศของตนเอง
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอนกันและกัน
4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน
 - 4.1 นำเสนอผลการสังเกตการสอนกันและกัน
 - 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงต่อไป
 - 4.3 ร่วมกันพิจารณาประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เสนอวิธีการแก้ปัญหา หรือพิจารณาปัญหาอื่น พร้อมวิธีแก้ไขต่อไป

Tietze (2013) นำเสนอการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ตามแผนภาพและมีรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดบทบาทของสมาชิก (Phase 1: Casting)

สมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาทหลัก ดังนี้ คือ ผู้ดำเนินรายการ ผู้นำเสนอปัญหาและผู้ให้คำปรึกษา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 สมาชิกกลุ่มเห็นพ้องตรงกันว่าใครจะทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการในกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้ดำเนินรายการจะทำหน้าที่ขยายความและแนะนำกระบวนการเพิ่มเติม

1.2 ผู้นำเสนอปัญหาแต่ละคนสรุปสาระสำคัญของแต่ละกรณี จะมีเพียงกรณีเดียวที่ถูกเลือก

1.3 สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ จะกลายเป็นผู้ให้คำปรึกษาสำหรับกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในลำดับต่อไป

2. การนำเสนอปัญหา (Phase 2: Case Presentation)

2.1 ผู้นำเสนอปัญหาจะถูกขอให้สรุปสาระสำคัญของตนเองในเวลาสั้น ๆ ภายใน 5-7 นาที ซึ่งรายงานปัญหาควรประกอบด้วยข้อมูลสำคัญที่จำเป็นเพื่อให้เข้าใจปัญหา ทั้งนี้ผู้นำเสนอปัญหาไม่จำเป็นต้องเตรียมรายงานนี้ล่วงหน้า

2.2 ผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่ฟังอย่างกระตือรือร้นและแนะนำแนวทางผู้นำเสนอปัญหา โดยการตั้งคำถามที่ชัดเจนและเน้นเฉพาะส่วนสำคัญ

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาทำหน้าที่เพียงฟังอย่างตั้งใจในช่วงนี้ ในตอนท้ายผู้ให้คำปรึกษาจะได้รับอนุญาตให้ถามคำถาม 2-3 ข้อ ทั้งนี้คำถามไม่ควรรวมถึงแนวทางการแก้ปัญหา

3. การถามปัญหาสำคัญ (Phase 3: Key Question)

3.1 ผู้ดำเนินรายการให้ผู้นำเสนอปัญหาตั้งคำถามที่สำคัญ 1 ข้อ คำถามข้อนี้จะถูกตั้งเป็นจุดเน้นสำหรับขั้นตอนต่อไปของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3.2 ถ้าผู้นำเสนอปัญหาแสดงความยากลำบากในการกำหนดคำถามสำคัญ ผู้ให้คำปรึกษาอาจช่วยเหลือโดยการเสนอคำถามสำคัญหลายๆคำถาม โดยผู้นำเสนอปัญหาสามารถเลือกตัวเลือกที่ตรงกับความต้องการที่ชัดเจนที่สุดของตนเอง

4. การเลือกวิธีการ (Phase 4: Method choice)

4.1 ผู้ดำเนินรายการแนะนำขั้นตอนการเลือกโมดูลการให้คำปรึกษาเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวคิดและแนวทางต่างๆ

4.2 สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มสามารถแนะนำโมดูลการให้คำปรึกษา ในตอนท้ายของขั้นตอนนี้ ผู้นำเสนอปัญหาต้องยอมรับข้อเสนอแนะครั้งสุดท้าย

โดยโมดูลการให้คำปรึกษาที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์สำหรับผู้นำเสนอปัญหา มีดังนี้

1) การระดมสมอง (Brainstorming)

การรวบรวมความคิดเห็นในกระบวนการระดมสมองเป็นวิธีที่ง่ายและเป็นที่รู้จัก

กันดี ผู้ให้คำปรึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้นำเสนอปัญหา

เพื่อเพิ่มจำนวนความคิดเห็นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมสมอง ผู้ให้คำปรึกษาควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่จำเป็นต่อไปนี้ในการระดมสมอง ดังนี้

- ความคิดเห็นทุกอย่างได้รับอนุญาตให้นำเสนอได้
- ความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถนำมาดัดแปลงให้ดีขึ้นได้
- ความคิดเห็นจะไม่เป็นเชิงลบ
- ความคิดเห็นเน้นที่ปริมาณมากกว่าคุณภาพ

และเนื่องจากกระบวนการระดมสมองมักจะเกิดความคิดเห็นจำนวนมาก ดังนั้นเลขานุการ ควรจดบันทึกทุกความคิดเห็นไว้

2) การระดมสมองแบบกลับหัว (Headstand Brainstorming)

การระดมสมองแบบกลับหัวเป็นวิธีการที่น่าสนใจในการระดมสมอง และเป็นทางเลือกที่สร้างสรรค์ในการระดมความคิดและบางครั้งสามารถสร้างมุมมองใหม่สำหรับสถานการณ์ที่ยากลำบากได้

การระดมสมองแบบกลับหัวนั้น การถามปัญหาสำคัญจะถูกยกเลิก โดยผู้ให้ปรึกษาจะสมมติตนเองเป็นผู้นำเสนอปัญหา จากนั้นจะรวบรวมสิ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำถามสำคัญและนำเสนอ โดยตอนท้ายผู้นำเสนอปัญหาจะสามารถเข้าถึงปัญหาและให้คำแนะนำตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3) การรวบรวมปัญหาที่สำคัญ (Collecting Key Questions)

ผู้นำเสนอปัญหาอาจไม่สามารถระบุปัญหาที่สำคัญได้หลังจากนำเสนอปัญหาของตนเองแก่กลุ่ม ดังนั้นสมาชิกกลุ่มสามารถช่วยผู้นำเสนอปัญหาได้โดยการเก็บรวบรวมและเลือกคำถามสำคัญโดยสมมติหรือคิดว่าตนเองเป็นผู้นำเสนอปัญหา

ผู้ดำเนินรายการถามผู้ให้คำปรึกษาเพื่อรวบรวมคำถามที่สำคัญภายใน 5 นาที หลังจากนั้นผู้นำเสนอปัญหาจะเลือกคำถามสำคัญหรือกำหนดคำถามใหม่ที่ตรงกับความต้องการของตนเอง

4) การร่วมกันปฏิบัติ (Actstorming)

การร่วมกันปฏิบัติคล้ายกับการระดมความคิด แต่จะมุ่งเน้นไปที่การรวบรวมความถี่ของการเกิดพฤติกรรม ข้อความและสิ่งที่ผู้นำเสนอปัญหานำเสนอ วิธีนี้มักใช้เมื่อผู้นำเสนอปัญหาประสบปัญหากับผู้อื่น โดยรู้ว่าตนเองต้องการให้เกิดขึ้นสิ่งใดหลังจากการสนทนาที่จะเกิดขึ้นแต่ไม่แน่ใจว่าจะสื่อสารเรื่องนี้ได้อย่างไร โดยการปฏิบัติร่วมกันสามารถทำได้โดยการสร้างสถานการณ์เล็กๆ คล้ายกับบทบาทสมมติ

5) การสะท้อนความคิดของผู้อื่น (Sounding Board)

ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อมูลย้อนกลับส่วนบุคคลแก่ผู้นำเสนอปัญหา โดยแสดงความรู้สึก การรับรู้เมื่อได้ฟังการนำเสนอปัญหา ทั้งนี้ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การแก้ปัญหา ความคิดเห็นหรือคำแนะนำ แต่เป็นการตอบสนองต่ออารมณ์และจิตใจของผู้นำเสนอปัญหา

การให้ข้อมูลย้อนกลับลักษณะนี้อาจช่วยให้ผู้นำเสนอปัญหาสามารถอธิบายแง่มุมต่าง ๆ ของตนเองได้หลังจากที่ได้รับความคิดเห็นนอกเหนือใจและการสนับสนุนจากสมาชิกกลุ่ม

6) การให้คำแนะนำที่ดี (Good Pieces of Advice)

เมื่อเราได้ยินคำแนะนำจากผู้อื่น เรามักจะตอบโต้ด้วยความขุ่นเคืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราไม่เคยถามมาก่อน คำแนะนำอาจถูกเสนออย่างชัดเจน แต่การรับฟังก็อาจเกิดขึ้นอย่างเสียมิได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

โมดูลการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาได้รับอนุญาตให้ "คำแนะนำที่ดี" แต่ต้องสอดคล้องกับความต้องการ คำแนะนำต่างๆที่ถูกซ่อนไว้จะได้ถูกเปิดเผยอย่างชัดเจน โดยผู้นำเสนอปัญหามีสิทธิ์ที่จะยอมรับหรือปฏิเสธคำแนะนำต่างๆได้

5. การให้คำปรึกษา (Phase 5: Consultation)

5.1 ผู้ให้คำปรึกษาเสนอความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามสำคัญของผู้นำเสนอปัญหาในระหว่างการให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษาเหล่านี้ถูกจัดทำขึ้นตามรูปแบบของโมดูลการให้คำปรึกษาเฉพาะที่ได้ตกลงเลือกไว้ร่วมกัน

5.2 เลขานุการทำหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกคำแนะนำจากผู้ให้คำปรึกษา ทำให้ผู้นำเสนอปัญหาสามารถจดจ่อกับเนื้อหาโดยไม่เสียสมาธิ

5.3 ผู้ให้คำปรึกษาเสนอความคิดเห็น ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่หลากหลายและแตกต่างกันเพื่อที่จะนำไปสู่ศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของผู้นำเสนอปัญหา การช่วยเหลือหรือการสนับสนุนของผู้นำเสนอปัญหาจึงต้องเกิดจากการมีส่วนร่วม การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการแสดงออกถึงการช่วยเหลือและสนับสนุนของตนเอง

5.4 ผู้นำเสนอปัญหาทำหน้าที่รับฟังและพิจารณาเกี่ยวกับความคิดเห็นและคำแนะนำในการแก้ปัญหาว่าเหมาะสมกับของตนเองหรือไม่

5.5 ผู้ดำเนินการยังคงทำหน้าที่กำกับเวลาและยังคงให้ความสนใจกับความเต็มใจของผู้นำเสนอปัญหา

6. การสรุป (Phase 6: Conclusion)

6.1 ผู้นำเสนอปัญหารายงานผลที่เป็นความคิดที่มีประโยชน์ที่ได้รับจากคำถามสำคัญ

6.2 ผู้นำเสนอปัญหารายงานผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าที่ได้จากผู้ให้คำปรึกษา

6.3 ผู้นำเสนอปัญหาแสดงความขอบคุณต่อสมาชิกกลุ่ม

6.4 ผู้ดำเนินรายงานอาจสนใจข้อมูลย้อนกลับที่เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับตนเอง

6.5 สมาชิกสามารถเริ่มกระบวนการในขั้นตอนที่ 1 ได้ หลังจากการพัก

นอกจากนี้ยังมีนิตกวีวิชาการที่กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้วยคำที่ต่างออกไปแต่มีลักษณะเดียวกัน คือ การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของ Joyce and Showers (1995, 1996) และ Sally (1956) การศึกษาชั้นเรียนของ Lewis (2002) และการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาของบรูซซี ศิริมหาสาร (2545) โดยมีรายละเอียดดังนี้

Joyce and Showers (1995, 1996) อ้างอิงถึงใน วิชา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงกระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

1. การศึกษาทำความเข้าใจ (Studies) กับเทคนิควิธีสอนใหม่ รูปแบบการสอนใหม่ๆ และอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนครู ใช้สอนในรายวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกัน มาตรฐานการเรียนรู้เดียวกัน

2. การสังเกตการสาธิตการสอนด้วยวิธีสอนใหม่ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญ (Demonstration) หรือดูจาก VDO – การสอนแบบต่างๆ

3. การฝึกปฏิบัติและข้อมูลย้อนกลับ (Practice and Feedback) ร่วมกันฝึกปฏิบัติวางแผนร่วมกัน เตรียมสื่อและทดลองใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ กับเพื่อนครูด้วยกัน

4. การโค้ช (Coaching) ครูนำเทคนิคยุทธวิธีไปปฏิบัติในชั้นเรียน โดยมีเพื่อนหรือคณะที่ร่วมโค้ช ให้การช่วยเหลือ สังเกต และบันทึกผลการปฏิบัติ

Sally (1956) ได้แสดงทักษะเกี่ยวกับกระบวนการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกต (Stage 1 Pre-Observation Conference)

1.1 อภิปรายเกี่ยวกับแผนการสอน

1.2 เลือกทักษะการสอนที่จะทำการสังเกต

1.3 ตัดสินใจเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลจากการสังเกต

2. การสังเกตชั้นเรียน (Stage 2 – Classroom Observation)

โค้ชบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็น เช่น คำพูดของครู คำพูดของนักเรียน และ/หรือสิ่งที่ตกลงจะสังเกตเฉพาะจุดตามที่ตกลงเมื่อการประชุมก่อนการสังเกต

3. การประชุมหลังการสังเกต (Stage 3 – Post-Observation)

3.1 ทบทวนข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

3.2 อภิปรายและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน โดยโค้ชทำหน้าที่รับฟัง อธิบาย และแสดง

บทบาทเป็นผู้ที่แสดงหรือสะท้อนความคิดแทนครูที่รับการสังเกตและครูที่รับการสังเกตตัดสินใจว่า ข้อมูลใดมีความสำคัญมากที่สุด จากนั้นตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่าต้องการฝึกฝนสิ่งใดเพื่อพัฒนาตนเอง

3.3 วางแผนการพัฒนาตนเอง

Lewis (2002) ได้แสดงทักษะของกระบวนการศึกษาชั้นเรียน อันประกอบด้วย

1. ตั้งเป้าหมายและวางแผน

วิเคราะห์เป้าหมายสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาระยะยาว ออกแบบวางแผนการสอนร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งสร้างแผนการวิจัยบทเรียน (Research lesson) ที่จะสังเกต

2. วิจัยการสอน

สอนด้วยแผนการสอนที่เตรียมไว้และสังเกตการสอนและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการคิดของนักเรียน การเรียนรู้ของนักเรียน การมีส่วนร่วม พฤติกรรม

3. การอภิปรายเกี่ยวกับการสอน

แลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันพิจารณาว่าหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนไปถึงเป้าหมายคืออะไร และการพัฒนาเกิดขึ้นหรือไม่ ควรพัฒนาการสอนของตนอย่างไร

4. สรุปผลการเรียนรู้ของครู

ถ้าจำเป็นก็ขัดเกลาและสอนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เขียนรายงานที่ประกอบด้วยแผนการสอน ข้อมูลของนักเรียน และสะท้อนว่าได้เรียนรู้อะไร

บรูซ ซีริมหาสาร (2545) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขึ้นเสนอแนวคิด

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาให้ครูในโรงเรียนนำไปปฏิบัติ โดยให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน

1.2 ครูจับคู่สัญญาที่มีปัญหาการเรียนการสอนในวิชาเดียวกัน หรือชั้นเดียวกันเพื่อร่วมกันวางแผนการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอน เขียนแผนการสอนและเตรียมสื่อการสอน เป็นต้น

1.3 คู่สัญญาแต่ละคนเขียนแผนการสอนในวิชาที่มีปัญหา โดยต่างฝ่ายต่างเขียนแผนการสอนตามแนวคิดของตน

2. ขึ้นสาธิตให้ดู (สมมติว่า ครู ก เป็นคู่สัญญากับครู ข)

2.1 ครู ก สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตน โดยมีครู ข เป็นผู้สังเกตการสอน และบันทึกจุดเด่น จุดด้อยของครู ก ตามแบบสังเกตการสอน

2.2 ครู ข สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตน โดยมีครู ก เป็นผู้สังเกตการสอน และ บันทึกจุดเด่น จุดด้อยของครู ก ตามแบบสังเกตการสอนเช่นเดียวกัน

2.3 ครู ก และครู ข ร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์จุดเด่น และจุดด้อยของกันและกัน เพื่อนำจุดเด่นของแต่ละคนมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น และช่วยกันปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย

2.4 ครู ก และครู ข นำจุดเด่นของแต่ละคนมาบูรณาการ เพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ที่นำเอาส่วนดีของแต่ละคนมาผสมผสานกัน

3. ขั้นตอนการรู้ต้องปฏิบัติ

3.1 ครู ก และครู ข นำวิธีการสอนที่ได้รับการปรับปรุงในขั้นที่ 2 มาใช้ปฏิบัติการสอนในวิชาเดิมหรือบทเรียนต่อไป

3.2 ครู ก และครู ข นิเทศการสอนซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่งแล้วสรุปผลการนิเทศการสอน

4. ขั้นตอนการทราบผลให้ชัดเจนวัดและประเมินผล

4.1 ครู ก และครู ข ร่วมกันวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หากยังไม่จุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้สัญญาต้องกลับไปค้นคว้าหาความรู้ หรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้แก้ปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

4.2 ถ้าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้สัญญาควรแสดงความยินดีร่วมกัน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

ตามที่นักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไว้ข้างต้นสามารถ สรุปได้ดังนี้

1. การประชุมเพื่อตกลงประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
2. การสังเกตการสอนตามประเด็นที่ตกลงไว้และบันทึกข้อมูลตามสภาพจริง ไม่เพิ่มเติมความคิดเห็นของตนเอง โดยคุนนิเทศสามารถผลัดกันสังเกตการสอนซึ่งกันและกันได้
3. การประชุมและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ แล้วร่วมกันนำเสนอ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาหรือการปรับปรุงแก้ไข
4. การติดตามผลและการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการนิเทศ

บทบาทของคุนนิเทศในฐานะผู้นิเทศการสอน และผู้รับการนิเทศ

จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559) เสนอบทบาทของคุนนิเทศในฐานะผู้นิเทศการสอน และผู้รับการนิเทศไว้ดังนี้

1. คุนนิเทศต้องเป็นบุคคลที่มีสัมพันธ์ที่ดี ใ้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ถ้ายังไม่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันต้องสร้างพฤติกรรมนี้ให้เกิดขึ้นก่อน การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงจะได้ผล

2. คู่นิเทศต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับคำวิจารณ์เกี่ยวกับจุดเด่นจุดด้อยของตน
3. คู่นิเทศต้องมีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล โดยปราศจากอคติ
4. คู่นิเทศต้องหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อนครูที่เป็นคู่นิเทศ รวมทั้งการนำความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ (นวัตกรรม) มาพัฒนาการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) เสนอบทบาทของครูในการทำให้การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเกิดประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพ ไว้ดังนี้

1. ยอมรับและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง
2. เต็มใจที่จะปฏิบัติในเรื่องเดียวกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกัน
3. เต็มใจที่จะเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
4. เต็มใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคน

5. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานในการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการสอน พัฒนาความรู้ทักษะของตนเอง พร้อมทั้งช่วยเพื่อนให้พัฒนา

6. ทำงานเป็นทีมกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาในด้านยุทธวิธีสอน เทคนิค และทักษะการสอน วิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบาทของคู่นิเทศในฐานะผู้นิเทศการสอนและผู้รับการนิเทศ มีดังนี้

1. ทั้งสองฝ่ายสมัครใจและยินดีที่ร่วมดำเนินการนิเทศ รวมทั้งมีมิตรภาพและสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
2. ทั้งสองฝ่ายเปิดใจกว้างและมีความเป็นประชาธิปไตย คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และ แสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของเหตุผลและความจริง ปราศจากอคติ
3. ทั้งสองฝ่ายมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ผลการสรุปกระบวนการนิเทศแบบพัฒนาวิชาชีพ ตามการสังเคราะห์ตามแนวคิดของวัชรา เล่าเรียนดี (2556) Glatthorn (1984) จูไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559) Tietze (2013) Joyce and Showers (1995, 1996) อ่างถึงใน วัชราเล่าเรียนดี (2556) Sally (1956) Lewis (2002) และบุรุษย์ ศิริมหาสาร (2545) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนร่วมกัน
 - 1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน
 - 1.2 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
 2. การปฏิบัติการณ์เทศ
 - 2.1 การเลือกกิจกรรมนิเทศ
 - 2.2 การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ
 - 2.3 การบันทึกข้อมูลการนิเทศ
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
 3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ
 - 3.1 การสะท้อนความคิดของตนเอง
 - 3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน
 4. การสรุปผลการเรียนรู้
 - 4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
 - 4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้
 - 4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง
 5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน
 - 5.1 การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและของเพื่อน
 - 5.2 การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา
 - 5.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกัน

ความหมายของการวางแผนการนิเทศ

สัมมา ธรณิษฐ์ (2556) กล่าวว่า การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าว่า เป้าหมายเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไร ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผน จะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่จะทำให้ได้ผลงานนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่จะเลือกวิธีการกระทำเพื่อให้ได้ผลตามต้องการในอนาคต ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการเตรียมการกำหนดสิ่งที่ต้องกระทำไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบ เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตให้วัตถุประสงค์ขององค์การบรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

Harris (1985) กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศเป็นที่มาประกอบด้วย 2 กระบวนการ คือ 1) การจัดลำดับความสำคัญ เป็นกระบวนการที่จัดเตรียมเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ และ 2) การออกแบบ เป็นกระบวนการวางแผนหรือจัดทำโครงสร้างระบบของแผนการที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

Soltani (2004) กล่าวว่า การได้รับประโยชน์จากแผนการดำเนินงานและการวางแผนสำหรับการนิเทศมีความสำคัญมากกว่างานด้านการศึกษาอื่นๆ เพราะทำให้ผู้นิเทศได้ประโยชน์จากกรอบที่น่าเชื่อถือ แนวทาง และการประเมินแต่ละบุคคล ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานต้องวางแผนแยกออกจากกันเพื่อต่อการนิเทศ

จากแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การวางแผนการนิเทศคือการเตรียมการดำเนินงานในล่วงหน้าโดยการนำข้อมูลและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมาจัดลำดับความสำคัญและกำหนดรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนอย่างรอบคอบ เป็นระเบียบแบบแผนและรัดกุม รวมทั้งจัดสรรบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

จุดมุ่งหมายของการวางแผนการนิเทศ

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (ม.ป.ป.) กล่าวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศการศึกษาว่าเป็น การปรับปรุงการเรียนการสอน โปรแกรมการนิเทศการศึกษาจึงควรสนองความต้องการ 4 ประการ คือ 1) แก้ปัญหาของครูเป็นรายบุคคล 2) ให้ความร่วมมือกับโปรแกรมการเรียนการสอนทั้งหมด 3) ให้บริการการพัฒนาครูและบุคคลอื่นอย่างสม่ำเสมอ และ 4) ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

นอกจากนี้ยังเสนอว่าโปรแกรมการวางแผนการนิเทศการศึกษาคควรมีจุดมุ่งหมายดังนี้ คือ

1. รวบรวมและผสมผสานความร่วมมือทางการศึกษาทั้งหลาย

การวางโปรแกรมโดยมีเป้าหมายในการประสานสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรและวัสดุต่างๆ และการรวบรวมความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานทุกคนเข้าด้วยกัน การนิเทศการศึกษา “ต้องการโปรแกรมที่แสดงถึงความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมาย การวางแผนและการจัดองค์การนิเทศโปรแกรมที่เหมาะสม หมายถึง ความพยายามของทุกคนที่จะปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายร่วม” การรวบรวมความร่วมมือสามารถกระทำได้โดย การทบทวนจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทบทวนรวมและปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนการจัดองค์การบริหารที่ดี สิ่งต่างๆเหล่านี้จะต้องร่วมมือกัน ระหว่างศึกษานิเทศก์ นักบริหารและครู “การจัดประชุมคณะศึกษานิเทศก์อยู่บ่อยๆ ให้ความร่วมมือของครูไม่ขาดหายไป และยังเป็นการป้องกันความคับข้องใจ (Frustration) และความสับสนที่จะเกิดขึ้นกับครูได้อีกด้วย

2. ปรับปรุงความรู้และทักษะของครู

ศูนย์กลางของงานการนิเทศการศึกษาคือตัวครู “ครูจึงอยู่ในตำแหน่งสำคัญของโปรแกรมการเรียนการสอนใดๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโปรแกรมการปรับปรุงการเรียนการสอน” ดังนั้น โปรแกรมการนิเทศการศึกษาจึงควรวางแผนรอบๆงาน ความคิด และเจตคติของครู” ในกรณีดังกล่าวควรตระหนักว่า “การจัดโปรแกรมใดๆ ควรจะขจัดความรู้สึกของครูที่ว่าโปรแกรมดังกล่าวของการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์” การปรับปรุงความรู้และทักษะของครูเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โปรแกรมการนิเทศการศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย และวิธีการ ทั้งยังให้เกิดภาวะผู้นำและความคิดสร้างสรรค์ โดยการทดลองความคิดเห็นใหม่ๆ

3. รวบรวมความรู้ใหม่ๆ

งานสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เกี่ยวกับทฤษฎีและข้อปฏิบัติทางการศึกษา Reader ได้กล่าวว่า “ทฤษฎีทางการศึกษาและการเรียนการสอนในทุกวันนี้ก็เหมือนกับสถาบันทางวัฒนธรรมอื่นๆซึ่งอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว” การปรับปรุงการเรียนการสอนจะทำได้ก็ต่อเมื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาควรจะต้องปรับตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอด้วยการศึกษา หน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในด้านนี้ก็คือ การนำพัฒนาการใหม่ๆเหล่านี้มาให้แก่ครูโดยผ่านทางโปรแกรมการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน โปรแกรมการนิเทศการศึกษาจึงควรวางแผนโดยการให้โอกาสในเรื่องดังกล่าว “โปรแกรมที่ต่อเนื่องสำหรับการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานโดยผ่านทางการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนควรแสวงหา ถ้ายอมรับความจริงที่ว่าวิชาชีพคือการค้นหา”

4. การปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน

จุดประสงค์สำคัญของโปรแกรมการศึกษาของโปรแกรมการนิเทศการศึกษาคือ การตีค่า การปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยตัวนักเรียน ครู หลักสูตร อุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมเพื่อให้การนิเทศการศึกษาเกิดผล จึงจำเป็นในการประเมินและปรับปรุงในเรื่องเหล่านี้ นอกจากนี้ การศึกษาถึงผลได้ทางการศึกษาจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ภาระการสอน (Workload) อุปกรณ์การสอนตลอดจนสภาพอื่นๆ อันจะนำมาสู่ความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ที่ดีกว่าก็เป็นสิ่งที่ควรกระทำ ในทำนองเดียวกัน ความต้องการ ความสนใจ อุปนิสัยในการเรียนของนักเรียนก็ควรนำมาปรับปรุงด้วยโปรแกรมการนิเทศการศึกษาควรรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวแล้ว

5. การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี

อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีกิจกรรมใดสามารถทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าหากภาวะความตึงเครียดเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน “การนิเทศการศึกษามีผลดีอย่างเต็มที่ก็ขึ้นอยู่กับทั้งฝ่ายครูและฝ่ายศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีความคิดเห็นตรงกัน” ห้องเรียนที่ดีที่สุดก็จะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี

บุคคลิกหนึ่ง จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่นเดียวกับการนิเทศการศึกษาที่ดี ก็จะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างศึกษานิเทศก์ กับผู้บริหารและครู เป็นที่สังเกตว่า ความสัมพันธ์ที่ดีจะเป็นผลทำให้เกิดความเจริญงอกงามและการพัฒนาโดยผ่านทางความเข้าใจ ความปรารถนาดี และความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

จากที่นักวิชาการกล่าวมา สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของวางแผนการนิเทศ คือ สิ่งที่มีมุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับครูผ่านกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนและมีแบบแผนชัดเจน โดยมีความร่วมมือกันระหว่างเพื่อนร่วมวิชาชีพและบุคลากรต่างๆในโรงเรียน

กระบวนการวางแผนการนิเทศ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555) กล่าวว่ากระบวนการวางแผนมีลักษณะที่เป็นทั้ง “ศาสตร์และศิลป์” (Art and Science) ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ หรือการวางแผนคือวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving) สำหรับขั้นตอนกระบวนการในการวางแผนงานที่เหมาะสม แยกออกเป็นขั้นตอนได้ 3 ประการ คือ

1. ขั้นวางแผน (Formulation of Plans) โดยคำนึงวัตถุประสงค์เสียก่อนว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) พิจารณาต่อว่าจะให้ใครทำ (Who) จะทำที่ไหน (Where) และจะทำไมเมื่อไร (When) โดยจะต้องระมัดระวังมิให้วัตถุประสงค์ไปขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักขององค์การ
2. ขั้นปฏิบัติการตามแผน (Execution of Plan) หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนสถานการณ์และปัจจัยต่างๆที่เป็นเครื่องมือต่อการวางแผน ทั้งนี้จะต้องคาดคะเนเหตุการณ์ (Forecasting) อันพึงบังเกิดในอนาคต
3. ขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแผน (Review of Plan) เนื่องจากแผนเป็นเรื่องของอนาคต ดังนั้นอาจเกิดอุปสรรคขึ้นได้เสมอ จึงจำเป็นต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เนื้อหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ โปรดระลึกไว้เสมอว่าไม่มีแผนใดคาดการณ์ถูกต้อง แม่นได้ตรงทุกประการ ดังนั้นการปฏิบัติงานตามแผนจึงต้องมีการติดตามเพื่อปรับปรุงกันอยู่เสมอ

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (ม.ป.ป.) เสนอว่าการวางแผนการนิเทศศึกษามี 2 แบบ และมีกระบวนการ ดังนี้

1. การวางแผนระยะยาว การวางแผนระยะยาวจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงงานของครูหลายคนโดยการพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนและคู่มือครู เป็นต้น โดยผ่านทางคณะกรรมการที่ดำเนินงานด้านนี้

2. การวางแผนระยะสั้น การวางแผนระยะสั้นจะเกี่ยวข้องกับครูเป็นรายบุคคล และช่วยเหลือครูแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง แนวทางการวางแผนทั้งสองนี้มีความจำเป็น และต้องดำเนินการควบคู่กันไปจากแผนระยะสั้น สามารถนำไปวางแผนระยะยาวเพื่อปรับปรุงสิ่งต่างๆ

จากแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่าการวางแผนการนิเทศมีกระบวนการที่สำคัญ ได้แก่ การทำความเข้าใจวัตถุประสงค์การนิเทศและข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการนิเทศและจัดทำเป็นแผนการนิเทศ และสุดท้ายคือการประเมินแผนการนิเทศเพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อผิดพลาดหรือเพิ่มเติมรายละเอียดบางอย่าง

1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน

กระบวนการวิเคราะห์ประเด็น

เสนาะ ดิยาว (2551) กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของงาน มีการวิเคราะห์สถานการณ์ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. การหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน
2. การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้
3. การสรุปผลเกี่ยวกับข้อมูลทั้งหมดสำหรับนำมาใช้ในการตัดสินใจกำหนดเป็นแผนขึ้นมา

ทั้งนี้การวิเคราะห์จะต้องรวมถึงสถานการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อมในปัจจุบันรวมถึงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์สถานการณ์จะต้องแยกเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยที่องค์กรควบคุมไม่ได้ การวิเคราะห์สถานการณ์จะทำให้รู้ว่าปัจจัยภายในองค์กรนั้นมีสิ่งใดที่ติดอยู่แล้วที่จะส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น สิ่งใดที่เป็นข้อเสียจะได้แก้ไขและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้รู้ว่าจะวางแผนอย่างไรให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือว่าปัจจัยภายนอกดังกล่าวนั้นกระทบต่อการวางแผนอย่างไร

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) เสนอว่า ขั้นตอนการวางแผนงาน คณะทำงานต้องมีการเตรียมการวางแผนโดย

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา เป็นตัวตั้ง
2. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ผลการจัดการศึกษา สารสนเทศของโรงเรียน
3. นำข้อ 1. กับข้อ 2. มาเปรียบเทียบกัน ถ้าตรงกันก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าไม่ตรงกันก็ควร

ได้รับการแก้ปัญหา ซึ่งต้องวางแผนและจัดให้มีโครงการเพื่อแก้ปัญหาหรือปรับปรุง เมื่อพบปัญหาที่ต้องตั้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แล้วพิจารณาทางเลือกที่จะใช้แก้ปัญหา ตั้งเป้าหมายว่าจะเอาด้านปริมาณเท่าไร และด้านคุณภาพจะต้องการอย่างไร แล้วกำหนดนโยบายที่จะใช้แก้ปัญหาพร้อม

มาตรการกำกับนโยบายด้วย แล้วจึงพิจารณาว่าจะเขียนโครงการและกิจกรรมเพื่อจะแก้ปัญหา
อย่างไร นำโครงการมาจัดพิมพ์เป็นเล่ม (คือแผนปฏิบัติการ) แล้วนำเสนอผู้บริหารให้พิจารณาและ
อนุมัติต่อไป

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (ม.ป.ป.) เสนอว่าการวิเคราะห์และการประเมินผลสภาพการเรียน
การสอน ส่วนประกอบที่สำคัญของสภาพการเรียนการสอนนั้น ได้แก่ ตัวผู้เรียน ครู หลักสูตร และ
สิ่งแวดล้อม ทางสังคมและทางกายภาพ (Socio – Physical Environment) เพื่อให้เข้าใจในภาวะ
ของสถานการณ์ปัจจุบัน เราควรศึกษาและประเมินผลในด้านเหล่านี้

1. ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เช่น สถิติปัญญา ความต้องการ
ความสนใจ ความถนัด ความชอบและความไม่ชอบ สมรรถวิสัยทางสังคม (Social Capacity)
ตลอดจนภาวะของสุขภาพและระดับวุฒิภาวะ

2. ความรู้ทางวิชาการและทางวิชาชีพของครู พื้นเพเดิม การศึกษา ประสบการณ์
เทคนิคการสอน ความต้องการและปัญหาซึ่งได้รับจากการสังเกตของศึกษานิเทศก์ตลอดจนความ
คิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอที่ครูเสนอ

3. หลักสูตรรายวิชาการเรียน (Course of Study) วิธีการในชั้นเรียน จุดมุ่งหมายของ
บทเรียน เทคนิคการสอน อุปกรณ์การสอนและสภาพทางสังคมและกายภาพของบทเรียนตลอดจน
การวิเคราะห์ รายงานการสังเกตของบทเรียนตามระบบ “การวิเคราะห์ปฏิกริยาของแฟลนเดอร์
(Flander’s Interaction Analysis)” หรือโดยเทคนิคอื่นๆ

4. สสำรวจสิ่งแวดล้อมทางสังคมและกายภาพในสถานที่เราดำเนินการทางการศึกษา สิ่ง
เหล่านี้รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการบริหาร การจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกทางวัตถุให้
การสำรวจสภาพของชุมชนและการวิเคราะห์เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่าการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันเป็น
ขั้นตอนสำคัญของการวางแผนเพราะข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำ
แผนการนิเทศ โดยต้องวิเคราะห์ประเด็นอย่างรอบด้านทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครู ผู้เรียน โรงเรียน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และต้องวิเคราะห์ประเด็นให้ครอบคลุมทั้งปัจจุบัน อดีต และอนาคต

1.2 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการศึกษาหาความรู้

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2555) แสดงทัศนะว่า การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (Knowledge-
Acquisition Component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของ
สถิติปัญญา จึงต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาในการเลือก ทั้งการตีความ และวิธีการประมวลข้อมูล

ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้ รวมทั้งการเลือกวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับมา กับ ข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ใหม่ที่เหมาะสมเข้าไว้ในระบบความจำ

อาชัญญา รัตนอุบล (2551) แสดงทัศนะว่าแหล่งการเรียนรู้ต่างๆที่ผู้เรียนต้องแสวงหา ซึ่ง อาจได้รับคำแนะนำจากผู้สอน เพื่อน หรืออาจไม่ได้รับ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตามที่คุณเรียนต้องการ ซึ่ง แหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ อาจเป็นหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ รายการ โทรทัศน์ รายการวิทยุ และทรัพยากรบุคคล สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทั้งสิ้น ซึ่ง ขึ้นกับความเหมาะสม และความสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การศึกษาหาความรู้คือกระบวนการที่ผู้เรียน แสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ โดยการตัดสินใจเลือกข้อมูลด้วยตนเองผ่านแหล่งการเรียนรู้ ต่างๆที่สามารถเข้าถึงได้และเหมาะสมกับตนเอง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพราะมีกระบวนการที่คล้ายคลึง และสามารถนำไปใช้ได้โดยตรง รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับผู้ใหญ่เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความตั้งใจและมีจุดมุ่งหมายแต่ไม่มีโครงสร้างชัดเจนและไม่ เป็นทางการ (Glickman, 2009) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

Cyril O. Houle (1964 อ้างถึงใน อาชัญญา รัตนอุบล, 2551) ได้เสนอหลักการ 7 ประการ สำหรับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1. ให้เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
2. พยายามสร้างเป้าหมายที่เป็นจริงและสามารถวัดความสำเร็จของตนเองได้
3. จดจำและเชื่อมั่นในพลังความสามารถของตนเอง
4. นำแนวคิด ความจริง และความรู้ใหม่ที่ตนเรียนรู้มา ไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่ตนต้องการ
5. แสวงหาความช่วยเหลือและความสนับสนุนเมื่อต้องการ
6. เรียนรู้เรื่องราวต่างๆและสามารถนำไปใช้ได้ทันทีทันใดเมื่อต้องการ
7. พยายามใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้และการปฏิบัติที่มีเหตุผลเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ตาม

ต้องการ

ทิตินา แคมมณี (2558) กล่าวว่า หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Instruction) แบบเน้นตัวผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (Self – Directed Learning) โดยการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเอง หมายถึง การให้โอกาส ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน

การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเอง โดยครูอยู่ในฐานะกัลยาณมิตร ทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษาผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบแผนการเรียนรู้ และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ แหล่งข้อมูล รวมทั้งร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียนและติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเอง สามารถช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง และพัฒนาตนเองได้ การนำตนเองและการพึ่งพาตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน ซึ่งสามารถกระตุ้นความต้องการที่จะเรียนรู้ และช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีจุดหมายอันจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ได้มาก และจดจำได้นานขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย และเนื่องจากผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้ (learning style) ที่แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนนำตนเองและเลือกวิธีการเรียนรู้เอง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี โดยการเรียนรู้แบบนำตนเองมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน (learning needs)
3. ผู้เรียนมีการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learning goals)
4. ผู้เรียนมีการเลือกวิธีเรียนด้วยตนเอง (learning strategies)
5. ผู้เรียนมีการแสวงหาแหล่งความรู้ (learning resources) รวบรวมข้อมูลและ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง

6. ผู้เรียนมีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learning evaluation)
7. ผู้สอนมีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนใน

ขั้นตอนต่างๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

8. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลโดยใช้ผลการประเมินของตนเองและของผู้เรียน

ประกอบกัน

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนเชื่อมั่นในศักยภาพและรู้ความสามารถหรือความถนัดของตนเอง สามารถระบุเป้าหมายที่ตนเองต้องการทำให้สำเร็จได้ โดยสามารถวางแผนและปฏิบัติตามขั้นตอน และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

อาชญญา รัตนอุบล (2551) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง ขั้นตอนที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดผลต่อการเรียน ซึ่งควรมีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. การวางแผนการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนดำเนินการร่วมกับสถาบันการเรียนรู้
3. การวินิจฉัยความต้องการในสิ่งที่สนใจจะเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการการด้วย

ตนเอง

4. การออกแบบแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้สัญญาแห่งการเรียนรู้
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้
6. การประเมินผลด้วยตัวผู้เรียนเอง

Knowles (1975 อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2551) เสนอขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

1. ผู้เรียนตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใด โดยผู้เรียนมีความริเริ่มในการวิเคราะห์
2. ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้
3. ผู้เรียนระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ
4. ผู้เรียนตรวจสอบทบทวนถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้

จากแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเริ่มต้นจากการที่ผู้เรียนวิเคราะห์สิ่งที่ต้องการเพื่อนำไปสู่การวางแผนการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองต้องการ และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสุดท้ายคือผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การปฏิบัติการนิเทศ

2.1 การเลือกกิจกรรมนิเทศ

ประเภทของกิจกรรมนิเทศ

จู่ไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) เสนอกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน (Meeting)
2. การปฐมนิเทศ (Orientation)
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ (Counseling & Guidance)
4. การอบรม (Training)
5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Operational Training)
6. การสัมมนา (Seminar)
7. การระดมความคิด (Brain Storming)
8. การสาธิตการสอน (Demonstration)
9. ห้องสมุดครู (Teacher Library)

10. การสนทนาทางวิชาการ (Academic Dialogue)
11. การเยี่ยมชมชั้นเรียน (Classroom Visit)
12. การจัดทำทัศนศึกษา (Field Trip)
13. การสังเกตการสอน (Observation)
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ (Academic Issues/Articles)
16. การจัดนิทรรศการ (Exhibition)

Harris, 1985 ได้นำเสนอกิจกรรมนิเทศไว้ 23 กิจกรรม ซึ่งมีความหลากหลายทำให้ผู้
 นิเทศมีตัวเลือกและสามารถนำไปใช้ได้ให้เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการการนิเทศ อย่างไรก็ตาม
 ตามบางกิจกรรมอาจล้ำสมัยแต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ กิจกรรมนิเทศที่กำหนด
 ไว้ มีดังนี้

1. การบรรยาย (Lecturing)
2. การบรรยายประกอบสื่อ (Visualized lecturing)
3. การประชุมกลุ่ม (Panel Presenting)
4. การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing or Television)
5. การฟังเทป วิทยุ หรือเครื่องบรรทุกเสียง (Listening to Tape, Radio Recordings)
6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอุปกรณ์และสื่อต่างๆ (Exhibiting Materials and
 Equipment)
7. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom)
8. การสาธิต (Demonstrating)
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing)
10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing)
11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non – Directive Interview)
12. การอภิปราย (Discussing)
13. การอ่าน (Reading)
14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating)
15. การระดมสมอง (Brainstorming)
16. การบันทึกวีดิโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing)
17. การจัดทำเครื่องมือทดสอบ (Instrumenting and Testing)
18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz Session)
19. การจัดทำทัศนศึกษา (Field Trip)

20. การเยี่ยมเยียน (Intervisiting)
21. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
22. การเขียน (Writing)
23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice)

Gwynn (1974 อ้างถึงใน จูไรต์ตัน สูดรุ่ง, 2559) ได้แบ่งกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมนิเทศที่สามารถดำเนินการได้ในลักษณะของกลุ่ม และกิจกรรมนิเทศที่ควรจัดให้เป็นรายบุคคล

1. กิจกรรมนิเทศเป็นกลุ่ม (Group Devices)
 - 1.1 การตั้งคณะกรรมการกลุ่มทำงาน (Committee)
 - 1.2 การศึกษาวิชาการ (Course Work)
 - 1.3 การจัดตั้งห้องปฏิบัติการหลักสูตร (Curriculum Laboratory)
 - 1.4 การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip for Staff Personnel)
 - 1.5 การฟังคำบรรยาย (Institutes and Lectures)
 - 1.6 การอ่านเฉพาะเรื่อง (Directed Reading)
 - 1.7 การสาธิตการสอน (Demonstration Teaching)
 - 1.8 การอภิปราย (Panel or Forum Discussion)
 - 1.9 การจัดห้องสมุดวิชาชีพ (Professional Libraries)
 - 1.10 การจัดสมาคมทางวิชาชีพและประชุมทางวิชาชีพ (Professional Organizations and Meetings)
 - 1.11 การจัดข่าวสารนิเทศ (Supervisory Bulletins, Handbooks and Guides)
 - 1.12 การประชุมครู (Teachers' Meeting or Staff Meeting)
 - 1.13 การประชุมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติ (Group Conference or Workshop)
2. กิจกรรมการนิเทศเป็นรายบุคคล (Individual Device)
 - 2.1 การสังเกตการสอน (Classroom Observation)
 - 2.2 การทดลองในห้องเรียน (Classroom Experimentation)
 - 2.3 การปรึกษาหารือ (The conference or Interview)
 - 2.4 การพาครูไปเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน (Intervisitation and Observation)
 - 2.5 การเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน (Selects of Materials for Teaching)
 - 2.6 การประเมินผลตนเอง (Self – Evaluation)

หลักการเลือกกิจกรรมนิเทศ

จู่ไรรัตน์ สุตรง (2559) ให้ข้อคิดเห็นว่า กิจกรรมนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของครู การเลือกกิจกรรมนิเทศให้เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรคำนึงเป็นอย่างยิ่ง การเลือกกิจกรรมนิเทศมีหลักในการเลือกดังนี้

1. วัตถุประสงค์ ผู้นิเทศคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดการนิเทศภายในว่าต้องการให้ครูผู้รับการนิเทศเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใดจากด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคิด เช่น ถ้าต้องการให้ครูเกิดความรู้ใหม่ๆ ก็อาจจะจัดกิจกรรมนิเทศในลักษณะการบรรยาย การอ่าน การจัดทำต้นศึกษา การจัดนิทรรศการ เหล่านี้ก็มีความเหมาะสม กิจกรรมนิเทศที่ทำให้ครูเกิดทักษะ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติจริง การแสดงบทบาทสมมติ

2. ขนาด กิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดขนาดของกลุ่ม ผู้นิเทศต้องกำหนดให้เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมที่ต้องการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว กิจกรรมการอภิปรายเหมาะสำหรับกลุ่มเล็กประมาณ 5-10 คน การสังเกตการสอนเหมาะกับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น

3. ประสบการณ์ของครู ลักษณะประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ผู้นิเทศสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศ บางครั้งกิจกรรมนิเทศต้องการผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น การสังเกตการสอนโดยเพื่อนครูด้วยกัน การจัดอบรมให้ความรู้วิชาเฉพาะ หรือบางกิจกรรมผู้ร่วมกิจกรรมอาจจะมีประสบการณ์ต่างกันก็ได้ เช่น การประชุมทั่วไป การปฐมนิเทศครูใหม่ การจัดทำต้นศึกษา เป็นต้น

4. งบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมนิเทศในบางครั้งแม้ว่ากิจกรรมนิเทศที่ต้องการจัดจะส่งผลต่อความรู้ของครูแต่ขาดงบประมาณหรือต้องมีการลงทุนสูง ผู้นิเทศอาจจะปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ให้ผลใกล้เคียงกัน เช่น การบันทึกวิดีโอเทปหรือการถ่ายภาพสถานที่ กิจกรรม ให้ครูดู ใช้งบประมาณน้อยกว่าการพาครูไปทัศนศึกษา หรือศึกษาดูงานนอกสถานที่หรือกิจกรรมอื่นๆ เป็นต้น

5. ผลต่อประสบการณ์หรือความรู้ของครู การเลือกทำกิจกรรมนิเทศใดๆ ผู้นิเทศควรรับรู้ว่าจะจัดให้ครูแล้ว ถ้าเลือกได้และไม่มีข้อจำกัดมาก กิจกรรมใดที่ส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ครูมากที่สุด มีความเป็นไปได้ และคุ้มค่าในการจัด ก็อาจจะทำให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

จากกิจกรรมนิเทศที่นักวิชาการเสนอ สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมนิเทศคือรูปแบบการดำเนินการการนิเทศที่ตอบสนองรูปแบบการนิเทศต่างๆ โดยต้องคำนึงถึงบริบททั้งผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม กิจกรรมการนิเทศจึงมีหลากหลายรูปแบบทั้งกิจกรรมที่ดำเนินการแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่ม กิจกรรมที่ใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นหลักและไม่ใช้วัสดุอุปกรณ์

2.2 การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ

ประเภทของสื่อนิเทศ

จูไรต์น สูดรุง (2559) บอกประโยชน์ของการใช้สื่อเพื่อการนิเทศ ได้แก่ เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้รับการนิเทศสามารถเข้าใจปัญหาหรือเรียนรู้สิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับการนิเทศทำให้เกิดความรู้นอกสถานที่และไม่รู้สึกเบื่อหน่าย การใช้สื่อจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจตรงกันหากเป็นเรื่องของนามธรรมและยากต่อความเข้าใจ และช่วยให้เกิดประสบการณ์ร่วมกันในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ สื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในกิจกรรมการนิเทศ ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้รับการนิเทศด้วยกันเองและกับผู้นิเทศด้วย สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้รับการนิเทศเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านี้ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล การใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ประกอบกิจกรรมนิเทศเป็นการช่วยให้บรรยากาศในการนิเทศน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้นิเทศมีความกระตือรือร้นในการนิเทศมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย และเป็นการกระตุ้นให้ผู้นิเทศตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุและเรื่องราวใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการนิเทศ ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การนิเทศน่าสนใจยิ่งขึ้น

ทั้งนี้สื่อการนิเทศนับเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้เนื่องจากเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้นิเทศไปยังผู้รับการนิเทศ หรือเป็นสิ่งให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดประเภทของสื่อที่ใช้ในการนิเทศ ดังนี้

1. สื่อประเภทสิ่งตีพิมพ์ (Printed Materials) ได้แก่ สิ่งพิมพ์ เอกสาร ตำราและคู่มือการฝึกปฏิบัติ
2. สื่อประเภททัศนวัสดุ (Visual Materials) ได้แก่ ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ ภาพนิ่ง แผนภูมิ
3. สื่อประเภทโสตทัศนวัสดุ (Audio Visual Materials) วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์
4. สื่อประเภทคอมพิวเตอร์ (Computer Materials) ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer presentation) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) การใช้อินเทอร์เน็ต อีเมล เป็นต้น

หลักการเลือกสื่อนิเทศ

จูไรรัตน์ สุธรรุ่ง (2559) กล่าวเกี่ยวกับหลักการสร้างหรือการเลือกสื่อเพื่อการนิเทศ ว่า การเลือกสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการนิเทศเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยผู้นิเทศจะต้องตั้งวัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีหลักการอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณา คือ

1. สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ
2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ให้ผลต่อการเรียนรู้มากที่สุด

ที่ช่วยทำให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจเนื้อหานั้นได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน

3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของผู้รับการนิเทศ
4. สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป
5. ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง
6. มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน

อย่างไรก็ตาม สื่อเพื่อการนิเทศจะมีคุณค่าต่อเมื่อผู้นิเทศได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้นิเทศควรจะศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อ ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิตและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนิเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมนิเทศบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จากที่นักวิชาการกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สื่อนิเทศคือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศที่ถูกสร้างขึ้นจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการเลือกสื่อนิเทศมาใช้ในการนิเทศต้องคำนึงและพิจารณาถึงความเหมาะสมและบริบทในด้านต่างๆ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของการนิเทศ

ประเภทของเครื่องมือนิเทศ

จูไรรัตน์ สุธรรุ่ง (2559) กล่าวว่า กิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้นิเทศในระหว่างดำเนินการนิเทศ คือ การเก็บข้อมูลเรื่องราวสภาพปัญหา พฤติกรรมของครู ก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศหรือหลังการนิเทศสิ้นสุดลง สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้นิเทศจำเป็นต้องเตรียมการในการจัดหา หรือสร้างเครื่องมือเพื่อการนิเทศไว้ให้พร้อม จึงเสนอเครื่องมือที่จำเป็นในการนิเทศ ดังนี้

1. เครื่องมือสังเกตการสอน (Teaching Observation Form) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างการใช้ให้ถูกต้อง ถ้าผู้นิเทศขาดเครื่องมือสังเกตการสอนที่ดี หรือถ้ามีแต่ขาดความรู้ในการใช้ก็จะทำให้กระบวนการของการสังเกตการสอนเกิดความ

ล้มเหลวทันที เครื่องมือสังเกตการสอนช่วยให้ผู้นิเทศการสอนสามารถสังเกตและรวบรวมพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้อย่างทั่วถึงและแม่นยำมากขึ้น เพื่อจะนำมาสู่การวิเคราะห์พฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่างเที่ยงตรง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทักษะในการสอนของครูผู้สอนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของเครื่องมือสังเกตการสอน

- เครื่องมือสังเกตการสอนที่ครูและผู้นิเทศร่วมกันสร้างขึ้น
- เครื่องมือมาตรฐาน (Standardize Instruments)
- เครื่องมือลักษณะใช้วิธีการจดบันทึก (Hand Recording)
- เครื่องมือสังเกตการสอนอย่างเป็นระบบ (Systematic Observation)
- การใช้เครื่องบันทึกภาพ บันทึกเสียง

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การประเมินการอบรม การสอบถามความต้องการนิเทศ การสอบถามความคิดเห็นทางการนิเทศ ฯลฯ แบบสอบถามที่ดีต้องใช้ภาษาที่ดี เข้าใจง่าย มีรูปแบบที่น่าสนใจ แบบสอบถามจำแนกได้ 2 ชนิด คือ

2.1 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่กำหนดคำถามแล้วไม่มีคำตอบให้เลือก ผู้ตอบสามารถเขียนตอบตามความต้องการ เช่น ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นต้น

2.2 แบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่กำหนดคำถามและมีคำตอบให้เลือก โดยแบ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale)

3. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในลักษณะที่ผู้นิเทศมีโอกาสนพบปะพูดคุยกับครู เป็นการสนทนาแบบมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน อาจจะทำแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Unstructured Interview) ใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลแนวลึก รายละเอียดมาก ในแบบสัมภาษณ์จะมีแต่หัวข้อใหญ่ๆ การตั้งคำถามอยู่ที่ผู้สัมภาษณ์เอง ดังนั้นการตั้งคำถามของผู้สัมภาษณ์แต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์หรือข้อมูลที่ได้ในขณะที่ยังสัมภาษณ์

3.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มีลักษณะคล้ายแบบสอบถาม ผู้สัมภาษณ์จะกำหนดรายละเอียดของคำถามที่ต้องการ ผู้สัมภาษณ์ทุกคนจะถามคำถามที่เหมือนกัน

4. การสังเกต (Observation) เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลโดยการบันทึกพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมในการอบรมของครู การสังเกตพฤติกรรมในการสื่อสารของครู เป็นต้น การสังเกตมี 3 ประเภท คือ

- 4.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
- 4.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation)
- 4.3 การสังเกตแบบกึ่งมีส่วนร่วม (Quasi-participant Observation)

หลักการเลือกเครื่องมือนิเทศ

Marks (1972) ได้เสนอเกณฑ์พิจารณาในการเลือกเครื่องมือนิเทศมาใช้ให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. การใช้เครื่องมือนิเทศมากกว่า 1 ชนิดในเวลาเดียวกันอาจทำให้เกิดความสับสนได้
2. การใช้เครื่องมือนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เครื่องมือนิเทศควรผ่านการประเมินจากทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเสียก่อน
3. การใช้เครื่องมือนิเทศควรใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างสมดุล โดยใช้เครื่องมือนิเทศชนิดหนึ่งในการนิเทศในช่วงเวลาหนึ่ง และใช้เครื่องมือนิเทศอีกชนิดหนึ่งในอีกช่วงเวลา
4. การใช้เครื่องมือนิเทศควรใช้เครื่องมือจริง ที่ไม่ใช่เครื่องมือนิเทศที่ถูกสมมติขึ้นโดยที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถเข้าใจได้
5. การใช้เครื่องมือนิเทศให้มีคุณค่าสูงสุดกับผู้รับการนิเทศ วัตถุประสงค์ของการนิเทศแต่ละครั้งควรถูกกำหนดให้แน่นอนชัดเจนก่อนการนิเทศ
6. การใช้เครื่องมือนิเทศต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศคนหนึ่งอาจเข้าใจได้เร็วกว่าคนอื่น ในขณะที่บางคนอาจยังไม่เข้าใจ

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่า เครื่องมือนิเทศคือสิ่งที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลจากการดำเนินการนิเทศ เครื่องมือการนิเทศจึงมีหลากหลายรูปแบบที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้มีความเหมาะสมในการบันทึกข้อมูลของการนิเทศแต่ละรูปแบบ

2.3 การบันทึกข้อมูลการนิเทศ

Marks (1972) ให้ข้อเสนอแนะการเขียนบันทึก (Narrative Records) ว่าในการเขียนบันทึกนั้น อาจจะจำแนกความมุ่งหมายออกได้หลายประการด้วยกันดังต่อไปนี้

1. ช่วยทำให้ครูสามารถสื่อสารและทำงานกับผู้บริหารได้สะดวก
2. ช่วยทำให้ผู้บริหารได้สัมผัสและรับรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้น
3. เป็นวิธีการที่สามารถอำนวยความสะดวกในการให้ผู้บริหารได้ทราบถึงความ

ต้องการของครู เช่น ความต้องการได้รับการแนะแนว หรือการให้ความสนใจอื่นๆ นอกเหนือจากวิชาที่สอน

4. ช่วยให้ครูได้ประเมินผลตัวเอง และวัดถึงความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ในการเขียนบันทึกนั้นควรจะมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้ครูแต่ละคนตอบคำถามในปัญหาส่วนต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วได้ หรืออาจช่วยให้เขาสามารถแสดงความคิดเห็นอิสระในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ความคล้ายคลึงกันในรูปแบบจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสิ่งที่ผู้บริหารและผู้นิเทศจะได้รับจากการบันทึก คือ

1. การแสดงถึงพัฒนาการด้านเนื้อหาวิชา
2. วิธีการ เทคนิค และเอกสารที่ใช้ประกอบการสอน
3. พฤติกรรมในกลุ่มและความเจริญงอกงาม
4. พฤติกรรมส่วนบุคคลและความเจริญงอกงาม
5. การแปลความหมายจากครูผู้สอน
6. ปัญหาส่วนบุคคล และปัญหาของกลุ่มที่ต้องการได้รับความสนใจเพิ่มเติม

การบันทึกข้อมูลจากการสังเกต

McIntyre (2014) เสนอเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม ดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตอย่างเฉพาะเจาะจง รวมทั้งตรวจสอบขอบเขตให้แน่ใจ เพื่อให้ผู้อื่นสังเกตเฉพาะสิ่งที่ต้องการให้ถูกสังเกตเท่านั้น

2. ตัดสินใจเลือกชนิดของการบันทึกพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุดในการสังเกตพฤติกรรม

3. ตัดสินใจว่าจะเลือกสังเกตพฤติกรรมเพียงสถานการณ์เดียวหรือหลายสถานการณ์

4. ตัดสินใจว่าการสังเกตจะใช้เวลาประมาณเท่าใด โดยทั่วไปเวลาที่พอดีคือ ประมาณ 10 - 20 นาที แต่ถ้าใช้เวลาในสังเกตมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้การสังเกตมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น จากนั้นดำเนินการสังเกตซ้ำอีกอย่างน้อย 3 ครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนมากขึ้น

5. สังเกตและบันทึกพฤติกรรม

6. ถ้าใช้การบันทึกความถี่ ให้คิดจำนวนครั้งที่เกิดขึ้นเฉลี่ยต่อนาที ชั่วโมง หรือวัน (ขึ้นอยู่กับความต้องการกล่าวถึงเรื่องใด) ถ้าใช้การบันทึกช่วงเวลาให้คิดร้อยละของเวลาสังเกตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ถ้าใช้การสุ่มการสังเกตชั่วขณะใดขณะหนึ่งให้คิดร้อยละของเวลาที่พฤติกรรมเกิดขึ้น โดยเขียนอัตราของข้อมูลที่เกิดขึ้นบนกราฟ และทำซ้ำข้อ 5 และ 6 อีกครั้งหนึ่ง

จากที่นักวิชาการนำเสนอข้างต้น สรุปได้ว่าการบันทึกข้อมูลคือการเก็บบันทึกเรื่องราวหรือสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติการนิเทศ การบันทึกข้อมูลจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บันทึกข้อมูลต้องศึกษาเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลให้เข้าใจเพื่อให้นำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2555) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่สามารถจำแนกแยกแยะข้อมูลหรือวัตถุสิ่งของต่างๆหรือเรื่องราว เหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อค้นหาความจริง หรือความสำคัญที่แฝงหรือปรากฏอยู่จนได้ความคิดที่จะนำไปสู่ข้อสรุปและการนำไปประยุกต์ใช้

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

Bloom (1957 อ้างถึงใน สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2555) ได้สรุปองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลต่างๆที่ได้มานั้นแยกเป็นส่วนย่อยได้ ข้อความบางข้อความอาจเป็นความจริง บางข้อความเป็นค่านิยม และบางข้อความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งการคิดวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย

- 1.1 ความสามารถในการค้นหาประเด็นต่างๆในข้อมูล
- 1.2 การแยกแยะความจริงออกจากสมมติฐาน
- 1.3 ความสามารถในการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อมูลอื่นๆ
- 1.4 ความสามารถในการบอกถึงสิ่งจูงใจและการพิจารณาพฤติกรรมของบุคคลและ

ของกลุ่ม

- 1.5 ความสามารถในการแยกแยะข้อสรุปจากข้อมูล

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้อ่านจะต้องมีทักษะในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลัก ความสัมพันธ์ของสมมติฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างข้อสรุป และยังรวมถึงความสัมพันธ์ในชนิดของหลักฐานที่นำมาแสดงด้วย ในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สามารถแยกได้ดังนี้

- 2.1 ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในบทความและข้อความต่างๆ
- 2.2 ความสามารถในการระลึกได้ว่ามีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น
- 2.3 ความสามารถในการแยกความจริง หรือสมมติฐานที่เป็นใจความสำคัญหรือข้อโต้แย้ง

ที่นำมาสนับสนุนข้อความหรือสมมติฐานนั้น

- 2.4 ความสามารถในการตรวจสอบสมมติฐานที่ได้มา
- 2.5 ความสามารถในการแบ่งแยกสาเหตุของความสัมพันธ์และผลจากความสัมพันธ์อื่นๆ
- 2.6 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ขัดแย้ง แบ่งแยกสิ่งที่ตรงและไม่ตรงกับข้อมูล

ได้

- 2.7 ความสามารถในการสืบหาความจริงของข้อมูล
- 2.8 ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์และแยกรายละเอียดที่สำคัญและไม่สำคัญได้

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างและหลักการ ในการคิดวิเคราะห์ หลักการนี้จะต้องวิเคราะห์แนวคิด จุดประสงค์ และมโนทัศน์ ได้แก่

3.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในรายละเอียดของงาน ความสัมพันธ์ของข้อมูล และความหมายขององค์ประกอบต่างๆ

3.2 ความสามารถวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน การวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นของผู้เขียน และความรู้สึกที่มีต่องาน

3.3 ความสามารถในการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เขียนในด้านต่างๆ

3.4 ความสามารถในการวิเคราะห์เทคนิคโฆษณาชวนเชื่อ

3.5 ความสามารถในการวิเคราะห์จุดที่เป็นทัศนคติของผู้เขียน

3.6 ความสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและอคติที่มีอยู่ได้

Clark (1970 อ้างถึงใน สุคนธ์ สิริพานนท์, 2555) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์ คือ การแยกส่วนต่างๆและการสร้างความสัมพันธ์กับส่วนนั้นๆว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร การคิดวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน คือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ความสามารถในการสรุป และแยกแยะข้อมูล

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการตรวจสอบว่าข้อมูลมีความสอดคล้องกันหรือไม่

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารถึงสิ่งใด

Bloom (1956) ได้อธิบายถึง การคิดวิเคราะห์ คือความสามารถในการมองเห็น ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่เชื่อมโยงกัน หรือความสามารถในการแยกแยะหรือพิจารณารายละเอียดของข้อมูล ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจของหลักการที่เป็นพื้นฐานของข้อมูลนั้น การคิดวิเคราะห์มี 3 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบหรือประเด็นรองของเนื้อหา
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ
3. การวิเคราะห์หลักการ วิธีการ หรือการจัดการ

กระบวนการการคิดวิเคราะห์

ทิตินา แชมมณี และคณะ (2549) ได้ให้ขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล
2. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล
4. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เห็นองค์ประกอบของสิ่งที่วิเคราะห์

5. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ

6. นำเสนอผลการวิเคราะห์

7. นำผลการวิเคราะห์มาสรุป ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2555) ได้เสนอขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ ได้แก่

1. กำหนดสิ่งสำเร็จรูปสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์หรือเรื่องราวเป็นตัวตั้งเรื่อง เช่น ต้นไม้ สัตว์ พลเมือง ภาวะโลกร้อน อาหารสำเร็จรูป นิทาน ชาว

2. กำหนดคำถามหรือปัญหาเพื่อค้นหาความจริง เช่น

- ต้นไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างไร

3. พินิจวิเคราะห์แยกแยะกระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย เช่น

- ต้นไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์ คือ เป็นร่มเงาบังแสงแดด ต้นไม้บางชนิดเป็นยา

รักษาโรค ผลไม้นำมาเป็นอาหาร ลำต้นของต้นไม้นำมาสร้างบ้านที่อยู่อาศัย ทำเครื่องเรือนเครื่องใช้

4. สรุปเป็นคำถาม หรือตอบปัญหานั้นๆ กล่าวคือ เมื่อจำแนกแยกแยะตอบคำถามแล้ว จะได้ความคิดว่า ต้นไม้มีความสำคัญต่อมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อได้ข้อสรุปและนำไปเป็นแนวทาง การตัดสินใจประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ต่อไป

Wiles (1967) กล่าวว่าเมื่อเรามีปัญหาและต้องการการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น ผู้นิเทศสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ผ่านการวิเคราะห์ร่วมกัน ดังนี้

1. สมาชิกทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่ดี คือฟังอย่างอดทนและเป็นกันเอง แต่ต้องวิเคราะห์ ปัญหาอย่างชาญฉลาด

2. สมาชิกควรวิเคราะห์อย่างถูกต้อง ไม่ควรตีความผิด และจะต้องพิจารณาเฉพาะสิ่งที่ ผู้พูดนำเสนอเท่านั้น

3. สมาชิกถามคำตอบที่ช่วยทำให้ปัญหาเกิดความกระจ่างอันเนื่องมาจากเจ้าของ ปัญหา mongข้ามสิ่งเหล่านั้นไป

4. สมาชิกเลือกเฉพาะประเด็นที่สำคัญ แต่เป็นสิ่งที่ถูกประเมินค่าผิดไป

จากทัศนะของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลคือการพิจารณาแยกแยะข้อมูลที่ได้ จากการรวบรวมและประมวลผล เพื่อให้ข้อมูลมีระเบียบและเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สะดวกต่อการนำ ข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์

3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

การให้ข้อมูลย้อนกลับคือเทคนิคหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษาทั้ง แบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การให้คำปรึกษา

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาก (2543) ได้กล่าวว่าเป้าหมายสำคัญของการให้คำปรึกษา ได้แก่ การร่วมมือกันระหว่างผู้รับคำปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งผู้รับคำปรึกษามารับคำปรึกษาโดยมีความต้องการเฉพาะอย่าง และผู้ให้คำปรึกษาก็มีแนวความคิดว่าในการให้คำปรึกษานี้จะสามารถหาแนวทางช่วยเหลือให้บุคคลได้สมหวังกับสิ่งที่เขาต้องการได้อย่างไรในระดับที่เหมาะสม

Good (1945 อ้างถึงใน Biggs, 1994) ให้นิยามของการให้คำปรึกษาว่า เป็นการให้ความช่วยเหลือรายบุคคลเกี่ยวกับปัญหาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านส่วนตัว ด้านการศึกษา และด้านอาชีพ โดยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะถูกนำมาศึกษา วิเคราะห์ และหาวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้น จากความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ ทรัพยากรต่างๆในโรงเรียนและสังคม ทั้งนี้การสัมภาษณ์แบบเป็นส่วนตัวจะทำให้ผู้รับการคำปรึกษาได้ค้นพบและสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆได้ด้วยตนเอง

Tyler (1953 อ้างถึงใน Elizabeth and Jo-Ida, 2012) ได้ให้ความหมายว่า “การให้คำปรึกษา” หมายถึง กระบวนการที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถใช้ความสามารถและคุณสมบัติของตนเองที่มีอยู่จัดการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเองได้ เช่น สามารถที่จะตัดสินใจและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

Pepinsky (1954) มีความเห็นว่ากรให้คำปรึกษาเป็นการวินิจฉัยและการบำบัดรักษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการไม่สามารถปรับตัวได้ รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพแบบตัวต่อตัวหรือแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา

Harris (1985) กล่าวว่ากรให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่มีคุณค่ามากกว่าการประชุม เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์และเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีทักษะเฉพาะทางเพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง สามารถวิเคราะห์และวางแผน รวมถึงจัดการปัญหาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองได้

วัชร ทรัพย์มี (2544) กล่าวว่า การให้บริการปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งมีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่มโดยมีผู้ให้การปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล่าวที่จะเผชิญปัญหา และได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง กับทั้งได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่เขาคนเดียวที่มีปัญหา

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) ให้ความหมายกรให้คำปรึกษาแบบกลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกันหรือความต้องการเหมือนกัน โดยให้บริการปรึกษาตั้งแต่ 4-8 คน ซึ่งมุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาได้ปรับปรุงตนเองโดยผู้ให้

คำปรึกษาจะคอยเอื้ออำนวยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มีโอกาสสำรวจตนเอง แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น กล้าเผชิญความจริง ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น จริงใจ การยอมรับความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่าการปรึกษาคือกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสองฝ่าย คือผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับการปรึกษาซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาบางอย่างให้คลี่คลายด้วยการทำให้ผู้รับการปรึกษาสามารถคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

หลักการของการให้คำปรึกษา

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) แสดงความเห็นว่าการให้คำปรึกษายบุคคลจะมีการเน้นเรื่องสัมพันธภาพ ความรับผิดชอบต่อตนเอง การตัดสินใจ และแนวโน้มจะพัฒนาตนเองของผู้รับคำปรึกษา แต่สำหรับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะมีหลักการที่มีบางเรื่องแตกต่างกัน หลักการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีดังนี้

1. ผู้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มควรมีปัญหาชนิดเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน หรือสภาพปัญหาคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันที่สาเหตุและสภาพจิตใจของเจ้าของปัญหา ควรมีการคัดเลือกสมาชิกโดยการสำรวจปัญหา
2. ปัญหาที่ปรึกษาควรจะเป็นปัญหาจริงของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะทำให้มีความหมายสำคัญต่อผู้รับคำปรึกษา การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจะประสบความสำเร็จเมื่อทุกคนมองปัญหาว่าเป็นปัญหาของตนจริง
3. ผู้ให้คำปรึกษาจะทำหน้าที่คอยเป็นผู้ฟัง บอกจุดมุ่งหมายและวิธีการให้ความกระจ่าง คอยผลักดันให้กลุ่มคิดและคอยสังเกตความเคลื่อนไหวของกลุ่มตลอดพร้อมที่จะแทรกตนเองเข้าร่วมเมื่อจำเป็น
4. สร้างบรรยากาศที่ยอมรับซึ่งกันและกัน จะทำให้สมาชิกกล้าพูด กล้าเปิดเผยตนเองมากขึ้น รวมถึงการให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นช่วยเหลือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
5. การโต้ตอบและช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นเพราะบุคคลจะเกิดการมองที่ต่างไปจากมุมมองที่เคยมองอยู่ และทำให้การปฏิบัติตนแตกต่างกันออกไป
6. การสำรวจโอกาสและสภาพแวดล้อมต่างๆ ขณะเข้ากลุ่มจะทำให้สมาชิกสามารถตัดสินใจพิจารณาอะไรได้ฉลาดขึ้น เกิดความรับผิดชอบ และริเริ่มที่จะมีวิถีการดำเนินชีวิตใหม่
7. ควรมีการวางแผนในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในระยะยาวว่าจะมีการปรึกษากี่ครั้ง และคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม

8. สำหรับบุคคลที่มีความวิตกกังวลสูง มีความแปรปรวนทางอารมณ์และพฤติกรรมมาก รวมทั้งการไม่รู้ไม่อยู่กับสภาวะปัจจุบันมากนัก มีปัญหาความขัดแย้งในตนเองมาก ไม่เหมาะสมที่จะรับบริการปรึกษาแบบกลุ่ม ควรเป็นบุคคลที่มีปัญหาค้ำค้ำคลึงกัน เช่น กลุ่มที่มีปัญหาการปรับตัว

9. สมาชิกทุกคนจะต้องรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม และเรื่องที่พูดในกลุ่มต้องถือเป็นความลับ

10. สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมกันศึกษาสาเหตุของปัญหา และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขโดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้อำนวยความสะดวกและดำเนินการ

นอกจากนี้ กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) ได้เสนอเกี่ยวกับหลักพื้นฐานในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีดังนี้

1. บุคคลย่อมมีสิทธิในความรู้สึกของตนเองอย่างที่ตนรู้สึก ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาควรสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงความรู้สึกของเขาออกมา และให้สมาชิกในกลุ่มเคารพในความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่น

2. บุคคลในกลุ่มควรพิจารณาว่าจะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเอง

3. บุคคลต้องมุ่งที่จะแก้ปัญหาของตนเอง

4. ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าตัวสถานการณ์

5. การเปิดประเด็นปัญหาของสมาชิกในกลุ่มเป็นการช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการปกป้องตนเองหรือป้องกันตนเอง

6. บุคคลสามารถเข้าใจตนเองได้ดี รับผิดชอบต่อตนเองได้และควบคุมตนเองได้

7. บุคคลควรจะรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเอง ภายใต้บรรยากาศของสิ่งแวดล้อมที่บ้านและโรงเรียน ที่ไม่ขู่เข็ญหรือลงโทษจะทำให้เข้าไม่ถึงผู้อื่น สามารถพึ่งตนเองได้

8. ในกลุ่มต้องการมีการลงมือให้สมาชิกได้กระทำ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การกระทำต้องได้รับการยอมรับ ความเข้าใจ

9. ในการเผชิญปัญหา การแก้ปัญหา มีวิธีเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาควรให้สมาชิกเห็นทางเลือก

10. สมาชิกในกลุ่มควรมีความมั่นใจสัญญาให้กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงต่างๆภายใต้การเสริมแรง

11. สิ่งที่ได้รับในกลุ่มในรูปแบบของประสบการณ์ การช่วยให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

12. บุคคลถ้ารู้จักตนเองได้ดี จะลดการป้องกันกับตนเอง จะยอมรับตนเองและยอมรับ การที่คนอื่นวิพากษ์วิจารณ์ตน

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าการทำให้การปรึกษาแบบกลุ่มประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างบรรยากาศอันดีที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจและสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่ม และสามารถทำให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้และมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของตนเองเพราะสิ่งนี้จะนำไปสู่การค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

1.1 การสะท้อนความคิดของตนเอง

ความหมายการสะท้อนความคิด

วัชร ทรรศน์ (2544) นิยามการสะท้อนว่าเป็นกลวิธีที่เป็นการช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจเรื่องราว และความรู้สึกของตนได้กระจ่างขึ้น

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) เป็นทักษะการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่นิยมใช้เพื่อดึงความรู้สึกที่คลุมเครือออกมาให้ชัดเจนขึ้น เป็นการตีความหมายจากคำพูด ที่ผู้มารับคำปรึกษาพูดออกมา โดยเน้นที่อารมณ์และความรู้สึกมากกว่าเนื้อหาสาระ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจความรู้สึกของตนเองอย่างลึกซึ้งและกล้าเผชิญกับความรู้สึกของตน

Dewey (1933) นิยามการสะท้อนความคิดคือการปฏิบัติอย่างกระตือรือร้นต่อเนื่องและพิจารณาอย่างรอบคอบถึงความเชื่อหรือสมมติฐานอันเป็นพื้นฐานที่สนับสนุนความเชื่อ สมมติฐาน และข้อสรุปเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง ผู้เรียนตระหนักและจัดการดูแลการเรียนรู้ของตนเองโดย การมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดซึ่งเป็นการประเมินและตรวจสอบความรู้ของตนเอง หรืออะไรบางอย่างที่ตนเองต้องการรู้มากยิ่งขึ้น และวิธีการเชื่อมช่องว่างของแต่ละสถานการณ์แห่งการเรียนรู้เข้าด้วยกัน

Epstein (2003) กล่าวว่า การสะท้อนความคิดคือความพยายามของผู้เรียนในการอธิบายของตนเองและผู้อื่นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองพบเจอในอดีตและสิ่งที่คาดหวังในอนาคต ทั้งนี้การทำให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดได้นั้นมีปัจจัยสำคัญคือการให้ผู้เรียนมีกิจกรรมกลุ่มหรือเป็นคู่หรือแบบตัวต่อตัว เพราะจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในการวางแผนและจุดประกายความคิด ซึ่งส่งผลดีต่อผู้เรียนอย่างมาก

จากนิยามของนักวิชาการเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดสามารถสรุปได้ว่า การสะท้อนความคิด คือ เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในกระบวนการให้คำปรึกษาและเป็นความสามารถในการบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองได้ ทั้งความคิดเกี่ยวกับอดีต ความคิดในปัจจุบันและความคิดที่มีต่ออนาคต ซึ่งทำให้เกิดความกระจ่างชัดในข้อมูลมากยิ่งขึ้นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง

หลักการการสะท้อนความคิด

Dewey (1933) กำหนดหลักการของการสะท้อนความคิด 3 ประการ ดังนี้

1. การสะท้อนความคิดคือกระบวนการสร้างสิ่งที่บุคคลตั้งใจจะพูดหรือบอก ที่ทำให้ผู้เรียนย้ายจากประสบการณ์หนึ่งไปสู่ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของประสบการณ์และแนวคิดอื่น การสะท้อนความคิดช่วยร้อยเรียงสิ่งเหล่านี้ให้เกิดความต่อเนื่องไปได้ ประกอบด้วย การเรียนรู้ที่มีความเป็นไปได้อัน การทำให้เกิดมั่นใจในความก้าวหน้าของแต่ละบุคคลรวมทั้งสังคมในท้ายที่สุด ทั้งนี้การสะท้อนความคิดมีความหมายอย่างมากต่อพฤติกรรมทั้งด้านดีและไม่ดีของบุคคล

2. การสะท้อนความคิดคือการคิดที่มีความเป็นระบบ เครื่องครัด และมีระเบียบ โดยมีการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน

3. การสะท้อนความคิดเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสังคมหรือการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของบุคคล

4. การสะท้อนความคิดต้องการทัศนคติที่เห็นคุณค่าของบุคคลและการเจริญอกงามของสติปัญญาตนเองและผู้อื่น

Epstein (2003) เสนอวิธีการที่สนับสนุนการสะท้อนความคิดของผู้เรียน ดังนี้

1. จัดให้การสะท้อนความคิดเกิดขึ้นทุกวันอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดตารางเวลาแต่ละวันอย่างไม่เป็นทางการ เช่น คาบว่าง ระหว่างพักรับประทานอาหารว่าง เป็นต้น

2. ถามโดยใช้คำถามปลายเปิด จะช่วยให้ผู้เรียนปะติดปะต่อเรื่องราวและสร้างจุดมุ่งหมายจากประสบการณ์ของแต่ละคนได้

3. ชี้แจงและขยายความว่าผู้เรียนแต่ละคนทำอะไรและพูดอย่างไรบ้าง

4. ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลาย เปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดง

ความคิดเห็นของตนเอง

5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้เรียนที่ตนเองพบเห็น

6. บันทึกสิ่งที่ผู้เรียนพูดโดยการเขียน วาดภาพ ถ่ายรูป หรือวิธีอื่น ๆ ก็ได้

7. ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแผนงานและกิจกรรมกับการสะท้อนความคิดของตนเอง

8. สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและสะท้อนความคิดในครั้งต่อไปโดยทำได้ โดยการเขียนบันทึกซึ่งใช้สิ่งที่น่าสนใจในอนาคตและนำไปวิเคราะห์ความคิดได้

จากที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการสะท้อนความคิดจะเกิดขึ้นได้นั้น บุคคลต้องมีความต้องการในการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น มีความตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถบอกเล่าประสบการณ์ของตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลได้ และมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ

1.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

ความหมายการให้ข้อมูลย้อนกลับ

David (1961) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การสะท้อนให้สมาชิกในกลุ่มได้รับรู้ และทราบถึงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ นอกจากนี้ข้อมูลย้อนกลับยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลด้วย การที่บุคคลจะสามารถรับข้อมูลย้อนกลับได้จะต้องใช้เวลาสักระยะประจวบกับการทำความเข้าใจ รวมทั้งผู้ที่ทำ หน้าที่ให้ข้อมูลย้อนกลับจะต้องมีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ

Gagne (1957) ให้ความหมายของการให้ข้อมูลย้อนกลับว่า หมายถึง การทำให้ ผู้เรียนสามารถเห็นผลของการกระทำของตนเอง

Kalish (1981) อธิบายว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลซึ่งเป็นข้อมูลทั้งทางบวกและทางลบ โดยที่ข้อมูลเหล่านั้นมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ด้วย

Black และ William (1998 อ้างถึงใน Gielen, Top และคณะ, 2010) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการประเมินรูปแบบหนึ่งซึ่งดำเนินการโดยผู้เรียนที่มีสถานะเท่าเทียมกัน ที่ไม่ใช่เป็นผลการตัดสินการเรียนครั้งสุดท้าย แต่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับจากผู้ประเมินอีกฝ่ายหนึ่ง โดยผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินจะพูดเกี่ยวกับข้อดีและข้อควรปรับปรุงอันประกอบด้วยข้อเสนอแนะที่มีความยาวพอประมาณเพื่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งนี้การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนมีลักษณะคล้ายกับการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยครู

Falchikov (2001 อ้างถึงใน Liu and Carless, 2006) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อน หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เกี่ยวกับทักษะปฏิบัติกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

Liu and Carless (2006) ได้ให้คำจำกัดความของการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนว่า เปรียบเสมือนการสนทนาพูดคุยระหว่างผู้เรียนเกี่ยวกับผลสำเร็จของการทำงานและมาตรฐานของงานที่ผู้เรียนทำ

Multiprofessional Faculty Development (2012) กล่าวว่า ข้อมูลย้อนกลับมีข้อดีต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กล่าวคือ ผู้นิเทศได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ต่อตนเองในฐานะผู้นิเทศสามารถใช้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน การประเมินและการตรวจสอบ ได้รายงานที่มีโครงสร้างซึ่งมีทั้งคะแนนเฉลี่ยและความคิดเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษร อีกทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับยังสามารถทำได้ผ่านระบบออนไลน์ที่รวดเร็ว ใช้งานง่าย สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นทรัพยากรที่มีไม่จำกัด ซึ่งสามารถกลับมาย้อนดูและใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อดีของข้อมูลย้อนกลับต่อผู้รับการนิเทศคือ เป็นโอกาสที่จะนำเสนอข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแก่ผู้นิเทศ รวมทั้งข้อมูล

ย้อนกลับยังช่วยสะท้อนว่าผู้นิเทศได้ช่วยเหลือสนับสนุนตนเองอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ข้อมูลย้อนกลับยังมีประโยชน์ต่อการพิจารณารูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทในการพัฒนาตนเองในอนาคตอีกด้วย

วัชรา ทรัพย์มี (2544) ได้ให้ความหมายการให้ข้อมูลว่า คือ การให้ข้อมูลแก่ผู้รับบริการ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นการสนับสนุนให้ผู้รับบริการเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ ผู้ให้การปรึกษาจะพยายามทำให้ข้อมูลนั้นมีความหมายแก่ผู้รับบริการยิ่งขึ้น โดยช่วยให้ผู้รับบริการได้มีส่วนค้นคว้า และอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลนั้น นอกจากนี้ยังกล่าวเกี่ยวกับการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการว่าเป็นการที่ผู้ให้บริการปรึกษาอาจเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการ แต่ไม่ต้องตัดสินใจแทนผู้รับบริการ

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวว่า การใช้คำถามป้อนกลับ (Feedback) เป็นทักษะการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งตั้งคำถามขึ้นมา แทนที่ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้ตอบก็อาจจะป้อนคำถามกลับไปยังสมาชิกคนอื่นในกลุ่มหรือกลับไปให้ผู้ถามเองว่าเขาคิดอย่างไร

จากนิยามและความหมายของการให้ข้อมูลย้อนกลับของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับคือเทคนิคหนึ่งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนให้ข้อมูลที่ เป็นความจริงและสิ่งที่ตนพบเห็นซึ่งปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวแก่ผู้รับคำปรึกษา โดยผู้รับคำปรึกษาสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการพัฒนาตนเองได้

หลักการให้ข้อมูลย้อนกลับ

Alessi และ Trollip (1991) นำเสนอหลักการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ควรปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลย้อนกลับที่การตอบมีรูปแบบผิดพลาด รูปแบบที่ผิดพลาดนี้มักเกิดจากรูปแบบของการตอบมากกว่าความผิดพลาดที่เกิดจากเนื้อหา เช่น เกิดจากการใช้ตัวอักษรแทนการใช้ตัวเลข ข้อมูลย้อนกลับจะย้ำเตือนให้ผู้เรียนทราบถึงรูปแบบที่ถูกต้องและให้โอกาสในการตอบอีกครั้ง เช่น ข้อมูลย้อนกลับจะให้ข้อมูลว่ากรุณาตอบโดยใช้ตัวเลขเท่านั้น หรือ กรุณาจดบันทึกเพื่อตอบคำถามอีกครั้งหนึ่ง มากกว่าที่จะตอบว่า คำตอบของคุณไม่ถูกต้อง กรุณาตอบอีกครั้ง
2. ข้อมูลย้อนกลับเมื่อตอบคำถามถูกต้อง เมื่อผู้เรียนตอบคำถามถูกต้อง โดยทั่วไปจะให้คำตอบสนองเพียงสั้นๆ เช่น ดี หรือ ถูกต้อง ผู้สอนควรเลือกสุ่มให้มีความหลากหลายซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองที่ดี ทั้งนี้อาจให้กำลังใจโดยใช้คำว่า “คุณทำได้ดีมาก” อย่างไรก็ตามการเสริมแรงควรมีความหลากหลายและใช้เวลาไม่มาก หากมีการเสริมแรงเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ
3. ข้อมูลย้อนกลับที่มีการตอบสนองอย่างเป็นกลาง กล่าวได้ว่าเป็นข้อมูลที่ไม่ดีหรือไม่มีผิด เช่น เมื่อผู้เรียนป้อนชื่อ ข้อมูลย้อนกลับก็จะตอบสนองว่าขอบคุณ โปรดกดปุ่มเพื่อเรียนต่อไป จะเหมาะสมกับกรณีนี้

4. ข้อมูลย้อนกลับเมื่อเนื้อหาที่มีความผิดพลาด ถ้าตอบสนองต่อกิจกรรมบางส่วนถูกหรือผิด ข้อมูลย้อนกลับก็จะบอกให้ทราบถึงความผิดพลาดนั้น ซึ่งส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จในการสอน

5. ข้อมูลย้อนกลับทางบวกและการตรวจอย่างถูกต้อง ข้อมูลย้อนกลับที่ดีควรมีใจความทางบวก และหลีกเลี่ยงทางลบ เช่น ไม่ควรใช้ถ้อยคำที่ตลกขบขันหรือเย้ยหยันผู้เรียน ผู้เรียนบางคนอาจจะชอบคำตลก แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนทุกคนจะชอบเหมือนกัน ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เข้าจะมีความมั่นใจในตนเองและเจตคติที่ดี ซึ่งจะส่งผลเสียต่อพวกเขาคือทำให้ท้อแท้ ข้อมูลย้อนกลับที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบผลการกระทำของตนเองจากการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างง่าย เช่น เมื่อผู้เรียนตอบคำถามผิด ให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยคำว่า ไม่ถูก เป็นต้น

Irons (2008) ได้เสนอการปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลย้อนกลับที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่ควรนำไปใช้ มีดังนี้

1. การไม่ให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมและทำให้ผู้เรียนไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ไปแล้วนั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประเมินที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย

2. การให้ข้อมูลย้อนกลับล่าช้า มีผลเท่ากับการไม่ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพราะการให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีส่งผลต่อการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ผู้สอนจึงควรจัดสรรเวลางานและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างพอดี หรืออาจใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับโดยเพื่อนเพื่อลดภาระงานของตนเอง

3. การให้ข้อมูลโดยใช้ตัวเลขเพียงอย่างเดียว ทำให้ความสนใจที่มีต่อการประเมินของผู้เรียนลดน้อยลงและความพยายามที่จะนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ให้กับประโยชน์ก็น้อยลงตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลเสียต่อผู้เรียนที่มีความสามารถต่ำ ทั้งนี้จึงควรหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยใช้ตัวเลขหรือให้คะแนนเป็นตัวเลขภายหลังจากที่ให้ข้อมูลย้อนกลับแล้ว

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ขัดแย้งกัน ซึ่งข้อมูลย้อนกลับอาจไม่ตรงกับคะแนนที่ได้รับจากผลงานชิ้นเดียวกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนแล้ว ยังไม่ก่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินอีกด้วย

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างไม่สม่ำเสมอ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่มีผู้สอนหลายคนหรือผู้สอนหลายคนตรวจผลงานชิ้นเดียวของผู้เรียนหลายคน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคของการให้ข้อมูลย้อนกลับ

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับที่วิพากษ์วิจารณ์เกินควร ขาดจุดเน้น ไม่ระบุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ หรือการใช้ถ้อยคำที่ไม่ชัดเจน กำกวมที่ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจหรือเกิดความสับสน เช่น คำว่า ภาพรวมดีแล้ว หรือเหมาะสม เป็นต้น นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำที่เสียดสีก็เป็นผลให้แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองลดลงได้ หรือแม้แต่การมุ่งเน้นประเด็นทั่วไปแต่ละเลยประเด็นที่สำคัญกว่าก็ส่ง ผลเสีย

ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเช่นเดียวกัน เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับผลงานการเขียนโดยเน้น เฉพาะการ สะกดคำแต่ละเลยการพิจารณาผลการเรียนรู้ที่ซับซ้อนกว่า เช่น การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

Multiprofessional Faculty Development (2012) ให้ความเห็นว่า ข้อมูลย้อนกลับเป็น สิ่งที่มีประสิทธิภาพ เพราะ ข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาและการ ฝึกอบรม โดยได้ให้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีที่สามารถปรับปรุงการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยกระตุ้นและพัฒนาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. เรียนรู้และรู้เท่าทันปัจจุบันเกี่ยวกับหลักการที่อยู่เบื้องหลังการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มี ประสิทธิภาพรวมทั้งสร้างวัฒนธรรมการให้ข้อมูลย้อนกลับ
2. พิจารณาบริบทที่แตกต่างกันว่าบริบทใดเหมาะสมที่จะสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้
3. คิดพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องในการให้และรับข้อมูลย้อนกลับ
4. มีโอกาสที่จะประยุกต์ใช้การเรียนรู้จากการดำเนินการเพื่อการปฏิบัติของตนเอง ผ่านการทำกิจกรรมและการสะท้อนถึงสิ่งเหล่านี้

จากทัศนะของนักวิชาการ สามารถสรุปได้ว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสมและก่อให้เกิด ประสิทธิภาพนั้น ผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยการให้ข้อมูลย้อนกลับต้องเป็นการให้ ข้อมูลที่เป็นความจริงด้วยความจริงใจ ตรงเวลา เป็นปัจจุบัน และสม่ำเสมอ ด้วยข้อมูลทั้งด้าน คุณภาพและปริมาณ

4. การสรุปผลการเรียนรู้

4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ความหมาย จุดมุ่งหมายและแนวทางการประเมินผล

อนุวัติ คุณแก้ว (2558) อธิบายว่าการประเมินผล หมายถึง การตัดสิน หรือลงสรุปผลข้อมูล จากการวัดผลที่เป็นทั้งปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นดีมาน้อยเพียงใดมีคุณค่าอยู่ในระดับใด เมื่อ เทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยที่การประเมินผลทางการศึกษา เป็นการตัดสินหรือสรุปผล ทางด้านการศึกษา

นอกจากนี้การประเมินทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้บริหาร นักจิตวิทยา ครอบครัว และนักเรียน เพื่อช่วยในการตัดสินใจ การจัดกลุ่ม การจัดตำแหน่ง ศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียน โครงการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น โดยจุดมุ่งหมายของแต่ละ ฝ่าย มีดังนี้

1. ผู้กำหนดนโยบาย ต้องการประเมินผล เพื่อ
 - กำหนดมาตรฐาน

- กำหนดเป้าหมาย
 - ติดตามคุณภาพของการจัดการศึกษา
 - ให้/ไม่ให้รางวัลการทำงาน
 - กำหนดนโยบาย
 - เป็นข้อมูลในการจัดบุคลากรและงบประมาณ
2. ผู้บริหาร ต้องการประเมินผล เพื่อ
- ติดตามผลของโครงการ
 - ระบุจุดเด่นและจุดด้อยของโครงการ
 - ออกแบบการจัดลำดับก่อนและหลังของโครงการ
 - ประเมินทางเลือก
 - วางแผนและปรับปรุงโครงการ
3. ครูผู้สอน ต้องการประเมินผล เพื่อ
- ใช้ในการจัดกลุ่มนักเรียน
 - วินิจฉัยและเสนอแนะนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน
 - ประเมินและพัฒนาหลักสูตร
 - ประเมินความรู้/การเลื่อนชั้น/การให้เกรด และผลย้อนกลับอื่นๆ
 - จูงใจนักเรียน
 - ตัดสินผลการเรียน
4. ครอบครัวและนักเรียน ต้องการประเมินผล เพื่อ
- วัดความก้าวหน้าของนักเรียน
 - ประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน
 - ประเมินความน่าเชื่อถือของโรงเรียน

อีกทั้งการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จะบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนการสอนที่วางไว้ได้ ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ต้องวัดและประเมินผลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. วิธีการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. ต้องเก็บข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลอย่างตรงไปตรงมา และต้องประเมินผลภายใต้ข้อมูลที่มีอยู่

4. ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องนำไปสู่การแปลผล และลงสรุปที่สมเหตุสมผล

5. การวัดและประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรงและเป็นธรรม ทั้งในด้านของวิธีการวัดโอกาสของการประเมิน

การประเมินผลจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้ประเมินคือผู้ที่มีบทบาทหลัก ดังนั้นนักประเมินที่ดีต้องมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ที่ได้รับการประเมิน คุณลักษณะของนักประเมิน มีดังนี้

1. มีความใจกว้าง ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวิจารณ์ญาณและไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยเหตุด้วยผล เป็นคนช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็น มีความไวต่อข่าวสาร ข้อมูลที่ได้รับทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. มีความยุติธรรม มีใจเป็นกลาง ไม่มีอคติใดๆ ประเมินผลงานตามข้อเท็จจริง มีจิตใจที่ดี ยึดมั่นในความเที่ยงธรรม

3. มีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ จากข้อมูลที่ได้รับมาประเมินผลตรงตามข้อมูลและสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่สนับสนุน

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งมีทักษะในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5. มีความสามารถในการรายงานผลการประเมินได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และน่าสนใจ รวมทั้งมีการรายงานผลการประเมินอย่างทันที่หรือทันตามความต้องการของหน่วยงาน

6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรกับผู้ร่วมงาน หรือที่นักประเมินด้วยกัน เป็นมิตรกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโครงการ ผู้ปฏิบัติภาคสนาม และผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ

จากที่นักวิชาการกล่าวไว้ สรุปได้ว่าการประเมินผลคือกระบวนการให้คุณค่ากับการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่และเพื่อไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้ประเมินต้องมีความรู้และทักษะในด้านการประเมิน รวมทั้งต้องมีความยุติธรรมและคุณธรรมอีกด้วย

กระบวนการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนควรปฏิบัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค เกณฑ์ต่างๆที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสมรรถนะ

ต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปบูรณาการ สอดแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชา รวมถึงจุดเน้นของสถานศึกษา

2. จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน

2.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้แล้วจัดกลุ่มตัวชี้วัด เนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะช่วยผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านที่ตัวชี้วัดกำหนด หากเป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดที่สอดคล้องสัมพันธ์กันหรือประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจจัดเป็นหน่วยเฉพาะวิชา หรือหน่วยบูรณาการ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ อาจนำการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์มาพัฒนาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยก็ได้ ในขณะเดียวกันผู้สอนควรวางแผนการประเมินที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ด้วย กรณีที่ตัวชี้วัดใดปรากฏอยู่หลายหน่วยการเรียนรู้ ควรพัฒนาตัวชี้วัดนั้นในทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ก่อนบันทึกสรุปผล เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2.3 กำหนดสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างรายวิชา โดยคำนึงถึงความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

2.4 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน หรือกิจกรรมที่เป็นหลักฐานแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถที่สะท้อน ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ การกำหนดภาระหรือชิ้นงาน อาจมีลักษณะดังนี้

2.4.1 บูรณาการหลายสาระการเรียนรู้และครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้ หรือหลายตัวชี้วัด

2.4.2 สาระการเรียนรู้เดียวแต่ครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้ หรือหลายตัวชี้วัด

2.5 กำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน/กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมินหรือกำหนดเป็นร้อยละ หรือตามที่สถานศึกษากำหนด

3. ชี้แจงรายละเอียดของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ เครื่องมือ ภาระงาน เกณฑ์คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้

4. การจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินความสำเร็จหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน

การประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่างๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงซ่อมเสริม หรือเตรียมผู้เรียนทุกคนให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

4.1.2 เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐาน

อย่างเหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบ การซักถามผู้เรียน การสอบถามผู้เรียนที่เคยสอน การพิจารณาผลการเรียนเดิมหรือพิจารณาแฟ้มสะสมงานที่ผ่านมา เป็นต้น

4.1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

4.1.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น

จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

4.2 การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน

การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนในการบรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกหลักวิชาและต่อเนื่องจะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือ กิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติ วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลได้หลากหลาย ดังนี้

4.2.1 เลือกวิธีและเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการ

เรียนรู้ เช่น การประเมินด้วยการสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

4.2.2 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการ

ประเมินที่กำหนด

4.2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.4 นำผลไปพัฒนาผู้เรียน

4.3 การเฝ้าความสำเร็จหลังเรียน

การประเมินความสำเร็จหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนใน 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 การประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เป็นการประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบแล้วเพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสำเร็จภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน หรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้

การประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอนหาวิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

4.3.2 การประเมินปลายปี/ปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด การประเมินปลายปี/ปลายภาคสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลายและเลือกใช้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาจใช้แบบทดสอบชนิดต่างๆ หรือประเมินโดยใช้ภาระงานหรือกิจกรรม โดยมีขั้นตอนหรือวิธีการดังนี้

- 1) เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล
- 2) สร้างเครื่องมือประเมิน
- 3) ดำเนินการประเมิน
- 4) นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินผลการเรียน ส่งผลการเรียนซ่อมเสริม

แก้ไขผลการเรียน

สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ผู้สอนที่รับผิดชอบต้องดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการตามบริบทที่เหมาะสมของสถานศึกษานั้นๆ ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด จึงจะผ่านเกณฑ์การจบแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษากิจกรรมและเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามที่คณะกรรมการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษากำหนด
- 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตามรูปแบบ วิธีการที่กำหนด
- 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตามรูปแบบ วิธีการที่กำหนด
- 4) เลือกวิธีการ เครื่องมือให้สอดคล้องกับกิจกรรมการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
- 5) สร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการประเมิน
- 6) ดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงต่อไปนี้
 - เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - ผลการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
 - สรุปผลประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - ส่งผลการประเมิน

กระบวนการวัดผลและประเมินผลการศึกษาแนวใหม่

แนวทางการวัดผลและประเมินผลในศตวรรษที่ 21 มี 3 ประการ ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป. อ้างถึงใน อนุวัติ คุณแก้ว, 2558)

1. Assessment for learning เป็นการประเมินเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน เชื่อมการประเมินและการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน แนวคิดของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้
 - 1) ประเมินในห้องเรียนในขณะที่จัดการเรียนการสอน
 - 2) ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันสูง ผ่านคำถามให้คิด ฟังอย่างตั้งใจ และให้คำตอบเพื่อสะท้อนความคิดออกมา
 - 3) นักเรียน ครู และผู้ปกครองรู้ถึงสิ่งที่จะต้องเรียนรู้และผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
 - 4) ครูให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับคุณภาพของงานที่ทำ รวมถึงการที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น
 - 5) นักเรียนและครูมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการผ่านขึ้นไปเรียนในระดับต่อไป
2. Assessment as learning เป็นการใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เชื่อมการเรียนการสอนกับหลักสูตร แนวคิดของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีดังนี้
 - 1) นักเรียน ใช้ผลการประเมินมาพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

- 2) นักเรียนใช้เครื่องมือประเมินเป็นหลักฐานหรือแนวทางในการเรียนรู้ของตนเอง
 - 3) นักเรียนและครูช่วยกันจัดทำเป้าหมายการเรียนรู้
3. Assessment of learning เป็นการประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินผลว่าเกิดการเรียนรู้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรเพียงใด แนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ มีดังนี้
- 1) ครูใช้สารสนเทศจากการประเมินเพื่อติดตามความก้าวหน้า และวางแผนการปรับปรุงพัฒนา
 - 2) ครูใช้ผลการประเมินในการตัดสินผลการเรียนรู้ ปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับมาตรฐานในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน
 - 3) ครูใช้ผลการประเมินจากกิจกรรมแต่ละวัน เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

วิธีการประเมินผลเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่ท้าทายที่จะต้องใช้ความพยายามจากผู้สอนในทุกระดับ ซึ่งมีวิธีการประเมิน ดังนี้ (Partnership for 21st Century Skills, 2007 อ้างถึงใน อนุวัติ คุณแก้ว, 2558)

1. สร้างมาตรฐานที่จำเป็น (Create necessary standards) โดยครูผู้สอนและนักการศึกษาสำหรับการประเมินผลรวม (Summative assessments) และการประเมินผลย่อย (Formative assessment) ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ หรือบทเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ควรจะระบุตัวชี้วัด เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้
2. ประเมินการพัฒนา การนำไปใช้ การประเมินผล และการปรับปรุง (Develop, implement, evaluate and improve assessments) ด้วยการสร้างแผนการนำไปใช้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน และระดับห้องเรียน การประเมินผลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และการเรียนรู้ (Improving teaching and learning)
3. จัดการประเมินผลย่อย และประเมินผลรวม เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน (Align formative and summative assessments to curriculum and instruction) เป็นการประเมินเพื่อเป็นแรงกระตุ้นในการสอน เพื่อให้ครูเข้าใจในวิธีการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนำไปใช้ในห้องเรียน รวมทั้งนำไปปรับปรุงกลยุทธ์การสอน
4. การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาให้เป็นผู้มืออาชีพ (Develop a professional development strategy) จะช่วยให้ครูผู้สอนรวมทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการประเมินในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การใช้กลยุทธ์การประเมินนี้มีแนวโน้มที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ รวมถึงการสร้างวิธีการประเมิน การนำไปใช้ การวิเคราะห์และการปรับกลยุทธ์การเรียนการสอน

จากแนวทางการประเมินผู้เรียนในปัจจุบันของประเทศไทยและแนวทางการประเมินในศตวรรษที่ 21 จากหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเกิดขึ้นตลอดการเรียนรู้

4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการรายงานผล

จูไรต์น์ สุตรุง (2559) กล่าวว่า การรายงานผลการนิเทศ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ

1. ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ
2. พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด
3. พิจารณาว่าโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่
4. ทำให้ผู้บริหารได้ทราบผลการปฏิบัติงานเพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมจุดเด่นและแก้ไข

ปัญหาในจุดด้อยของโครงการได้อย่างทันท่วงที

Wimba Create (2009) ให้ความหมายของรายงานว่า รายงานผลถูกเขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและที่ประชุมโดยเฉพาะ ข้อมูลและหลักฐานเฉพาะจะถูกนำเสนอและวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ปัญหาหรือประเด็นบางอย่าง ข้อมูลจะถูกนำเสนอโดยมีโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อถ่ายทอดการค้นหาค้นหาและติดตาม

จากที่นักวิชาการอธิบาย สรุปได้ว่า การรายงานผลมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลของผลการดำเนินงานซึ่งทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในอนาคต

หลักการการรายงานผล

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555) กล่าวว่า ผู้ที่รับรู้และใช้รายงานประเมินผลมักจะสามารถและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ประเมินผลและบุคคลที่เกี่ยวข้องควรจะได้พิจารณาถึงข้อแตกต่างเหล่านี้ เมื่อต้องการรายงานผลที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ผลจากข้อสอบมาตรฐาน อาจจะทำให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวกกับบุคคลบางกลุ่ม แต่ในขณะเดียวกันอาจจะก่อให้เกิดผลทางลบและไม่ยอมรับในกลุ่มอื่นๆก็เป็นได้ จึงอาจจะมีการนำเสนอผลในรูปแบบอื่นๆ มาร่วมกันด้วย ผู้ประเมินผลควรจะได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล และมีความสามารถทางทักษะในการใช้ภาษาและรายงานผล ควรจะได้กระทำในเวลาที่ยังทันต่อเหตุการณ์ สำหรับสิ่งที่ควรพิจารณาในการเขียนรายงานมี 2 ประการและมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเภทของการเสนอรายงาน (Types of Report)

- อยู่ที่รูปแบบของรายงานที่เขียน
- อยู่ที่รูปแบบการรายงานด้วยปาก
- เป็นรายงานทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจง
- มีการให้ข้อเสนอแนะต่างๆหรือไม่

2. วิธีการและรูปแบบของการเสนอรายงาน (Model of Display)

- โดยวิธีการศึกษาเป็นรายกรณี
- การพรรณนาและบรรยายให้เห็นภาพชัดเจน
- โดยการใช้กราฟ และแผนภูมิประกอบ
- ใช้ผลสรุปที่ได้จากคะแนนการทดสอบ
- เสนอในรูปแบบของคำถามและคำตอบ
- เสนอโดยใช้ผลผลิตที่เกิดขึ้น
- การใช้สถานการณ์จำลอง

โดยการเขียนรายงานผลมีหัวข้อและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร อาจจะได้ว่าเป็นส่วนสำคัญมากของรายงาน เพราะว่าผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานคงจะอ่านเฉพาะส่วนนี้เท่านั้น ดังนั้นจึงต้องตอบคำถามเกี่ยวกับ ทำไม (Why) อย่างไร (How) อะไร (What) อะไรที่ควรปฏิบัติ เป็นคำถามสำคัญๆที่ผู้บริหารต้องการทราบ คำถามจากรายงาน

2. บทนำและภูมิหลัง ระบุสถานภาพสำคัญๆที่นำไปสู่การประเมินผล

3. วิธีการประเมินผล ใช้วิธีการประเมินผลอะไรเป็นหลักสำคัญบอกให้ทราบถึงเหตุผลในการเลือกใช้วิธีการนั้น หรืออาจจะใช้วิธีการประเมินผลมากกว่าหนึ่งวิธีการ

4. ผลลัพธ์จากการประเมินผล ผลที่ได้จะเป็นตัวเลข เพื่อที่จะนำเสนอและอ้างอิงได้ สะดวกรวดเร็ว

5. การอภิปรายผลหรือการวิเคราะห์ ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข การอภิปรายจากการประเมินอันเกิดจากการฝึกอบรม แล้วมีผลต่อการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในองค์กรอย่างไร

6. ข้อเสนอแนะ เพื่อที่จะได้นำไปทบทวนและอ้างอิงได้ง่ายและสะดวกขึ้น รวมทั้งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการฝึกอบรมครั้งต่อไป หรือการนำไปประยุกต์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Wimba Create (2009) ให้ความเห็นว่าการเขียนรายงานคือกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง รายงานทุกฉบับต้องการความชัดเจน กระชับได้ใจความ และมีรูปแบบชัดเจน โดยการเขียนรายงานมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจสรุปรายงาน
2. รวบรวมและเลือกข้อมูล
3. จัดระเบียบข้อมูลหรือเนื้อหา
4. วิเคราะห์ข้อมูลหรือเนื้อหา
5. เขียนรายงาน
6. ทบทวนและแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
7. นำเสนอรายงาน

ตามที่นักวิชาการแสดงทัศนะไว้ สรุปได้ว่า การรายงานผลมีหลักการที่สำคัญหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการนำเสนอที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีนำเสนอต่อผู้บริหาร นอกจากนี้การรายงานผลสามารถเลือกใช้การนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบเพื่อให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา

4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง

การวางแผนการพัฒนาตนเองสามารถดำเนินการตามแนวกระบวนการนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self – directed Development) จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบพัฒนาตนเองว่าเป็นกระบวนการนิเทศอีกแบบหนึ่งที่ครูทำงานโดยอิสระ เป็นผู้ทำงานในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ด้วยการวางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพการสอนของตนเองและดำเนินการตามโครงการที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย วิธีการในการพัฒนาตนเอง แหล่งทรัพยากรที่ต้องการ วิธีการประเมินผล และความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่ครูต้องการ ในเชิงการนิเทศ การนิเทศแบบพัฒนาตนเองเป็นการนิเทศที่มีความยั่งยืนที่สุด เพราะเกิดจากครูเองที่มีความต้องการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนจบ

กระบวนการวางแผนพัฒนาตนเอง

จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) เสนอการนำวิธีการนิเทศแบบพัฒนาตนเองไปใช้ มีดังนี้

1. ครูเสนอโครงการเพื่อพัฒนาตนเอง โดยทำขึ้นง่ายๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้
 - 1) เป้าหมายในการทำให้วิชาชีพของตนเองเจริญก้าวหน้า กำหนดให้มีเพียง 1-2 เป้าหมาย
 - 2) วิธีการและทรัพยากรที่จะใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งอาจจะเลือกได้หลายวิธีการ เช่น การอ่าน การอภิปราย การประชุม การสังเกต การบันทึกการสอน และแหล่งทรัพยากรที่ครูต้องการ ได้แก่ บุคคล เวลา ทุน เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุใช้สอยต่างๆ

3) วิธีการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง

2. นำโครงการที่เขียนปรึกษาผู้บริหารให้รับรู้ภารกิจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเข้าใจในเป้าหมายของโครงการร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร ผู้บริหารไม่ควรขอให้ครูเปลี่ยนเป้าหมายตามที่ตนเองต้องการ และควรถือว่าการพัฒนาตนเองมีพื้นฐานมาจากความต้องการของบุคคลนั้นๆ มิใช่จากเป้าหมายขององค์กร

3. ครูปฏิบัติงานตามโครงการและประเมินตนเองเป็นระยะ อาจมีการปรึกษาหรือรายงานต่อผู้บริหารถึงความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้น

4. เมื่อสิ้นสุดโครงการ ครูควรประเมินพัฒนาการของตนเองในภาพรวมอีกครั้ง สรุปผลว่าสำเร็จหรือไม่สำเร็จ นำผลไปรายงานหรือปรึกษาหารือกับผู้บริหาร ในบทบาทของผู้บริหาร ควรยกย่องให้กำลังใจครูในความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง

Wilshire (1991 อ้างถึงใน Glickman, 2009) การพัฒนาวิชาชีพโดยการวางแผนพัฒนาตนเองมี 5 ระยะ ดังนี้

1. การเชิญชวน (Invitation) : ครูที่มีความสนใจจะถูกเชิญให้เข้าร่วมการประชุมเพื่ออภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาวิชาชีพ หลังจากการอธิบายคร่าวๆ โดยสรุป ครูที่มีความต้องการพัฒนาตนเองจะรวบรวมข้อมูลและประวัติตนเองให้ครบถ้วนเพื่อนำไปจัดกลุ่มและวางแผนต่อไป

2. การประเมิน (Assessment) : ผู้นิเทศสัมภาษณ์ครูเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสนใจ และรูปแบบการพัฒนาตนเองที่ต้องการ จากนั้นผู้ดำเนินการทบทวนข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสร้างหรือค้นหาโครงการการพัฒนาตนเองต่างๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ครูน่าจะสนใจ

3. การให้เหตุผลและการคัดค้าน (Validation-Negation) : ในการประชุมครั้งที่ 2 นี้ จะประชุมกับครูแบบตัวต่อตัว ผู้นิเทศแบ่งปันข้อมูลจากการสัมภาษณ์และตัวเลือกของข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ ครูสามารถเลือกตัวเลือกจากการนำเสนอของผู้นิเทศได้ ครูสามารถเสนอข้อคิดเห็นและวางแผนสำหรับเป็นตัวเลือกของตนเอง สามารถตัดสินใจสะท้อนความคิดตนเองในสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจากตัวเลือกที่หลากหลายและแตกต่างกัน ในที่สุดครูที่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้นิเทศ จะสามารถพัฒนาการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม การประเมิน และทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นได้

4. การเปิดเผย (Discloser) : ระหว่างการประชุมของผู้นิเทศและผู้เข้าร่วมโครงการ ครูต่างแบ่งปันแผนการพัฒนาวิชาชีพซึ่งกันและกัน ความร่วมมือจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเมื่อแผนการพัฒนาวิชาชีพมากกว่า 2 แผนตรงกัน

5. การนำไปใช้ (Implementation) : หลังจากการประชุมร่วมกับผู้บริหารเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแผนการพัฒนาวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้น การนำไปใช้จะเริ่มต้นขึ้น โดยครุมีเวลา 2 ปีในการทำโครงการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ ผู้นิเทศยังคงให้ความสนับสนุนในการนำไปใช้อยู่ทุกเมื่อ ครูสามารถบอกความประสงค์ในการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นแก่ผู้บริหารเพื่อให้การพัฒนาตนเองเป็นไปอย่างราบรื่นได้

จากข้อเสนอแนะของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การวางแผนการพัฒนาตนเองจะเกิดขึ้นได้และสามารถปฏิบัติจนประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลต้องมีความประสงค์และสมัครใจที่จะพัฒนาตนเอง สามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อควรปรับปรุงของตนเองได้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พิจารณาการกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเอง สามารถจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการพัฒนาตนเองได้ ทั้งนี้อาจได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่านวัตกรรมทางการเรียนการสอน คือ สิ่งใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

เกริก และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) อธิบายว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2556) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง ความคิดใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีการใหม่ เทคนิคใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ ที่ได้ปรับประยุกต์ สร้างสรรค์ และพัฒนา ทั้งจากการต่อยอดภูมิปัญญาเดิมหรือจากการคิดค้นขึ้นมาใหม่ด้วยภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

จากที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง แนวคิด ทฤษฎีการศึกษา รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอนและสื่อการเรียนรู้ หรือสิ่งใดก็ตามที่เกิดขึ้นใหม่และมีประโยชน์ต่อการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา กระบวนการและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียน เป็นต้น

ลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552) กล่าวว่า นวัตกรรมทางด้านการศึกษา ควรมีลักษณะซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งหมด เช่น วิธีสอนใหม่ๆ สื่อการสอนใหม่ ซึ่งไม่เคยมีใครทำมาก่อน
 2. เป็นสิ่งใหม่เพียงบางส่วน เช่น มีการผลิตชุดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ แต่ยังคงมีรูปแบบเดิมเป็นหลักอยู่ ตัวอย่างเช่น มีบัตรเนื้อหา บัตรความรู้ บัตรทดสอบ แต่มีการเพิ่มบัตรฝึกทักษะความคิด บัตรงานสำหรับผู้เรียน เป็นต้น
 3. เป็นสิ่งใหม่ที่ยังอยู่ในกระบวนการทดลองว่าจะมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้มากน้อยเพียงไร เช่น การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกรายวิชา
 4. เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้บ้างแล้วแต่ยังไม่แพร่หลาย เช่น แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น มีวนอุทยานแห่งชาติอยู่ในท้องถิ่นนั้นแต่เนื่องจากมีอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทางจึงยังไม่เป็นที่นิยมของสถานศึกษาต่างๆ
 5. เป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วครั้งหนึ่งแต่ไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุน ต่อมาได้นำมาปรับปรุงใหม่ทดลองใช้และเผยแพร่จัดว่าเป็นนวัตกรรมได้
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2556) อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนี้

สิ่งที่เป็นนวัตกรรม	ลักษณะที่เป็นนวัตกรรม
หลักสูตรการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - หลักการใหม่ - จุดหมายใหม่ - โครงสร้างหลักสูตรใหม่ - สาระการเรียนรู้ใหม่ - แนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่ - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ฯลฯ

สิ่งที่เป็นนวัตกรรม	ลักษณะที่เป็นนวัตกรรม
สื่อการเรียนรู้ของผู้สอน	<p>การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีลักษณะดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความคิดใหม่ - มีรูปแบบใหม่ - มีวิธีการใหม่ - มีเทคนิคใหม่ - มีแนวทางใหม่ - มีผลผลิตใหม่ - มีการปรับประยุกต์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ - มีการสร้างสรรค์ใหม่ - มีการพัฒนาใหม่ - มีการศึกษาใหม่ - มีการค้นคว้าใหม่ <p>1. สื่อสิ่งพิมพ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีแผนการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ - เขียนเรียบเรียงหนังสือเรียนใหม่ - เขียนเรียบเรียงคู่มือการจัดการเรียนรู้ใหม่ - จัดทำสื่อการเรียนรู้ประเภทสิ่งพิมพ์ใหม่ๆ <p>2. สื่อเทคโนโลยี ศึกษา ค้นคว้า จัดทำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิตทัศน์แนวใหม่ - แลบบันทึกลงเสียงที่มีรูปแบบการนำเสนอใหม่ - จัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรูปแบบใหม่ - จัดทำซีดีรวมชุดความรู้ใหม่ - จัดทำเว็บไซต์เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่ <p>3. สื่ออื่นๆ</p> <p>มีการศึกษาสำรวจ จัดทำองค์ความรู้ในสื่ออื่นๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - แหล่งการเรียนรู้ สื่อบุคคล - แหล่งการเรียนรู้ สื่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม - แหล่งการเรียนรู้ สื่อ กิจกรรม/กระบวนการใหม่ๆ - แหล่งการเรียนรู้ สื่อ วัสดุ/เครื่องมือ อุปกรณ์ที่มีรูปแบบใหม่

สิ่งที่เป็นนวัตกรรม	ลักษณะที่เป็นนวัตกรรม
ผลงานที่เกิดจาก ประสบการณ์ของผู้สอน	มีผลงานที่เกิดจากภูมิปัญญาของผู้สอนที่เป็นเอกสารทาง วิชาการ อาทิ - แผนการจัดการเรียนรู้ - สื่อ นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ - รายงานการศึกษาค้นคว้าที่นำไปในการจัดการเรียนการสอน - รายงานการศึกษาผู้เรียน (Case Study) - รายงานการวิจัยในชั้นเรียน - รายงานโครงการ/ประเมินโครงการ - รายงานการศึกษาผลงานของผู้เรียน - ผลงานอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการ สอน

จากทัศนะของนักวิชาการ สรุปได้ว่า ลักษณะของนวัตกรรมทางการศึกษาคือสิ่งใดก็ตามที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งนี้นวัตกรรมทางการศึกษาต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่หรือเกิดจากการต่อยอดหรือการปรับปรุงแก้ไข/พัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือให้เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา

พิชิต ฤทธิจรูญ (2550) ได้กล่าวถึงนวัตกรรมทางด้าน การเรียนการสอนว่า นวัตกรรมที่ผลิตออกมาทางด้าน การเรียนการสอนมีจำนวนมากแต่สามารถจำแนกประเภทได้ดังนี้

1. นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์

นวัตกรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจนในเรื่องที่เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ในทักษะด้านต่างๆได้เร็ว
ยิ่งขึ้น นวัตกรรมประเภทนี้ ได้แก่

- ชุดการเรียน/ชุดการสอน/ชุดการเรียนการสอน
- แบบฝึกทักษะ/ชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้
- บทเรียนสำเร็จรูปแบบสื่อผสม/บทเรียนโปรแกรม
- เกม
- การ์ตูน
- นิทาน

- เอกสารประกอบการเรียนรู้/เอกสารประกอบการเรียนการสอน/เอกสารประกอบการสอน

ฯลฯ

2. นวัตกรรมประเภทรูปแบบ/เทคนิค/วิธีการสอน

นวัตกรรมประเภทนี้เป็นการใช้วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆที่นักศึกษาได้คิดค้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อีกแก่ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติ ซึ่งมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนจำนวนมาก ได้แก่

- วิธีการสอนคิด
- วิธีการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- CIPPA MODEL
- วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT
- วิธีสอนตามแนวพุทธวิธี
- วิธีสอนแบบบูรณาการ
- วิธีสอนโครงงาน
- วิธีสอนโดยการตั้งคำถาม
- Constructivism

ฯลฯ

ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2556) แสดงทัศนะว่านวัตกรรมที่อยู่ใกล้ตัวครู อาจารย์ คณาจารย์ มากที่สุดมี 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 : นวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ อาทิ

- แผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ฯลฯ

ประเภทที่ 2 : นวัตกรรมวิธีสอน หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ อาทิ

- แบบอุปนัย (Inductive Method)
- แบบนิรนัย (Deductive Method)
- แบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Method)
- แบบแก้ปัญหา (Problem Solving)
- แบบปฏิบัติการหรือแบบทดลอง (Laboratory Method or Experimental Method)
- แบบร่วมรู้สืบเสาะ (Group Investigation)

- แบบเน้นกระบวนการ (Process Approach)
- แบบหน่วย (Unit Teaching Method)
- แบบโครงการ (Project Method)
- แบบบทบาทสมมติ (Role-Play Method)
- แบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)
- แบบซิปปา (Cippa Model)
- แบบใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Technique)
- แบบบูรณาการ
- แบบ Storyline
- แบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

ฯลฯ

ประเภทที่ 3 : นวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยี

1) นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ

1.1) หนังสือเสริมประสบการณ์ประเภท

- หนังสืออ่านนอกเวลา (External Reading)
- หนังสืออ่านเพิ่มเติม (Supplementary Read)
- หนังสืออุเทศ (Reference Book)
- หนังสือส่งเสริมการอ่าน (Children's book)

1.2) หนังสือสำหรับค้นคว้าตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

อาทิ

- การเขียนเชิงสร้างสรรค์
- การเขียนและการเล่านิทาน
- การเขียนสารคดี
- ประชาธิปไตย
- ภูมิปัญญาไทย

ฯลฯ

2) นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ประเภทสื่อเทคโนโลยี อาทิ

- วิดิทัศน์
- แลบบันทึกลงเสียง
- คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
- ซีดีรอม

3) นวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ ประเภทสื่ออื่นๆ อาทิ

- สื่อบุคคล
- สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สื่อกิจกรรม
- สื่อกระบวนการ
- สื่อวัสดุ
- ฯลฯ

เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) กล่าวว่านวัตกรรมทางการศึกษาได้มีผู้คิดพัฒนาขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ประเภทสื่อสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน ชุดการสอน (สื่อประสม) หนังสืออ้างอิง เครื่องมือวัดผล อุปกรณ์ โสตทัศนวัสดุ

1.2 ประเภทสื่อสำหรับนักเรียน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน แบบฝึกหนังสือเสริมประสบการณ์ ชุดเพลง ชุดเกม การ์ตูน

2. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทเทคนิควิธีการหรือกิจกรรม เช่น บทบาทสมมติ การสอนเป็นคณะ การสอนแบบศูนย์การเรียน การเรียนเพื่อความรอบรู้ การสอนโดยใช้พี่เลี้ยง การเรียนตามความสามารถ การศึกษาเป็นรายบุคคล รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม การสอนความคิดรวบยอดด้วยวิธีสอนอุปนัยและนิรนัย ฯลฯ

2.2 ประเภทสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดสื่อประสม บทเรียนโมดูล วิดีทัศน์ สไลด์ประกอบเสียง แผ่นโปร่งใส เกม เพลง ใบงาน บทเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษามีหลายประเภทโดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้และบุคคลหรือหน่วยงานที่ใช้งาน นวัตกรรมการศึกษา นวัตกรรมการศึกษาจึงมีหลากหลายและมีจำนวนมากทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการการใช้งานและวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน

5.1 การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและของเพื่อน

การบูรณาการและต่อยอดความรู้คือกระบวนการทางความคิดที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับการคิดสร้างสรรค์และการคิดสังเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการคิดสร้างสรรค์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ให้ความหมายว่า การคิดสร้างสรรค์เกิดจากการนำข้อมูลหรือความรู้ที่มีอยู่มาคิดต่อยอดหรือคิดเพิ่ม ฐานข้อมูลที่มีอยู่จะเป็นเหมือน “ตัวเชื่อมความคิด” ให้สามารถคิดเรื่องใหม่ๆ ได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ทั้งนี้ในโลกแห่งความเป็นจริงความคิดใหม่ๆ ที่ได้นั้นมักจะไม่ใช่ความคิดต้นแบบล้วนๆ แต่มักจะมาจากการรวบรวมหรือปรับปรุงแนวคิดของผู้อื่น โดยความคิดสร้างสรรค์จะเข้าไปต่อยอดความคิดเดิม กลายเป็นความคิดใหม่ และความคิดใหม่นั้นจะถูกท้าทายจากอีกความคิดหนึ่งเสมอ ส่งผลให้เกิดความงอกงามทางความคิดและสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ในโลกที่พัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2555) สรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีจุดเริ่มต้นจากการมองเห็นประเด็นของปัญหา หรือสิ่งที่ยังเป็นช่องว่างที่ทำให้เกิดการแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ หรือความคิดใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ เหมาะสม และสามารถใช้ได้จริง จากการใช้กลยุทธ์ทางความคิดที่หลากหลาย ทั้งการวิเคราะห์ประเด็น การนำเอาความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง การใช้จินตนาการ การมองหาช่องทางที่แตกต่างจนสามารถตอบโจทย์ที่ตั้งไว้ได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) กล่าวว่า การที่จะกำหนดว่าสิ่งใดเกิดจากการคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1. ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ (new) หรือเรียกว่าเป็นความคิดต้นแบบ (original) ที่ไม่เคยคิดได้มาก่อน และไม่ได้ลอกเลียนแบบใคร แม้กระทั่งความคิดเดิมๆ ของตนเอง
2. ใช้การได้ (workable) สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีเดิม หรือ สิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าของเดิมที่ใช้กันอยู่ เป็นต้น
3. มีความเหมาะสม (appropriate) แม้ความคิดใหม่นั้นจะประกอบด้วยความแปลกใหม่ เป็นความคิดต้นแบบ แต่ต้องผสมผสานองค์ประกอบของความมีเหตุมีผล ความเหมาะสมและคุณค่าภายใต้มาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไปบางประการด้วย

Torrance (1966) แสดงทัศนะว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่ตอบสนองปัญหาหรือสถานการณ์ที่ไม่ปกติ การมองเห็นช่องว่างของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือความรู้และหลักการ ความไม่สัมพันธ์และไม่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันของสิ่งต่างๆ การมองเห็นสถานการณ์ที่ยากลำบาก การแสวงหาทางออกของปัญหา การคะเน การตั้งสมมติฐานและการทำซ้ำหลายครั้ง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่มีความเป็นไปได้ และการรายงานผลของสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การคิดสร้างสรรค์คือรูปแบบหรือกระบวนการทางความคิดที่เริ่มจากการมองเห็นปัญหาหรือสถานการณ์บางอย่าง แล้วนำวิเคราะห์และเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดเป็นความคิดใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือนำไปแก้ปัญหาต่างๆ ได้

กระบวนการการคิดสร้างสรรค์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์เป็นการคิดที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ โดยทั่วไปการแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ มักประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดเป้าหมายการคิด

การคิดสร้างสรรค์เป็นการคิดที่มีเป้าหมายการคิดชัดเจน ไม่ใช่การจินตนาการเรื่อยเปื่อยอย่างไร้จุดหมาย ต้องเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยการตั้งคำถามที่ชัดเจนเพื่อให้ได้รับคำตอบที่ตรงประเด็น กล่าวกันว่าการระบุปัญหาได้ถูกต้อง เท่ากับแก้ปัญหาไปได้มากกว่าครึ่งแล้ว

2. ขั้นการแสวงหาความคิดใหม่

เมื่อกำหนดคำถามที่ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการแล้ว ขั้นต่อไปคือพยายามคิดถึงวิธีการที่จะพาไปสู่วัตถุประสงค์ หรือคิดถึงคำตอบของคำถามให้มากที่สุดเท่าที่จะคิดได้ โดยยังไม่ต้องจำกัดว่าจะสามารถทำได้ในทางปฏิบัติจริงมากน้อยเพียงใด แล้วบันทึกคำตอบเหล่านั้นลงในกระดาษ เพื่อนำมาใคร่ครวญคิดในทางปฏิบัติต่อไป

ขั้นนี้จึงเป็นขั้นตอนการคิดหาวิธีต่างๆ เพื่อนำไปสู่ทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้ความสำคัญที่การหาแนวคิดที่แปลกใหม่ ออกนอกรอบที่เป็นอยู่ โดยไม่ได้ดำเนินตามขั้นตอนตามกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ตามปกติ เพื่อกระตุ้นให้สามารถผลิตความคิดใหม่ๆ ทางเลือกใหม่ๆ จินตนาการลักษณะเด่นที่สุดของกระบวนการคิดสร้างสรรค์

3. ขั้นการประเมินและคัดเลือกแนวคิด

ความคิดสร้างสรรค์จะสามารถผลิตผลงานทางความคิดออกมาอย่างสมบูรณ์และไม่เป็นเพียงจินตนาการเพ้อฝัน ต่อเมื่อความคิดใหม่ๆ แปลกแหวกแนวนั้นได้รับการนำมาถ่วงถ่วงด้วยความคิดที่ต้องใช้เหตุผล ถ่วงถ่วงลงมาจนเหลือแต่ความคิดที่จะสามารถนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้จริง ดังนั้นเมื่อได้ความคิดแปลกใหม่ในจำนวนที่คิดว่าเพียงพอแล้ว ต่อไปจะเป็นขั้นของการทบทวนแนวคิดใหม่เหล่านั้นเพื่อพิจารณาว่าใช้ได้จริงหรือไม่ เกิดปัญหาหรือไม่ สมเหตุสมผลหรือไม่ ตอบสนองวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกความคิดที่ใช้การได้เหมาะสมมากที่สุด หรือทำการผสมผสานแนวคิดเหล่านั้นให้เหมาะสม หรือสังเคราะห์เพื่อดึงส่วนที่ใช้การได้ของแต่ละแนวคิด ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความคิดในมิติอื่นๆ เข้ามาช่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิงอนาคต การคิดเชิงบูรณาการ เป็นต้น

Perkins (1991 อ้างถึงใน อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ 2555) ให้ความเห็นว่ากระบวนการสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการทางความคิดที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์ มีกระบวนการที่เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนของการตั้งจุดประสงค์ของความคิด
2. ขั้นตอนของการวางโครงสร้าง
3. ขั้นตอนการพัฒนาแบบที่ชัดเจน
4. ขั้นตอนตรวจสอบความคิด สิ่งที่ขัดแย้งกับความคิด
5. ขั้นสรุปความคิด

Carl Gustav Jung (1963, 1989 อ้างถึงใน อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ 2555) ได้อธิบายถึงวิธีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยเสนอวิธีการคิดสร้างสรรค์ไว้ 5 ขั้น และเรียกขั้นเหล่านั้นว่า “ห้าขั้นแห่งการสร้างความคิด” ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นคิดรวบรวมข้อมูล คือ การใช้ใจคิดรวบรวมวัสดุต่างๆ คิดถึงข้อมูลต่างๆ ทุกอย่างที่เรากระทำ พยายามใช้ความคิดกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้อย่างกระตือรือร้นให้หลังไหลเข้ามาสู่ใจ หรือสมองของเรา

ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยทบทวนและเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รวบรวมอยู่ในใจ ครั่งแล้วครั่งเล่า การทำอย่างนี้จะเป็นที่สนใจและได้รับประโยชน์แค่ไหน

ขั้นที่ 3 ขั้นการหยุดคิดแล้วทำจิตใจให้ว่าง สัมปัญหาต่างๆ ในขั้นที่ 2 แล้วหันเหความสนใจไปยังสิ่งอื่นๆ อีก ปล่อยให้สำนึกของกลไกความคิดทำงานของมันต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นเกิดความคิดแวบเข้ามา บางครั้งความคิดอาจหลังไหลเข้ามาโดยไม่คาดฝัน อาจเป็นเวลาไหนก็ได้ แต่ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในตอนเราครึ่งหลับครึ่งตื่นในตอนเช้า

ขั้นที่ 5 ขั้นวิพากษ์วิจารณ์ โดยนำความคิดที่ได้มาวิพากษ์อย่างจริงจัง แล้วพยายามจัดความคิดนั้นให้เป็นรูปร่าง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือทำงานได้

จากข้อเสนอแนะของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า กระบวนการคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการคิด เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางและเป็นรูปธรรม จากนั้นคือการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูล แล้วนำมาต่อยอดหรือประยุกต์เข้าด้วยกัน และสุดท้ายคือการประเมินและตรวจสอบความคิดที่เกิดขึ้นใหม่

ความหมายของการคิดสังเคราะห์

สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2555) อธิบายว่าการคิดสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการคิดที่สามารถรวมสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม การคิดสังเคราะห์มีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย การสังเคราะห์ข้อความ การสังเคราะห์แผนงานหรือแผนปฏิบัติการ และการสังเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม การคิดสังเคราะห์จะมีขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ กล่าวได้ว่าการคิดสังเคราะห์เป็นการคิดที่สามารถหลอม

รวมสิ่งต่างๆ ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ที่มีคุณลักษณะแตกต่างไปจากส่วนประกอบย่อยๆ ของเดิม

ทั้งนี้การคิดสังเคราะห์มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การสังเคราะห์ข้อความ โดยนำเอาความรู้ความคิดและประสบการณ์มาผสมผสานกันเพื่อเป็นข้อความใหม่
2. การสังเคราะห์แผนงานหรือแผนปฏิบัติการ โดยมีการวางแผนงานหรือโครงการหรือแผนปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนด
3. การสังเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม โดยนำเอานามธรรมต่างๆ มาผสมผสานกันหรือเชื่อมโยงกันเกิดเป็นข้อสรุป

Bloom (1956 อ้างถึงใน สุกคนธ์ สิริพานนท์และคณะ, 2555) ได้จำแนกองค์ประกอบของการคิดสังเคราะห์ออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. การสังเคราะห์ข้อความ (Production of a Unique Communication) เป็นความสามารถในการนำความคิดและประสบการณ์มาจัดรวบรวมแล้วเสนอออกมา ได้แก่
 - 1.1 ทักษะในการเขียน โดยการจัดเรียงความคิด
 - 1.2 ความสามารถในการเขียนเรื่องราว หรือความเรียงอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ความสนุกสนานแก่ผู้อื่น
 - 1.3 ความสามารถในการบอกเล่าประสบการณ์ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การสังเคราะห์แผนงานหรือแผนปฏิบัติการ (Productive of a plan or Proposed of Operation) เป็นความสามารถในการวางแผนงานหรือแผนปฏิบัติให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการเสนอแนวทางการทดสอบสมมติฐาน
 - 2.2 ความสามารถในการผสมผสานผลของการสืบค้นให้ได้แผนการที่มีประสิทธิภาพหรือเป็นคำตอบที่ใช้แก้ปัญหา
3. การสังเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม (Productive of set of Abstract Relations) เป็นการได้มาซึ่งความสัมพันธ์เชิงนามธรรมที่ไม่ได้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน แต่ต้องอาศัยการวิเคราะห์รายละเอียดความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสมมติฐานที่เหมาะสมโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และการปรับสมมติฐานไปยังองค์ประกอบและข้อพิจารณาใหม่

Reilly and Oermann (1999 อ้างถึงในสุคนธ์ สิริพานนท์และคณะ, 2555) ได้จำแนกองค์ประกอบของการคิดสังเคราะห์ออกมาเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การสังเคราะห์ข้อความ เป็นความสามารถในการสังเคราะห์ข้อความ โดยการนำเอาความรู้และประสบการณ์มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นข้อความ เช่น ความสามารถในการแต่งกลอน ความสามารถในการนำคำต่างๆ (หน่วยย่อย) มาประมวลเข้าด้วยกันจนเป็นเรื่องที่อ่านให้สาระแก่ผู้อื่น เป็นต้น

2. การสังเคราะห์แผนงานหรือแผนปฏิบัติการ เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทาง แผนงาน หรือโครงการ เช่น ความสามารถในการเสนอแนวทางของการทดสอบสมมติฐาน ความสามารถในการผสมผสานผลของการค้นคว้าให้เข้าเป็นแผนงานที่มีประสิทธิผลหรือเป็นคำตอบที่ใช้แก้ปัญหา เป็นต้น

3. การสังเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงนามธรรม เป็นความสามารถในการนำเอานามธรรมย่อยๆ มาผสมผสานกลมกลืนหรือเชื่อมโยงกันเกิดเป็นข้อสรุปสมมติฐาน สูตร กฎ เช่น ความสามารถในการสร้างสมมติฐานที่เหมาะสมภายใต้การวิเคราะห์ตัวประกอบที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการค้นคว้าทางคณิตศาสตร์และค้นพบข้อสรุปเชิงคณิตศาสตร์ เป็นต้น

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การคิดสังเคราะห์คือการคิดที่สามารถเชื่อมโยงและรวบรวมสิ่งต่างๆที่มีความสัมพันธ์เข้าด้วยกันจนเกิดเป็นความใหม่ขึ้นมา การคิดสังเคราะห์เกิดขึ้นได้กับชุดความรู้หรือข้อมูลทั้งนามธรรมและรูปธรรม โดยผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการคิดสังเคราะห์คือข้อสรุปที่มีรากฐานมาจากความรู้และประสบการณ์เดิม

กระบวนการการคิดสังเคราะห์

James W. Potter (2005 อ้างถึงในสุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2555) ได้กำหนดขั้นตอนการสังเคราะห์ว่ามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 เลือกประเด็น หรือขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการนำมาสังเคราะห์

ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลที่เลือกไว้นำมาสังเคราะห์แล้วนำไปใช้ประโยชน์

ทิตานา แชมมณี (2549) ได้กำหนดขั้นตอนการคิดสังเคราะห์ว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้าง
 2. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 3. เลือกข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 4. นำข้อมูลมาทำกรอบแนวคิดสำหรับสร้างสิ่งใหม่
 5. สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยแนวคิดที่กำหนด รวมข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2555) กล่าวว่า การสังเคราะห์มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์
2. เลือกประเด็นหรือขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการนำมาสังเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. รวบรวมข้อมูลที่เลือกไว้นำมาสังเคราะห์สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์

จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการคิดสังเคราะห์ สามารถสรุปได้ว่า การคิดสังเคราะห์ต้องเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์ จากนั้นต้องศึกษาหาความรู้และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจัดระเบียบข้อมูลให้อยู่ในขอบเขต และนำข้อมูลที่ได้มาทำจัดสรรให้อยู่ในขอบข่ายที่กำหนดไว้และสร้างสิ่งใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการ

5.2 การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา

การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาต้องทำอย่างรอบคอบและเป็นขั้นตอนตามหลักการ เพื่อให้ผู้เสนอสามารถเสนอทางเลือกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาจึงควรพิจารณาสิ่งที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

หลักการเลือกนวัตกรรม

เกริก และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) อธิบายว่า การเลือกนวัตกรรมใช้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเลือกนวัตกรรมมาใช้ได้สอดคล้องกับความสนใจและธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละวัย
2. ทฤษฎีและหลักการสอน เพื่อนำมากำหนดเทคนิควิธี หรือกิจกรรม หรือสื่อการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา
3. ชนิดและประเภทของนวัตกรรม เพื่อให้สามารถเลือกมาใช้ได้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาที่ต้องการแก้ไข

เมื่อเลือกนวัตกรรมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาแล้ว ครูผู้สอนจะต้องกำหนดโครงสร้างของนวัตกรรมให้ชัดเจนเพื่อเป็นกรอบในการสร้าง

โครงสร้างสำคัญของนวัตกรรม ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม เป็นการระบุเฉพาะวัตถุประสงค์หรือผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นโดยตรงจากนวัตกรรมที่สร้างขึ้นเท่านั้น และจะต้องเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มุ่งตรงต่อการแก้ปัญหาหรือข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องนั้นๆอย่างแท้จริง มีความเป็นรูปธรรม สามารถวัดได้

2. ลักษณะหรือส่วนประกอบของนวัตกรรมนั้นๆ เช่น ถ้าเป็นนวัตกรรมประเภทเอกสารจะต้องร่างเค้าโครงให้ชัดเจนก่อนว่า ในเอกสารนั้นจะมีสาระสำคัญอะไรบ้าง จะนำเสนออะไรก่อนหลัง วิธีนำเสนอเป็นแบบใด และโดยภาพรวมของเอกสารจะมีรูปร่างสำคัญประกอบด้วย คำนำ สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม แบบทดสอบท้ายเล่ม

หลักการสร้างนวัตกรรม

เกริก และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการสร้างนวัตกรรมจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมชนิดนั้นๆ เพื่อให้สร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ยกตัวอย่างประกอบ เช่น

- หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

- หลักการสอน เป็นหลักการในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ครูเลือกเทคนิควิธี หรือกิจกรรม หรือสื่อต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและปรัชญาของหลักสูตรนั้นๆ

- หลักการสอนทั่วไป เช่น การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนจากง่ายไปหายาก จากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หรือการสอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม

- หลักการสอนเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้/รายวิชา เช่น การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนวิทยาศาสตร์ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา หรือการสอนจริยศึกษาด้วยกระบวนการสร้างค่านิยม

- หลักจิตวิทยานวัตกรรมประเภทต่างๆ ก่อนที่จะเลือกนวัตกรรมใดมาใช้จัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้ถึงหลักจิตวิทยาของสื่อนวัตกรรมนั้นๆ เป็นอย่างดี เพื่อจะเลือกมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เช่น บทเรียนสำเร็จรูปยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมและทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ เป็นต้น

จากข้อเสนอแนะของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาต้องพิจารณาหลักการเลือกเพื่อให้การเสนอและความต้องการตรงกัน โดยต้องพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือความสามารถของผู้ใช้นวัตกรรม จุดมุ่งหมายของการนำนวัตกรรมไปใช้ และประเภทของนวัตกรรม เมื่อพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้แล้ว ย่อมส่งผลให้การเสนอทางเลือกประสบผลสำเร็จ

5.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

ทิตนา แคมมณี (2558) เสนอว่าการพัฒนานวัตกรรมด้านการเรียนการสอนโดยทั่วไปนั้น มีกระบวนการหลักๆ ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. การระบุปัญหา (problem)
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (objective)
3. การศึกษาหาข้อจำกัดต่างๆ (constraints)
4. การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (innovation)
5. การทดลองใช้ (experimentation)
6. การเผยแพร่ (dissemination)
7. การยอมรับหรือต่อต้านนวัตกรรมนั้น (Eclectic Process of Change Model)

Wiles (1967) กล่าวว่าขั้นตอนการกำหนดแนวทางเป็นส่วนสำคัญที่สุดประการหนึ่งของหนทางไปสู่ความสำเร็จ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประเด็น ระบุและสำรวจสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น และวิเคราะห์ส่วนที่มีความสัมพันธ์หรือเงื่อนไขของประเด็นดังกล่าว
2. การตระหนักและให้ความสำคัญกับประเด็นที่สำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง
3. การสำรวจและยอมรับประเด็นที่สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่มีความต้องการเหมือนกัน
4. การทำให้ประเด็นกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้น โดยการสอบถามรายบุคคล
5. การพิจารณาข้อดีและข้อดีโดยการอภิปรายและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
6. การเลือกวิธีการร่วมกันโดยวิธีประชาธิปไตย
7. การให้ความสำคัญและไม่ละเลยวิธีการที่ไม่ได้รับการเลือก แต่นำส่วนดีบางอย่างมาใช้ให้เกิดประโยชน์

จากความคิดเห็นของนักวิชาการ สรุปได้ว่า การกำหนดแนวทางพัฒนาร่วมกันต้องปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยขั้นตอนแรกคือการกำหนดประเด็นหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา ทำความเข้าใจและศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว แล้วนำมาพิจารณาและวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดแนวทาง เมื่อมั่นใจแล้วจึงดำเนินการสร้างแนวทางการพัฒนาและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

ตอนที่ 2 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การพัฒนา

ความหมายของกลยุทธ์

นักวิชาการให้ความหมายของกลยุทธ์ไว้หลายท่าน โดยนำเสนอ ดังนี้

นักวิชาการไทย คือ พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) และ สุวิทย์ มูลคำ (2551) รวมทั้งนักวิชาการต่างประเทศ คือ Robbins (1989) และ Rothwell and Kazanas (1992) ได้ให้

ความหมายของกลยุทธ์ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แนวทาง แผนการ หรือวิธีการทำงานเชิงรุกที่จะทำให้สิ่งที่มุ่งหวังบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จในที่สุด โดยเป็นการระบุถึงทิศทางหรือกำหนดเป้าหมายของวิธีการทำงานในระยะยาวขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ รวมถึงการกำหนดกิจกรรมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Mintzberg (1994) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ คือ แผนเพื่อกำหนดทิศทางหรือเป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างรวดเร็ว
2. กลยุทธ์ คือ รูปแบบหรือแบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลาและชี้ให้เห็นว่าการวางแผนงานในอนาคตจำเป็นต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงขององค์กรที่สืบเนื่องจากอดีต และในขณะเดียวกันบทบาทของผู้บริหารในการวางแผนเรื่องใดเรื่องหนึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถหรือความคาดหวังของผู้ปฏิบัติด้วย เพราะในหลายกรณีนั้นสิ่งที่ผู้บริหารตั้งใจจะทำอาจจะเป็นไปได้ แต่ผู้ปฏิบัติอาจใช้ความชำนาญต่างๆปรับกลยุทธ์ในระหว่างปฏิบัติงานจนกลายเป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจริง
3. กลยุทธ์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง หรือการเน้นไปที่ความสำคัญของฐานะหรือตำแหน่งของกิจการในสนามแข่งขัน ดังนั้น สินค้าหรือบริการที่เสนอออกไปต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภทหรือแต่ละตลาด
4. กลยุทธ์ คือ มุมมอง หรือการเน้นที่ความสำคัญของการพิจารณาสภาพที่แท้จริงภายนอกองค์กรหรือคุณลักษณะที่น่าจะเป็นขององค์กร ดังนั้น มุมมองจึงหมายถึงวิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์กรยึดถือร่วมกัน
5. กลยุทธ์ คือ กลวิธีในการเดินหมากในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้หรือการแข่งขัน สิ่ง que ทุกคนต้องการ คือ การเอาชนะ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องวางกลยุทธ์โดยคำนึงถึงการใช้อุบายในการดำเนินงานเพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้

จากแนวคิดข้างต้นที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือแผนการ และวิธีการดำเนินการเชิงรุกในระยะยาวที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายขององค์กรภายใต้สภาพแวดล้อม การกำหนดกลวิธี การปฏิบัติงาน และการควบคุมกลยุทธ์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในการปรับใช้โดยผ่านการวางแผนอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ลักษณะของกลยุทธ์ที่ดี

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กำหนดลักษณะของกลยุทธ์ที่ดี ไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์จะต้องมีจุดเน้นที่ชัดเจน กล่าวคือ กลยุทธ์ที่ดีจะต้องไม่อยู่ในลักษณะที่มีขอบเขตคลุม กว้างเกินไปจนไม่มีจุดเน้นที่ชัดเจน
2. กลยุทธ์ต้องมีกลไกการประสานให้ทุกอย่างเข้ากันได้ กล่าวคือ กลยุทธ์ที่ดีจะต้องมีแนวทางร่วม สำหรับฝ่ายต่างๆ จะประสานและสามารถช่วยให้การทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
3. กลยุทธ์จะต้องคล่องตัวตามทันการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ กลยุทธ์ที่ดีจะต้องทันต่อเหตุการณ์และ มีความเหมาะสมที่จะใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

หลักการจัดทำกลยุทธ์

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) ได้เสนอการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Purpose) ขององค์กร จำแนกได้ 4 ระดับ ดังนี้

- 1) วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง จุดมุ่งหมายใหญ่ขององค์กรว่าต้องการจะเป็นอะไรในอนาคต
- 2) พันธกิจ (Mission) หมายถึง จุดมุ่งหมายรองลงมาว่าธุรกิจขององค์กรคืออะไร
- 3) เป้าหมาย (Goal) หมายถึง รูปแบบผลลัพธ์สำคัญที่ต้องการในระยะยาว
- 4) วัตถุประสงค์ (Objective) หมายถึง เป้าหมายระยะสั้นที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดได้

สุวิทย์ มูลคำ (2551) เสนอว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

- 1) เห็นภาพในอนาคตว่าจะเป็นเช่นไร
 - 2) วัดผลได้
 - 3) บอกเวลาที่ต้องการประสบความสำเร็จอย่างชัดเจน
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
- พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) เสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร ดังนี้
1. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนภายใน (Internal Strengths Weaknesses)
 2. การวิเคราะห์โอกาสและภาวะคุกคามจากภายนอก (External Opportunities and Threats)

โดยสามารถเรียกรวมว่า

SWOT ANALYSIS อันประกอบด้วย

- การวิเคราะห์ SW: 4M
- การวิเคราะห์ OT: 4 M

M ได้แก่ Man, Money, Material และ Management

การใช้ประโยชน์จาก SWOT Analysis

1. ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์
2. หลักการพัฒนากลยุทธ์
 - 1.1 เสริม SO
 - 1.2 ลด WT

ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางด้านล่าง ดังนี้

SWOT หรือ TOWS เมทริกซ์

	จุดแข็ง Strength	จุดอ่อน Weakness
โอกาส Opportunity	กลยุทธ์ S-O	กลยุทธ์ W-O
ภาวะคุกคาม Threat	กลยุทธ์ S-T	กลยุทธ์ W-T

	จุดแข็ง Strength	จุดอ่อน Weakness
โอกาส Opportunity	กลยุทธ์ S-O การนำข้อได้เปรียบ ของจุดแข็งภายใน และโอกาสภายนอกมาใช้	กลยุทธ์ W-O การแก้ไขจุดอ่อนภายใน โดยพิจารณาจาก โอกาสภายนอก ที่เป็นผลดีต่อองค์กร
ภาวะคุกคาม Threat	กลยุทธ์ S-T การแก้ไขหรือ ลดอุปสรรคภายนอก โดยนำจุดแข็งภายในมาใช้	กลยุทธ์ W-T การแก้ไขหรือ ลดความเสียหายของธุรกิจ อันเกิดจากจุดอ่อน ภายในองค์กรและ อุปสรรคภายนอก

สุวิทย์ มูลคำ (2551) กล่าวเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือองค์กร เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินงานทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

สภาพแวดล้อมที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานมี 2 ประเภทคือ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก

1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) เป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่แสดงถึงจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรสำหรับนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หากองค์กรสามารถบริหารจุดแข็งจุดอ่อนได้ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ปัจจัยภายในจะมีความสำคัญมากกว่าปัจจัยภายนอก

จุดแข็ง (Strength) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นข้อดีหรือข้อเด่นที่จะส่งผลให้การทำงานประสบความสำเร็จ

จุดอ่อน (Weakness) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นข้อด้อย ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการทำงาน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและสถานศึกษาสามารถควบคุมปัจจัยเหล่านี้ได้ ประกอบด้วย

- 1) โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา (Structure : S1) ได้แก่ โครงสร้างนโยบายระบบงานของสถานศึกษา เป็นต้น
- 2) ผลผลิตและการบริการ (Product and Service : S2) ได้แก่ ประสิทธิภาพของการให้บริการทางการศึกษา คุณภาพของการให้บริการทางการศึกษาและคุณภาพของนักเรียน เป็นต้น
- 3) บุคลากร (Man : M1) ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา
- 4) ประสิทธิภาพทางการเงิน (Money : M2) ได้แก่ ความเพียงพอ ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน ประสิทธิภาพการใช้จ่ายที่เน้นผลผลิต การระดมทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา เป็นต้น
- 5) วัสดุอุปกรณ์ (Material : M3) ได้แก่ ความเพียงพอและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์
- 6) การบริหารจัดการ (Management : M4) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) เป็นปัจจัยที่องค์กรควบคุมไม่ได้ และมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ที่ผู้บริหารต้องนำมาพิจารณา ความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรเกิดจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นสำคัญ และเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกนั้นมีขอบเขตกว้างขวางและอยู่นอกเหนือการควบคุมขององค์กรซึ่งส่งผลทั้งในทางบวกเรียกว่า โอกาส และในทางลบเรียกว่า อุปสรรค

โอกาส (Opportunity) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพภายนอกที่เอื้ออำนวยหรือสนับสนุนให้การทำงานประสบความสำเร็จ

อุปสรรค (Threat) หมายถึง ปัจจัยหลักของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นภัยคุกคามหรือข้อจำกัดที่ทำให้การทำงานไม่ประสบความสำเร็จ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของสถานศึกษา แต่ละสถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้หรือควบคุมได้ในระยะสั้นๆ ประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-Cultural Factors : S) ได้แก่ จำนวนประชากร ระบบการศึกษา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี แนวโน้มทางสังคม การคมนาคม การสื่อสาร อาชีพและปัญหาสังคม เป็นต้น

2) ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T) ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การผลิต เครื่องจักรกลต่างๆ เทคโนโลยีสารสนเทศ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น

3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E) ได้แก่ รายได้ของผู้ปกครอง ภาวะทางการเงิน การว่างงาน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ย การลงทุนต่างๆ เป็นต้น

4) ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors : P) ได้แก่ รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตร นโยบายรัฐบาล นโยบายหน่วยงานต้นสังกัด กฎหมาย ระเบียบต่างๆ การแทรกแซงทางการเมือง เป็นต้น

ทั้งนี้ปัจจัยทั้ง 4 ข้างต้นมีอิทธิพลต่อสถานศึกษามากน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อย่างไรก็ตามสถานศึกษาของรัฐนั้น ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ปัจจัยการเมืองและกฎหมาย จะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษามากกว่าด้านอื่นๆ เพราะสถานศึกษาส่วนมากเป็นหน่วยงานภาครัฐบาลจึงต้องยึดตามระเบียบกฎหมาย ตลอดจนเป้าหมายยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเป็นหลักในการทำงาน

Wheelen และ Hunger (2004) ได้เสนอองค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ 4 องค์ประกอบซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ดังนี้

1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environment scanning)

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ ตรวจสอบและประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Strategic factors) ทั้งปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อเป็นตัวกำหนดอนาคตขององค์กร ซึ่งวิธีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่นิยมใช้กันมาก คือ การวิเคราะห์ SWOT (SWOT analysis) โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และภาวะคุกคาม (Threats)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปร 2 ตัว คือ โอกาสและภาวะคุกคาม ซึ่งอยู่ภายนอกองค์กร เป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ในระยะสั้น มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีผลกระทบเกี่ยวข้องกับองค์กรโดยตรง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับงาน ลูกค้าย กลุ่มผลประโยชน์ คู่แข่ง ชุมชน ฯลฯ) และปัจจัยทางสังคม (เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม)

ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยอีก 2 ตัว คือ จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ซึ่งได้แก่ โครงสร้าง วัฒนธรรม และทรัพยากรขององค์กรซึ่งจุดแข็งที่สำคัญจะกลายเป็นความสามารถหลัก (core competencies) ที่สามารถนำมาใช้สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้

2) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation)

การกำหนดกลยุทธ์ คือ การจัดทำแผนระยะยาวเพื่อนำมาใช้บริหารงานให้เหมาะสมกับโอกาสและปัญหาอุปสรรคที่เป็นอยู่ในขณะนั้น รวมทั้งจะต้องสอดคล้องกับจุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร โดยมักจะกำหนดเป็นพันธกิจ (Mission) ขององค์กร กำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) การพัฒนากลยุทธ์ (Strategies) และการกำหนดนโยบาย (Policy) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

การกำหนดกลยุทธ์จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทำได้โดยใช้ TOWS Matrix จากการศึกษา

วิธีการดังกล่าวของ Wehrich and Koontz (2005) มีแนวคิดที่สรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ WT เป็นยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายเพื่อลดจุดอ่อนและภาวะคุกคามซึ่งองค์กรอาจต้องดำเนินการ เช่น รวมบริษัทเข้าด้วยกัน ตัดทอนค่าใช้จ่าย หรือสละบางซาร์แห่งนี้
2. กลยุทธ์ WO เป็นความพยายามที่จะลดจุดอ่อนและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาโดยอาศัยความสามารถหรือสมรรถนะจากภายนอก เช่น เทคโนโลยีหรือคนที่มีความสามารถตามที่ต้องการที่จะช่วยให้บรรลุความสำเร็จจากการใช้ประโยชน์ในโอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอก
3. กลยุทธ์ ST อยู่บนพื้นฐานของจุดแข็งองค์กรที่จะจัดการกับภาวะคุกคามภายนอกโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มศักยภาพก่อน แล้วค่อยลดข้อที่เป็นภาวะคุกคามภายหลังซึ่งองค์กรอาจใช้เทคโนโลยี การเงิน การจัดการ หรือความเข้มแข็งทางการตลาดเพื่อจัดการภาวะคุกคามมาจากคู่แข่ง
4. กลยุทธ์ SO สภาวะการณ์ที่องค์กรต้องการจะเกิดขึ้นเมื่อองค์กรสามารถใช้จุดแข็งภายในเพื่อสร้างประโยชน์จากโอกาสภายนอก หากมีจุดอ่อน องค์กรจะต้องพยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะให้ได้ ซึ่งจะทำให้เข้มแข็งขึ้น หากเผชิญกับภาวะคุกคามก็จะต้องรับมือให้ได้เพื่อมุ่งจัดการให้เป็นโอกาสสำหรับองค์กร ทางเลือกดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังแผนภาพ ดังนี้

	จุดแข็งภายใน (S) เช่น ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน การเงิน การตลาด การวิจัย และพัฒนาการดำเนินงานต่างๆ เป็นต้น	จุดอ่อนภายใน (W) เช่น ด้านการบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน การเงิน การตลาด การวิจัยและพัฒนาการดำเนินงานต่างๆ เป็นต้น
โอกาสภายนอก (O) รวมถึงความเสี่ยงด้วย เช่น สภาพเศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบัน และอนาคต การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการและเทคโนโลยี	SO เป็นกลยุทธ์ที่มีศักยภาพในการประสบความสำเร็จสูงสุดโดยการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งขององค์กร เพื่อให้ได้ประโยชน์จากโอกาสภายนอกมากที่สุด	WO Mini-Maxi เป็นกลยุทธ์เพื่อเอาชนะจุดอ่อนให้ได้รับประโยชน์จากโอกาสภายนอก
ภาวะคุกคามภายนอก (T) เช่น การขาดแคลนพลังงาน การแข่งขันสภาพเศรษฐกิจและการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการและเทคโนโลยี	ST Maxi-Mini เป็นยุทธศาสตร์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อจัดการกับภาวะคุกคามหรือหลีกเลี่ยงปัญหา	WT Mini-Mini เป็นกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม เช่น การลดค่าใช้จ่าย การระดมทุน หรือการรวมธุรกิจ

ทั้งนี้ Wheelen และ Hunger (2004) ให้ทัศนะว่าการคิดชุดของกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กรนั้น จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการเชื่อมโยงมุมมองทั้ง 4 ด้านเข้าด้วยกัน ดังนี้

กลยุทธ์ SO กำหนดขึ้นโดยการพิจารณาถึงวิธีการที่องค์กรจะใช้จุดแข็งภายในเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากโอกาส

กลยุทธ์ ST พิจารณาถึงจุดแข็งขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อหาวิธีหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม

กลยุทธ์ WO เป็นความพยายามที่จะเอาประโยชน์จากโอกาสโดยการหาทางเอาชนะจุดอ่อน

กลยุทธ์ WT พิจารณาถึงการตั้งรับหรือลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม

TOWS Matrix มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดชุดทางเลือกที่จะใช้เป็นกลยุทธ์สำหรับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในประเด็นที่ไม่ได้คำนึงถึง TOWS Matrix สามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรในภาพรวมหรือปรับใช้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในองค์กรก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม TOWS Matrix เป็นหนึ่งในหลากหลายวิธีการที่จะกำหนดเป็นทางเลือกสำหรับสร้างกลยุทธ์

จากการศึกษาแนวคิดการจัดทำกลยุทธ์โดยใช้ตาราง TOWS Matrix สามารถสรุปได้ว่า การทำให้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในสอดคล้องเข้าด้วยกันเพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์นั้น เป็นกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเด็นที่ส่งผลให้ได้กลยุทธ์ที่ตรงตามจุดมุ่งหมาย โดยกลยุทธ์ SO เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการนำข้อได้เปรียบของจุดแข็ง

ภายในและโอกาสที่ส่งเสริมจากภายนอกมาใช้ เป็นการตั้งศักยภาพและความโดดเด่นขององค์กรมาใช้ อย่างเต็มที่ กลยุทธ์ WO เป็นกลยุทธ์ที่สามารถแก้ไขจุดอ่อนภายในให้เหลือน้อยที่สุดและหมดไป โดยพิจารณาจากโอกาสภายนอกที่เป็นผลดีต่อองค์กรมาช่วยปรับปรุงแก้ไข กลยุทธ์ ST เป็นวิธีการ ดำเนินการที่แก้ไข ป้องกัน หรือลดอุปสรรคภายนอกโดยนำจุดแข็งภายในมาใช้ และกลยุทธ์ WT นั้น เป็นกลยุทธ์ที่แสดงถึงความพยายามที่จะแก้ไขหรือลดความเสียหายอันเกิดจากจุดอ่อนภายในองค์กร และการหลีกเลี่ยงอุปสรรคหรือข้อจำกัดภายนอก ซึ่งอาจเป็นวิธีการที่แตกต่างและสร้างสรรค์เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนขององค์กร

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ยุพิน ยืนยง (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังจากการ นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL แตกต่างกัน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนแตกต่างกัน โดยครูมี ความรู้ความเข้าใจหลังได้รับการนิเทศอยู่ในระดับดีเพิ่มขึ้นทุกคน เมื่อศึกษาความสามารถในการ จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พบว่า ครูมีความสามารถในการเขียนแผนและจัดการเรียนรู้อยู่ใน ระดับดีมาก เมื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL และการนิเทศ แบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ช่วยพัฒนาผล การเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาของนักเรียนให้สูงขึ้น และมีความคิดเห็นว่าการนิเทศมีความสำคัญมาก เพราะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้อง และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ และเมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL พบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องโจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL แตกต่างกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และโดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยมากต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค KWDL

สุภาพ จัดละ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนา สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ครูมีสมรรถภาพความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกัน โดยสมรรถภาพหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ และมี

สมรรถภาพการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ในระดับดี ครูมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพช่วยให้สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ได้และช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการแก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผลการเรียนรู้ทักษะการแก้ไขโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกัน โดยมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับมาก และผู้นิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครู และส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น จึงควรนำรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพไปเผยแพร่ต่อไป

ศรีสุดา แสงพันธ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย ผลของการวิจัยพบว่า คุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 หลังได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสูงขึ้น และเมื่อแยกประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 ในด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และด้านบุคลิกภาพของครูปฐมวัย ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข พบว่า โดยภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก่อน ระหว่างและหลังได้รับการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของแต่ละช่วงมีความแตกต่างกัน

อรสา กุนศิลา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงขึ้นในระดับมากทุกด้าน ศึกษาความคิดเห็นของครูคณิตศาสตร์ที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากการสอนของครูที่ได้รับการนิเทศและการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การพัฒนา

รับขวัญ ภูษาแก้ว (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารคนเก่งและองค์การสมรรถนะสูงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารคนเก่งโรงเรียนมัศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพปัจจุบันของการบริหารองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จุดแข็งของการบริหารคนเก่ง ได้แก่ การกำหนดค่านิยมและกลยุทธ์องค์การ จุดอ่อน ได้แก่ การค้นหาคนเก่ง การพัฒนาคนเก่ง การสร้างวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง และการบริหารคนเก่งเชิงบูรณาการทั่วทั้งองค์การ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีของประเทศเป็นภาวะคุกคาม จุดแข็งของการบริหารองค์การสมรรถนะสูง ได้แก่ คุณภาพการบริหาร ความเปิดเผยและมุ่งเน้นการปฏิบัติ และทิศทางระยะยาว จุดอ่อนได้แก่ การปรับปรุงการทำให้ใหม่อยู่ตลอด และคุณภาพบุคลากร ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกด้านนโยบายของรัฐและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีของประเทศเป็นโอกาส สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมของประเทศเป็นภาวะคุกคาม และกลยุทธ์การบริหารคนเก่งสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) ยึดมั่นในค่านิยมและกลยุทธ์ของการบริหารคนเก่ง 2) แสวงหาวิธีการเชิงรุกในการค้นหาคนเก่ง 3) ยกระดับขีดความสามารถของคนเก่ง 4) สร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมส่งเสริมคนเก่ง และ 5) บริหารคนเก่งเชิงบูรณาการ กลยุทธ์การบริหารองค์การสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) ยกระดับคุณภาพการบริหาร 2) มุ่งพัฒนาการปฏิบัติงาน 3) มุ่งผลงานระยะยาว 4) พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และ 5) ยกระดับคุณภาพครูและบุคลากร

ดรุณี ไธเปียม (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์บริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน คือ ชุดกลยุทธ์ ชื่อว่า “กลยุทธ์ประสานพลังเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของโรงเรียนสู่มหานครที่ยั่งยืน” ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง ทั้งนี้กลยุทธ์ประกอบด้วย 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งของการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนและบุคลากรให้เป็นพลเมืองคุณภาพของมหานคร 2) เสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการในโรงเรียนด้วยหลักประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด สู่การพัฒนามหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน และ 3) เสริมสร้างชุมชนเชิงรุก บุคเบิกแหล่งเรียนรู้ เชิดชูวัฒนธรรมมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้เงื่อนไขการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยมีเงื่อนไขการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมด้านครูและบุคลากร 2) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) การบริหารโรงเรียน เน้นการจัดทรัพยากรและการพัฒนาครู 4) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 5) ความพร้อมของนักเรียน และ 6) การเตรียมหลักสูตร

ธรรารัตน์ มาลัยเชาว์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่ามี 4 กลยุทธ์หลัก ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การ ส่งเสริมการใช้ระบบพี่เลี้ยงไปสู่การเป็นครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 2) กลยุทธ์การเสริมสร้างการชี้แนะครูประถมศึกษาตามแนวคิดการ เรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 3) กลยุทธ์การพัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน 4) กลยุทธ์การส่งเสริมการนิเทศครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 5,232 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากวิธีการกำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence interval) และความคลาดเคลื่อน (e) +5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 372 คน

2. การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้รูปแบบการเลือกตัวอย่างแบบ กำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน จาก โรงเรียนทั้งหมด 67 โรงเรียน ได้จำนวนครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 402 คน ได้รับแบบสอบถามคืน มาทั้งหมด 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75 ของกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบเนื้อหาของการวิจัย โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่มี ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

(1) ความหมายของมาตราส่วนประมาณค่าสภาพปัจจุบัน

- 5 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับมาก

- 3 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับน้อยที่สุด

(2) ความหมายของมาตราส่วนประมาณค่าสภาพที่พึงประสงค์

- 5 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับมาก
- 3 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติปรากฏในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2) แบบประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย

(1) ช่องแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

- เหมาะสม หมายถึง ผู้ประเมินมีความเห็นว่ารายการนั้นมีความเหมาะสม
- ไม่เหมาะสม หมายถึง ผู้ประเมินมีความเห็นว่ารายการนั้นไม่มีความเหมาะสม

(2) ช่องแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกรณีเหมาะสมหรือเป็นไปได้ แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือการวิจัยเพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) กำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดการวิจัย

2) จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

3) ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการตรวจสอบความถูกต้องด้านความตรงของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์และด้านการใช้ภาษา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (วรณี แกมเกตุ, 2551) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เกณฑ์การให้คะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องมีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/วัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/วัตถุประสงค์

1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงเนื้อหา/วัตถุประสงค์

(2) นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ ดังนี้

ถ้า $IOC > .50$ ถือว่าข้อความนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

ถ้า $IOC \leq .50$ ถือว่าข้อความนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

(3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม และนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่าจากข้อคำถาม 105 ข้อ มีข้อคำถามที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.60 ขึ้นไป) จำนวน 105 ข้อ

(4) นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปเก็บข้อมูล

3.2 การประเมินและตรวจสอบกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้แบบประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ได้จากการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) และการกำหนดกลยุทธ์ด้วยวิธีการ TOWS Matrix ที่ผ่านการพิจารณาและเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยแล้ว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1) ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดวันขอรับคืนจากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน

3) รับแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4) รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การประเมินร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (ฉบับร่างที่ 1) ดำเนินการติดต่อประสานงานและแนะนำตัว พร้อมทั้งขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินร่างกลยุทธ์ฯ หลังจากได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยได้ทำการจัดส่งแบบประเมินพร้อมคำอธิบายให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง พร้อมนัดวันเก็บแบบประเมินกลับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผลการวิเคราะห์ได้กำหนดการแปล

ความหมายของค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยมีเกณฑ์ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดำเนินการ ดังนี้

การประเมินความต้องการจำเป็น ด้วยการคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI: Priority Need Index) โดยวิธี Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) แบบปรับปรุงที่เป็นผลต่างตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) (สุวิมล ว่องวานิช, 2552) โดยมีสูตรดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

PNI แทน ค่าดัชนีการจัดเรียงอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I แทน คะแนนเฉลี่ยตามสภาพที่พึงประสงค์

D แทน คะแนนเฉลี่ยตามสภาพปัจจุบัน

โดยนำค่าเฉลี่ย PNI_{modified} รายด้านมาเทียบค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรายชื่อ แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูงกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย PNI_{modified} รายด้าน

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย PNI_{modified} รายด้าน

จัดกลุ่มแปลค่าได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} สูงกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย PNI_{modified} รายด้าน เป็นจุดอ่อน ภาวะคุกคาม เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด/ลดจุดอ่อน หรือภาวะคุกคาม ของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย $PNI_{modified}$ รายด้าน เป็นจุดแข็ง โอกาสของความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริม/สนับสนุนจุดแข็ง โอกาส ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

6. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ และการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อกำหนดกรอบการวิจัยของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพและการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขอบเขตการวิจัยในการจัดทำกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยดำเนินการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพและแนวคิดในการนำเสนอกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูลจากประชากร ผู้ให้ข้อมูล และกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากแบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง แล้วเรียบเรียงเป็นผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร โดยการแจกแจงและจัดหมวดหมู่ แล้วสรุปเนื้อหาสาระสำคัญที่สร้างเป็นกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ขั้นตอนที่ 5 ประมวลข้อมูล จัดลำดับประเด็นความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI)

การประมวลข้อมูล จัดลำดับความต้องการจำเป็น มีขั้นตอนนี้ ดังนี้

- 1) การประเมินความต้องการจำเป็น ด้วยการคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI)
 - 2) จัดลำดับความต้องการจำเป็น จาก PNI มากไปหาน้อย

ขั้นตอนที่ 6 วิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้ SWOT

 - 1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) ด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก
 - 2) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) จำแนกจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม

ขั้นตอนที่ 7 ร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จากการนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม มากำหนดกลยุทธ์ โดยใช้ TOWS Matrix

 - 1) วิธีการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้วยวิธี TOWS Matrix จากผลของการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามในขั้นตอนที่ 3
 - 2) การจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดำเนินการด้วยการจับคู่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ดังนี้
 - (1) จับคู่จุดแข็ง – โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุดหรือเรียกว่ากลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) หรือเป็นสถานการณ์ดาวเด่น (Stars) เพื่อดึงจุดแข็งที่มีมาเสริมสร้าง มาปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่างๆที่เปิดให้มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่
 - (2) จับคู่จุดแข็ง- ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งภายในมาใช้เพื่อลดอุปสรรคภายนอกหรือเรียกว่ากลยุทธ์แตกตัวหรือกระจายกิจการ (Diversification Strategy) โดยใช้โยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างโอกาสระยะยาว และรอโอกาสที่เหมาะสมในการดำเนินกิจการให้เจริญเติบโตต่อไป
 - (3) จับคู่จุดอ่อน – โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-Oriented Strategy) หรือเป็นสถานการณ์เครื่องหมายคำถาม (Question Marks)

(4) จับคู่จุดอ่อน – ภาวะคุกคาม (WT) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ เป็นกลยุทธ์การตั้งรับหรือการป้องกันตัว (Defensive Strategy) พยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์การเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคภายในต่างๆ

ยกร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับร่างที่ 1) โดยนำร่างกลยุทธ์ฯ ไปเรียนปรึกษาและขอความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ฯ ก่อนนำไปประเมินในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 8 ประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมของความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1) ดำเนินการประเมินด้วยการใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับร่างที่ 1) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยจำนวน 1 ท่าน

2) กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ความคิดเห็นด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและกลยุทธ์ จำนวน 3 ท่าน โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้อำนวยการสถานศึกษาขึ้นไป

3) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละของคำตอบ โดยเกณฑ์การแปลความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของสาระต่างๆในร่างกลยุทธ์ มีดังนี้

เหมาะสมและเหมาะสมพร้อมความคิดเห็น ร้อยละ 60 – 100 หมายถึง เหมาะสม

เหมาะสมและเหมาะสมพร้อมความคิดเห็น ร้อยละ 0 – 59 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 9 ปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับสมบูรณ์)

1) นำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณาและให้ความคิดเห็น

2) สรุปลงเป็นกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับสมบูรณ์) และดำเนินการจัดทำรายงานผลการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสอบวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โดยใช้วิธีการนำเสนอตารางประกอบคำบรรยาย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	ร้อยละ
1. เพศ	
1.1 ชาย	25.3
1.2 หญิง	74.7
รวม	100
2. อายุ	
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	41.3
2.2 30 - 39 ปี	28.0
2.3 40 - 49 ปี	9.3
2.4 50 ปี ขึ้นไป	21.3
รวม	100
3. ระดับการศึกษา	
3.1 ปริญญาตรี	70.7
3.2 ปริญญาโท	28.7
3.3 ปริญญาเอก	0.7
รวม	100
4. ประสบการณ์ทำงาน	
4.1 น้อยกว่า 10 ปี	58.7
4.2 10 - 19 ปี	14.0
4.3 20 - 29 ปี	12.0
4.4 30 ปี ขึ้นไป	15.3
รวม	100
สถานภาพทั่วไป	ร้อยละ

สถานภาพทั่วไป	ร้อยละ
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้	
5.1 ภาษาไทย	18.0
5.2 คณิตศาสตร์	12.7
5.3 วิทยาศาสตร์	9.3
5.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	19.3
5.5 สุขศึกษาและพลศึกษา	6.0
5.6 ศิลปะ	6.7
5.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี	7.3
5.8 ภาษาต่างประเทศ	20.7
รวม	100
6. ขนาดของโรงเรียน	
6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	10.7
6.2 โรงเรียนขนาดกลาง	34.7
6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	28.0
6.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	26.7
รวม	100

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.7 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ อายุ 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.0 ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมา คือ การศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 28.7 มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 58.7 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงาน 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.3 ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 20.70 และกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 19.3 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.7 และโรงเรียนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 28.0

1.2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถวิเคราะห์ผลค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม ($n = 280$)

ขั้นตอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
1. การวางแผนร่วมกัน	3.49	0.96	ปานกลาง	4.56	0.47	มากที่สุด	0.35	3
2. การปฏิบัติการนิเทศ	3.26	1.01	ปานกลาง	4.45	0.78	มาก	0.38	1
3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.33	0.97	ปานกลาง	4.52	0.69	มากที่สุด	0.37	2
4. การสรุปผลการเรียนรู้	3.43	0.93	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด	0.32	5
5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน	3.40	0.96	ปานกลาง	4.49	0.67	มาก	0.34	4
รวม	3.38	0.97	ปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด	0.35	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) รองลงมา คือ การสรุปผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) และการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนร่วมกัน ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือ การสรุปผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาพรวมทุกขั้นตอน พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) เมื่อพิจารณารายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การปฏิบัติการนิเทศ เท่ากับ 0.38 ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) รองลงมา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เท่ากับ 0.37 ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$) และการวางแผนร่วมกัน เท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน

การวางแผน ร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การวิเคราะห์ประเด็น ที่ต้องการพัฒนา ร่วมกัน								
1. ครูร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาการทำงานหรือ ปัญหาการจัดการเรียน การสอนที่เกิดขึ้น	3.44	0.98	ปานกลาง	4.55	0.62	มากที่สุด	0.32	4
2. ครูร่วมกันวิเคราะห์ จุดเด่นและจุดด้อยของ ตนเองและเพื่อนทั้งด้าน การทำงานและการ จัดการเรียนสอน	4.55	0.87	มากที่สุด	4.51	0.64	มากที่สุด	0.35	2
3. ครูร่วมกันวิเคราะห์ จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ ต้องการพัฒนา และ ปรับปรุง	3.49	0.90	มาก	4.65	0.57	มากที่สุด	0.33	3
4. ครูร่วมกันวิเคราะห์ ความสามารถ ความ สนใจ และความถนัดของ ผู้เรียน	3.57	0.92	มาก	4.63	0.58	มากที่สุด	0.30	5
5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ หลักสูตรและแผนการ จัดการเรียนการสอน	3.62	0.93	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	0.29	6
6. ครูร่วมกันวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงเรียนที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ ต้องการพัฒนา	3.57	0.94	มาก	4.60	0.65	มากที่สุด	0.29	6

การวางแผน ร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การวิเคราะห์ประเด็น ที่ต้องการพัฒนา ร่วมกัน								
7. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนมาร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาการ ทำงานหรือปัญหาการ จัดการเรียนการสอนที่ เกิดขึ้น	3.16	1.08	ปานกลาง	4.50	0.68	มากที่สุด	0.42	1
รวม	3.63	0.95	มาก	4.59	0.27	มากที่สุด	0.33	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการงานและการจัดการเรียนสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน และครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.65$) และครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนมาร่วมนำกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเท่ากับ 0.42 ($PNI_{\text{modified}} = 0.42$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอนเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) และครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นเท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

การวางแผน ร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง								
1. ครูร่วมกันศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูล ย้อนกลับ การพัฒนา ตนเอง การสร้าง นวัตกรรมเป็นต้น	3.35	0.99	ปานกลาง	4.47	0.70	มากที่สุด	0.34	7

การวางแผน ร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง								
2. ครูร่วมกันระบุนิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น	3.55	0.93	ปานกลาง	4.54	0.62	มากที่สุด	0.28	8
3. ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น	3.63	0.91	มาก	4.56	0.64	มากที่สุด	0.26	9
4. ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน	3.03	1.08	ปานกลาง	4.42	0.73	มากที่สุด	0.46	1
5. โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	3.10	1.08	ปานกลาง	4.45	0.76	มากที่สุด	0.44	3
6. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครู	3.23	0.98	ปานกลาง	4.53	0.66	มากที่สุด	0.40	5
7. โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครู	3.09	1.03	ปานกลาง	4.45	0.70	มากที่สุด	0.44	3

การวางแผน ร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง								
8. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อ พัฒนา	3.13	1.10	ปานกลาง	4.54	0.67	มากที่สุด	0.45	2
9. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครู ร่วมกันศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติม โดยแนะนำ แหล่งข้อมูล แหล่งการ เรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น	3.35	0.99	ปานกลาง	4.50	0.64	มากที่สุด	0.35	6
10. เทคโนโลยีปัจจุบันทำ ให้ครูเข้าถึงความรู้และ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้ อย่างสะดวก รวดเร็ว	3.96	0.91	มาก	4.69	0.51	มากที่สุด	0.18	10
รวม	3.34	1.00	ปานกลาง	4.52	0.66	มากที่สุด	0.36	

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 3.63$) และครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนานาวิชาซีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา คือ ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ตามด้วยครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น และกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนานาวิชาซีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันเท่ากับ 0.46 ($PNI_{\text{modified}} = 0.46$) รองลงมา คือ กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่เท่ากับ 0.45 ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) ตามด้วยโรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และโรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครูเท่ากับ 0.44 ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) มีค่าเท่ากันทั้ง 2 ข้อ และโรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครูมีค่าเท่ากับ 0.40 ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
การเลือก กิจกรรมนิเทศ								
1. ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ)	3.45	0.99	ปานกลาง	4.53	0.61	มากที่สุด	0.32	6
2. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ	3.35	0.98	ปานกลาง	4.53	0.63	มากที่สุด	0.35	5
3. ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด	3.43	0.94	ปานกลาง	4.81	3.20	มากที่สุด	0.40	3
4. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น	3.61	1.95	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.26	7
5. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และ	3.24	0.97	ปานกลาง	4.45	0.70	มากที่สุด	0.37	4

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การเลือก กิจกรรมนิเทศ								
ทรัพยากรต่างๆภายนอก โรงเรียน ทั้งหน่วยงาน ของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น								
6. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยน และให้ คำแนะนำในการเลือก กิจกรรมนิเทศซึ่งกันและ กัน	3.17	1.08	ปานกลาง	4.47	0.73	มาก	0.41	2
7. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครู ในการร่วมกันเลือก กิจกรรมนิเทศที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	3.11	1.06	ปานกลาง	4.48	0.71	มากที่สุด	0.44	1
รวม	3.34	1.14	ปานกลาง	4.54	1.03	มากที่สุด	0.36	

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติกรณินเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติกรณินเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) ตามด้วยครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่

จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด เป็นต้น รวมทั้งครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) และครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนามหาวิทยาลัยของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.44 ($PNI_{\text{modified}} = 0.44$) รองลงมา คือ กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการเลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.41 ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) ตามด้วยครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุดเท่ากับ 0.40 ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) และครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น เท่ากับ 0.37 ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ								
1. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ	3.35	0.97	ปานกลาง	4.49	0.65	มาก	0.34	9
2. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด	3.31	0.98	ปานกลาง	4.54	0.67	มากที่สุด	0.37	7
3. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์เป็นต้น	3.31	0.95	ปานกลาง	4.53	0.64	มากที่สุด	0.36	8
4. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจน และเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำราที่มีความคงทน และมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน	3.31	0.97	ปานกลาง	4.55	0.64	มากที่สุด	0.38	6

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การเลือกสื่อและ เครื่องมือนิเทศ								
5. ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้ม กับเวลาและการลงทุน ใน กรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อ และเครื่องมือนิเทศที่ ต้องการได้ เช่น การเขียน เอกสารตำรา	3.26	1.00	ปานกลาง	4.51	0.69	มากที่สุด	0.39	5
6. ครูร่วมกันประเมินและ ตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือนิเทศก่อน นำไปใช้	3.11	0.33	ปานกลาง	4.45	0.70	มาก	0.43	4
7. ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการเลือก สื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อใช้ ได้ สื่ อ แ ล ะ เครื่องมือนิเทศตามความ ต้องการของครูทุกคน	2.94	1.11	ปานกลาง	4.41	0.74	มากที่สุด	0.50	2
8. กลุ่มโรงเรียนประสาน ความร่วมมือให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกันเลือก สื่อและเครื่องมือนิเทศที่ ทันสมัย น่าสนใจและมี ประสิทธิภาพ	2.96	1.03	ปานกลาง	4.44	0.69	มาก	0.50	2
9. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครู ในการร่วมกันเลือกสื่อ และเครื่องมือนิเทศที่ เหมาะสม และมี ประสิทธิภาพ	2.93	1.04	ปานกลาง	4.42	0.72	มาก	0.51	1
รวม	3.16	0.93	ปานกลาง	4.49	0.68	มาก	0.42	

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรม และจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำรา มีความคงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และกลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.54$) และครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.53$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.42 ($PNI_{\text{modified}} = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.51

($PNI_{\text{modified}} = 0.51$) ตามด้วยครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน และกลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.50 ($PNI_{\text{modified}} = 0.50$) และครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้เท่ากับ 0.43 ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ชั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การบันทึก ข้อมูลนิเทศ								
1. ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ	3.28	0.92	ปานกลาง	4.45	0.67	มาก	0.36	2
2. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น	3.27	0.91	ปานกลาง	4.45	0.68	มากที่สุด	0.36	2
3. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงโดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว	3.39	1.01	ปานกลาง	4.47	0.65	มาก	0.32	5

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การบันทึก ข้อมูลนิเทศ								
4. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการ บันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกัน ของครู เช่น เครื่อง บันทึกภาพหรือเสียง เป็น ต้น	3.25	0.95	ปานกลาง	4.49	0.67	มาก	0.38	1
5. เทคโนโลยีปัจจุบันทำ ให้ครูสามารถร่วมกัน บันทึกข้อมูลการนิเทศได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	3.42	0.97	ปานกลาง	4.55	0.62	มากที่สุด	0.33	4
รวม	3.32	0.95	ปานกลาง	4.48	0.66	มาก	0.35	

จากตารางที่ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) และครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น เท่ากับ 0.38 ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) ตามมาด้วยครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ และครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น เท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) รองลงมา คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) และครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว เท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การวิเคราะห์ข้อมูล								
1. ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ	3.24	0.97	ปานกลาง	3.23	1.02	ปานกลาง	0.38	5

การปฏิบัติ การนิเทศ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
การวิเคราะห์ข้อมูล								
2. ครูร่วมกันหา ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ การนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือ เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน	3.23	1.02	ปานกลาง	4.49	0.65	มาก	0.39	4
3. ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ การนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ	3.23	0.94	ปานกลาง	4.52	0.65	มากที่สุด	0.40	3
4. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ การนิเทศ	3.07	1.04	ปานกลาง	4.50	0.70	มากที่สุด	0.47	1
5. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการ วิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ	3.03	1.03	ปานกลาง	4.41	0.79	มาก	0.45	2
6. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกัน คำนวณค่าสรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ที่เหมาะสม	3.44	1.01	ปานกลาง	4.53	0.68	มากที่สุด	0.32	6
รวม	3.21	1.00	ปานกลาง	4.28	0.75	มาก	0.40	

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่า สรุปล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) และครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่า สรุปล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันสรุปลข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.40 ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศเท่ากับ 0.47 ($PNI_{\text{modified}} = 0.47$) ตามด้วยกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.45 ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) รองลงมา คือ .ครูร่วมกันสรุปลข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพเท่ากับ 0.40 ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) และครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกันเท่ากับ 0.39 ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง

การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การสะท้อนความคิด ของตนเอง								
1. ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเอง ปฏิบัติการนิเทศ	3.45	0.92	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด	0.32	6
2. ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม	3.42	0.92	ปานกลาง	4.55	0.68	มากที่สุด	0.33	4
3. ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู	3.41	0.97	ปานกลาง	4.54	0.68	มากที่สุด	0.33	4
4. ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา	3.01	1.02	ปานกลาง	4.49	0.71	มาก	0.49	1
5. โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง	3.16	1.00	ปานกลาง	4.52	0.72	มาก	0.43	3
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อน	3.11	1.02	ปานกลาง	4.51	0.74	มากที่สุด	0.45	2

การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การสะท้อนความคิด ของตนเอง								
ความคิดของตนเอง								
รวม	3.26	0.98	ปานกลาง	4.52	0.69	มากที่สุด	0.39	

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) รองลงมา คือ ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) และครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.39 ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่

มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลาเท่ากับ 0.49 ($PNI_{\text{modified}} = 0.49$) ตามด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเองเท่ากับ 0.45 ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) รองลงมา คือ โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเองเท่ากับ 0.43 ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) และครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหารืออภิปรายแบบกลุ่มเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) และครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครูเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) มีค่าเท่ากัน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและ กัน								
1. ครูและเพื่อนครูมี ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและกัน	3.40	0.92	ปานกลาง	4.49	0.66	มาก	0.32	8
2. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งกันและกันโดยมีทั้ง ข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐาน จากความจริง ไม่ใช่ความ คิดเห็นส่วนบุคคล	3.39	0.90	ปานกลาง	4.50	0.66	มากที่สุด	0.33	5
3. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูด ที่เหมาะสมและเป็นการ เสริมแรงทางบวก ไม่ใช่ คำพูดทางลบ	3.46	1.00	ปานกลาง	4.52	0.68	มากที่สุด	0.31	9

การให้ข้อมูล ย้อนกลับ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและ กัน								
4. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่ กระชับและสามารถ ตีความได้หลายอย่าง	3.43	0.89	ปานกลาง	4.54	0.64	มากที่สุด	0.33	5
5. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งกันและกันทันทีหลัง เสร็จสิ้นจากการ ปฏิบัติภาระนิเทศ	3.35	0.96	ปานกลาง	4.50	0.72	มากที่สุด	0.34	4
6. ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนา วิชาชีพร่วมกัน	3.39	0.94	ปานกลาง	4.50	0.69	มากที่สุด	0.33	5
7. ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการให้ ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและ กันในแต่ละครั้ง	3.19	1.02	ปานกลาง	4.49	0.76	มาก	0.41	2
8. โรงเรียนสนับสนุนและ ส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและกัน	3.31	0.98	ปานกลาง	4.51	0.68	มากที่สุด	0.36	3
9. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนและให้ คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูล ย้อนกลับที่มี ประสิทธิภาพซึ่งกันและ กัน	3.15	1.03	ปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด	0.43	1
รวม	3.34	0.96	ปานกลาง	4.51	0.68	มากที่สุด	0.35	

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมา คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) และครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ตามด้วยโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.43 ($PNI_{\text{modified}} = 0.43$) ตามด้วยครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้งเท่ากับ 0.41 ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครู

ให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) และครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศเท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสรุปผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
ก า ร ป ร ะ เมิ น ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน								
1. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน	3.48	0.90	ปานกลาง	4.60	0.57	มากที่สุด	0.32	3
2. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู	3.57	0.83	มาก	4.63	0.52	มากที่สุด	0.30	5
3. ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงาน	3.53	0.91	มาก	4.62	0.59	มากที่สุด	0.31	4
4. ผู้ปกครองหรือชุมชนมี	3.34	0.97	ปานกลาง	4.54	0.63	มากที่สุด	0.36	1

การสรุปผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
ก า ร ป ร ะ เมิ ็น								
ผลสัมฤทธิ์ทาง								
การเรียนรู้								
ส่วนร่วมในการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนไปใช้เป็น ข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือ ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนและการทำงาน ของครู								
5. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนไปใช้เป็น ข้อมูลสำหรับการพัฒนา หรือปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนและการทำงาน ของครู	3.41	1.00	ปานกลาง	4.53	0.65	มากที่สุด	0.33	2
รวม	3.47	0.92	ปานกลาง	4.58	0.59	มากที่สุด	0.32	

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบ
ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.47) เมื่อพิจารณาเป็น
รายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน

ของทั้งตนเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) และครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) และครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครูเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) รองลงมา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครูเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ตามด้วยครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) และผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครูเท่ากับ 0.31 ($PNI_{\text{modified}} = 0.31$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

การสรุปผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
การรายงานผล ความสำเร็จและ ประโยชน์ที่ได้รับจาก การเรียนรู้								
1. ครูรายงานผล ความสำเร็จและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	3.44	0.89	ปานกลาง	4.49	0.67	มาก	0.31	7
2. ครูร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูลและอภิปรายผล จากการเรียนรู้ที่มีผลต่อ การพัฒนาตนเองซึ่งกัน และกัน	3.43	0.88	ปานกลาง	4.56	0.63	มากที่สุด	0.33	5
3. ครูร่วมกันให้ ข้อเสนอแนะในรายงาน เพื่อประโยชน์ในการ นิเทศครั้งต่อไป	3.39	0.90	ปานกลาง	4.57	0.60	มากที่สุด	0.35	3
4. ครูร่วมกันกำหนด รูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียน รายงานได้สอดคล้องและ เป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ ภาษาสื่อสารได้เข้าใจ ชัดเจน	3.33	0.90	ปานกลาง	4.47	0.64	มาก	0.34	4
5. โรงเรียนสนับสนุนและ ส่งเสริมให้ครูรายงานผล ความสำเร็จและ ประโยชน์ที่ได้รับจากการ	3.38	0.91	ปานกลาง	4.49	0.63	มาก	0.33	5

การสรุปผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การรายงานผล ความสำเร็จและ ประโยชน์ที่ได้รับจาก การเรียนรู้								
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน								
6. กลุ่มโรงเรียนประสาน ให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ รายงานผลความสำเร็จ และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อ นำข้อมูลไปใช้ เป็น แนวทางในการพัฒนา วิชาชีพต่อไป	3.25	0.91	ปานกลาง	4.41	0.73	มาก	0.36	1
7. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการ รายงานผลความสำเร็จ และประโยชน์ที่ได้รับจาก การเรียนรู้ของครูอย่าง สม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้ เป็นข้อมูลในการกำหนด แนวทางการพัฒนาครู	3.26	1.06	ปานกลาง	4.45	0.75	มาก	0.36	1
8. เทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ครูร่วมกันรายงาน ผลความสำเร็จ และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการ เรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ	3.59	0.89	มาก	4.57	0.58	มากที่สุด	0.27	8
รวม	3.38	0.92	ปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด	0.33	

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบ
ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา คือ ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) และ ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ตามด้วยครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครูเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} =$

0.36) รองลงมา คือ ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไปเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจนเท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) ตามด้วยครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) มีค่าเท่ากัน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาริชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ด้านการวางแผนพัฒนาตนเอง

การสรุปผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การวางแผนพัฒนาตนเอง								
1. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง	3.51	0.95	มาก	4.53	0.61	มากที่สุด	0.29	10
2. ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน	3.45	0.94	ปานกลาง	4.56	0.61	มากที่สุด	0.32	6
3. ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง	3.45	0.92	ปานกลาง	4.53	0.61	มากที่สุด	0.31	7
4. ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการ	3.46	0.95	ปานกลาง	4.54	0.61	มากที่สุด	0.31	7

การสรุปผลการ เรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การวางแผน พัฒนาตนเอง								
นำไปใช้								
5. ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการ ร่วมกันวางแผนพัฒนา ตนเอง	3.21	1.05	ปานกลาง	4.53	0.67	มากที่สุด	0.41	1
6. ผู้บริหารสนับสนุนและ ส่งเสริมให้ครูพัฒนา ตนเองร่วมกันจาก เป้าหมายที่มาจากตัวครู	3.42	0.98	ปานกลาง	4.56	0.64	มากที่สุด	0.33	3
7. โรงเรียนสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกให้ครู ร่วมกันวางแผนพัฒนา ตนเอง	3.45	0.97	ปานกลาง	4.59	0.60	มากที่สุด	0.33	3
8. ครูร่วมกันวางแผน พัฒนาตนเองได้ สอดคล้องกับพันธกิจและ เป้าหมายของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1	3.45	0.95	ปานกลาง	3.57	0.62	มาก	0.33	3
9. ครูร่วมกันวางแผน พัฒนาตนเองได้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ สังคมและเศรษฐกิจใน ปัจจุบันและอนาคต	3.52	0.90	มาก	4.56	0.64	มากที่สุด	0.30	9
10. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การ วางแผนพัฒนาตนเองซึ่ง กันและกัน	3.35	1.00	ปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด	0.35	2
11. เทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ครูร่วมกันวางแผน พัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว	3.61	0.91	มาก	4.55	0.63	มากที่สุด	0.26	11

การสรุปผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การวางแผนพัฒนาตนเอง								
รวม	3.44	0.96	ปานกลาง	4.49	0.63	มาก	0.32	

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการวางแผนพัฒนาตนเอง พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการวางแผนพัฒนาตนเอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และ ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการวางแผนพัฒนาตนเองพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน และผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู และครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ตามด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

เมื่อพิจารณาคำดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการวางแผนพัฒนาตนเองภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า คำดัชนีความ

ต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองเท่ากับ 0.41 ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) รองลงมา คือ กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) ตามด้วยผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู และโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง และครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) มีค่าเท่ากันทั้ง 3 ข้อ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การบูรณาการและ ต่อยอดความรู้ของ ตนเองและเพื่อน								
1. ครูร่วมกันวิเคราะห์ ความรู้และประสบการณ์ ทั้งของตนเองและเพื่อน ครู	3.41	0.92	ปานกลาง	4.50	0.71	มากที่สุด	0.32	3
2. ครูร่วมกันนำความรู้ และประสบการณ์เดิมมา รวบรวมและประมวลเข้า กับ ความรู้ และ ประสบการณ์ใหม่ทั้งของ ตนเองและเพื่อนครู	3.42	0.91	ปานกลาง	4.46	0.74	มาก	0.30	7
3. ครูร่วมกันพิจารณา และทบทวนแนวคิดใหม่ ถึงความเป็นไปได้และ ความสมเหตุ	3.42	0.91	ปานกลาง	4.53	0.72	มากที่สุด	0.32	3

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การบูรณาการและ ต่อยอดความรู้ของ ตนเองและเพื่อน สมผลในการนำไปใช้								
4. ผู้บริหารร่วมแสดง ความคิดเห็น ให้ คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะกับครู เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ สำหรับการพัฒนา	3.41	0.94	ปานกลาง	4.49	0.64	มาก	0.32	3
5. โรงเรียนสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกให้ครู บูรณาการและต่อยอด ความรู้ของตนเองและ เพื่อน	3.46	0.97	มาก	4.53	0.63	มากที่สุด	0.31	6
6. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกันบูรณา การและต่อยอดความรู้ซึ่ง กันและกัน	3.27	1.04	ปานกลาง	4.51	0.65	มากที่สุด	0.38	1
7. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริม ให้ครูบูรณาการและต่อ ยอดความรู้ซึ่งกันและกัน	3.35	1.01	ปานกลาง	4.45	0.67	มากที่สุด	0.33	2
8. เทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ครูร่วมกันบูรณา การและต่อยอดความรู้ ของตนเองและเพื่อนได้ สะดวก รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ	3.71	0.89	มาก	4.54	0.63	มากที่สุด	0.23	8
รวม	3.43	0.95	ปานกลาง	4.50	0.67	มากที่สุด	0.35	

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ บูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนพบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ บูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครู ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครู บูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) และ ครู ร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ทั้งของตนเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.42$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ บูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีใน ปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาและ ทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการนำไปใช้ และโรงเรียนสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เท่ากันทั้ง 2 ข้อ ตามด้วยกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน ภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มโรงเรียน สนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.38 ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) รองลงมา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบาย

ส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกันเท่ากับ 0.33 ($PNI_{\text{modified}} = 0.33$) ตามด้วยครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู และครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการนำไปใช้ และผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา เท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) มีค่าเท่ากันทั้ง 3 ข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การเสนอทางเลือก ใหม่สำหรับการ พัฒนา								
1. ครูร่วมกันเสนอ ทางเลือกใหม่ที่สอดคล้อง กับประเด็นที่ต้องการ พัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ ต้องการแก้ไขของเพื่อน ครู	3.38	0.95	ปานกลาง	4.48	0.66	มาก	0.32	3
2. ครูร่วมกันเสนอ ทางเลือกใหม่ที่สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริงและ สามารถวัดผล ความสำเร็จได้	3.39	0.96	ปานกลาง	4.49	0.65	มากที่สุด	0.32	3
3. โรงเรียนสนับสนุนให้ ครูร่วมกันเสนอทางเลือก ใหม่สำหรับการพัฒนา	3.40	0.99	ปานกลาง	4.53	0.61	มากที่สุด	0.34	2
4. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนแนวคิด	3.27	1.02	ปานกลาง	4.43	0.73	มาก	0.35	1

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา								
เกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่								
5. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ	3.57	1.01	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.27	5
รวม	3.40	0.99	ปานกลาง	4.49	0.65	มาก	0.32	

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ เสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา ในโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.57$) รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.40$) และ ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X} = 4.53$) มีค่าเท่ากับทั้ง 2 ข้อ รองลงมา คือ ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ตามด้วยครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่เท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาเท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) ตามด้วยครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู และครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้เท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) มีค่าเท่ากับทั้ง 2 ข้อ และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.27 ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI_{modified}	ลำดับ
การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน								
1. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	3.39	0.94	ปานกลาง	4.48	0.67	มาก	0.32	6

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การกำหนดแนวทาง การพัฒนาาร่วมกัน								
2. ครูร่วมกันบอกข้อดี และประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับจากแนวทางการ พัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น	3.40	0.91	ปานกลาง	4.49	0.69	มาก	0.32	6
3. ครู ร่วม กัน บอ ก ข้อจำกัดของแนวทางการ พัฒนาเพื่อหาวิธีการจัด ข้อจำกัดเหล่านั้น	3.47	0.90	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด	0.31	8
4. ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการ กำหนดแนวทางการ พัฒนาร่วมกัน	3.15	1.00	ปานกลาง	4.43	0.71	มาก	0.41	1
5. โรงเรียนสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกให้ครู ร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนา	3.33	0.95	ปานกลาง	4.49	0.69	มาก	0.35	3
6. ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาได้ สอดคล้องกับพันธกิจและ เป้าหมายของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1	3.37	0.91	ปานกลาง	4.48	0.72	มาก	0.33	4
7. ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาได้ เหมาะสมและสอดคล้อง กับสภาพสังคมและ เศรษฐกิจในปัจจุบันและ อนาคต	3.37	0.95	ปานกลาง	4.49	0.67	มาก	0.33	4
8. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนวิธีการกำหนด แนวทางการพัฒนาที่ น่าสนใจและมี	3.29	0.98	ปานกลาง	4.48	0.72	มาก	0.36	2

การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	PNI _{modified}	ลำดับ
การกำหนดแนวทาง การพัฒนาร่วมกัน								
ประสิทธิภาพ								
9. เทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้ครูร่วมกันกำหนด แนวทางการพัฒนาได้ สะดวก รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ	3.53	0.93	มาก	4.53	0.66	มากที่สุด	0.29	9
รวม	3.37	0.94	ปานกลาง	4.49	0.68	มาก	0.34	

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบ
ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ กำหนด
แนวทางการพัฒนาร่วมกัน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายขั้นตอน พบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนว
ทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมา
คือ ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการขจัดข้อจำกัดเหล่านั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) และครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการ
พัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการ
กำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกันพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนว
ทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการขจัดข้อจำกัดเหล่านั้น และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนด
แนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)
มีค่าเท่ากันทั้ง 2 ข้อ รองลงมา คือ ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนว
ทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น และโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนด

แนวทางการพัฒนา และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) มีค่าเท่ากับทั้ง 3 ข้อ ตามด้วยครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) มีค่าเท่ากับทั้ง 3 ข้อ

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกันภาพรวมทุกขั้นตอนพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกันเท่ากับ 0.41 ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) รองลงมา คือ กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.36 ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) ตามด้วยโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาเท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและ เศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคตเท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) มีค่าเท่ากับทั้ง 2 ข้อ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มาดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ด้วยวิธีการจัดกลุ่มค่าดัชนี ดังต่อไปนี้

การจัดกลุ่มค่า PNI โดยการนำค่าดัชนี PNI ของแต่ละข้อในแต่ละขั้นตอนมาบวกกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อในด้านนั้น หากค่า PNI ในข้อใดสูงกว่าค่าเฉลี่ย PNI กลางของแต่ละขั้นตอน ให้ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีค่า PNI_{modified} สูง หมายถึงเป็นจุดอ่อน (Weakness) / ภาวะคุกคาม (Treat) ของความ

ต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด / ลดจุดอ่อน (Weakness) หรือภาวะคุกคาม (Treat) ของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของแต่ละขั้นตอน ให้ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีค่า $PNI_{modified}$ ต่ำ หมายถึง เป็นจุดแข็ง (Strength) / โอกาส (Opportunity) ของความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริม / สนับสนุนจุดแข็ง (Strength) / โอกาส (Opportunity) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการจัดกลุ่มและการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการพัฒนาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แสดงได้ดังนี้

ตาราง 17 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายข้อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
1. การวางแผนร่วมกัน 1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนา ร่วมกัน 1.1.1 ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น 1.1.2 ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง	0.33	0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.35	สูง		จุดอ่อน		

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>และเพื่อนทั้งด้านการทำงาน และการจัดการเรียนสอน</p> <p>1.1.3 ครูร่วมกันวิเคราะห์ จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ ต้องการพัฒนาและปรับปรุง</p> <p>1.1.4 ครูร่วมกันวิเคราะห์ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน</p> <p>1.1.5 ครูร่วมกันวิเคราะห์ หลักสูตรและแผนการจัดการ เรียนการสอน</p> <p>1.1.6 ครูร่วมกันวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่ง อำนวยความสะดวกของ โรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นที่ต้องการพัฒนา</p> <p>1.1.7 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนมาร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาการทำงาน หรือปัญหาการจัดการเรียน การสอนที่เกิดขึ้น</p> <p>1.2 การศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง</p> <p>1.2.1 ครูร่วมกันศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การ ให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนา ตนเองการสร้างนวัตกรรม เป็นต้น</p> <p>1.2.2 ครูร่วมกันระบุนิธี การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ เหมาะสมกับตนเองและเพื่อน</p>	0.36	0.33 0.30 0.29 0.29 0.42	สูง ต่ำ ต่ำ ต่ำ สูง	จุดอ่อน จุดแข็ง จุดแข็ง จุดแข็ง	จุดอ่อน		ภาวะ คุกคาม

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>ครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น</p> <p>1.2.3 ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น</p> <p>1.2.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกัน และเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน</p> <p>1.2.5 โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม</p> <p>1.2.6 โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู</p> <p>1.2.7 โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมร่วมกันของครู</p> <p>1.2.8 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่</p> <p>1.2.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น</p>		0.26	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.46	สูง		จุดอ่อน		
		0.44	สูง		จุดอ่อน		
		0.40	สูง				ภาวะ คุกคาม
		0.44	สูง				ภาวะ คุกคาม
		0.45	สูง				ภาวะ คุกคาม
		0.35	ต่ำ			โอกาส	

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>1.2.10 เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว</p> <p>2. การปฏิบัติการ</p> <p>นิเทศ</p> <p>2.1 การเลือกกิจกรรม</p> <p>นิเทศ</p> <p>2.1.1 ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะทัศนคติ)</p> <p>2.1.2 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ</p> <p>2.1.3 ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด</p> <p>2.14 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น</p> <p>2.1.5 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน</p>	0.36	0.18	ต่ำ			โอกาส	
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.35	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.40	สูง		จุดอ่อน		
		0.26	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.37	สูง				ภาวะ คุกคาม

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายข้อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>เป็นต้น</p> <p>2.1.6 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการเลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกัน</p> <p>2.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.2 การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ</p> <p>2.2.1 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม และจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ</p> <p>2.2.2 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด</p> <p>2.2.3 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น</p> <p>2.2.4 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำราที่มีความ</p>	0.41	สูง					ภาวะ คุกคาม
	0.44	สูง					ภาวะ คุกคาม
	0.42						
	0.34	ต่ำ	จุดแข็ง				
	0.37	ต่ำ	จุดแข็ง				
	0.36	ต่ำ	จุดแข็ง				
	0.38	ต่ำ	จุดแข็ง				

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>คงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน</p> <p>2.2.5 ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา</p> <p>2.2.6 ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้</p> <p>2.2.7 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศเพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน</p> <p>2.2.8 กลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.2.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม ศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.3 การบันทึกข้อมูลนิเทศ</p> <p>2.3.1 ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ</p> <p>2.3.2 ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์</p>	0.35	0.39 0.43 0.50 0.50 0.51	ต่ำ สูง สูง สูง สูง	จุดแข็ง	จุดอ่อน จุดอ่อน		ภาวะ คุกคาม ภาวะ คุกคาม

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>และถูกต้อง เช่น ครุภัณฑ์ที่ ข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือ การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น</p> <p>2.3.3 ครูร่วมกันบันทึกข้อมูล นิเทศเฉพาะพฤติกรรมของ เพื่อนครูและเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดง ความรู้สึกส่วนตัว</p> <p>2.3.4 โรงเรียนสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการบันทึก ข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือ เสียง เป็นต้น</p> <p>2.3.5 เทคโนโลยีปัจจุบันทำ ให้ครูสามารถร่วมกันบันทึก ข้อมูลการนิเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ</p> <p>2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>2.4.1 ครูร่วมกันพิจารณาและ แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การ จำแนกข้อมูลที่ได้จากการ ปฏิบัติการนิเทศ</p> <p>2.4.2 ครูร่วมกันหา ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้ จากการปฏิบัติการนิเทศว่า ข้อมูลแต่ละอย่างมีความ เกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็น ผลต่อกัน</p> <p>2.4.3 ครูร่วมกันสรุปข้อมูล ที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับ การพัฒนาวิชาชีพ</p> <p>2.4.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์</p>	0.40	0.32	ต่ำ	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	
		0.38	สูง				
		0.33	ต่ำ				
		0.38	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.39	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.40	สูง		จุดอ่อน		
		0.47	สูง		จุดอ่อน		

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการ นิเทศ</p> <p>2.4.5 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ เ ท ม าะ ส ม แ ล ะ มี ประสิทธิภาพ</p> <p>2.4.6 เทคโนโลยีปัจจุบันทำ ให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณ ค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลใน รูปแบบที่เหมาะสม</p> <p>3. การให้ข้อมูล ย้อนกลับ</p> <p>3.1 การสะท้อนความคิด ของตนเอง</p> <p>3.1.1 ครูและเพื่อนครูมี ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการสะท้อนความคิด ของตนเองปฏิบัติการนิเทศ</p> <p>3.1.2 ครูบอกหรืออธิบาย ความคิดของตนเองแก่เพื่อน ครูในการปรึกษาหรืออภิปราย แบบกลุ่ม</p> <p>3.1.3 ครูบอกความต้องการ ของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนา วิชาชีพแก่เพื่อนครู</p> <p>3.1.4 ครูมีเวลาเพียงพอ สำหรับการสะท้อนความคิด ของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่ง รีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา</p> <p>3.1.5 โรงเรียนมีวัฒนธรรม และบรรยากาศองค์กรที่เอื้อ ให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิด</p>	0.39	0.45 0.32	สูง ต่ำ			โอกาส	ภาวะ คุกคาม
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.49	สูง		จุดอ่อน		
		0.43	สูง		จุดอ่อน		

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>ของตนเอง</p> <p>3.1.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง</p> <p>3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p> <p>3.2.1 ครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p> <p>3.2.2 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล</p> <p>3.2.3 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ</p> <p>3.2.4 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง</p> <p>3.2.5 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ</p> <p>3.2.6 ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนา</p>	0.35	0.45	สูง				ภาวะ คุกคาม
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.34	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	ต่ำ	จุดแข็ง			

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>วิชาชีพร่วมกัน</p> <p>3.2.7 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง</p> <p>3.2.8 โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p> <p>3.2.9 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน</p> <p>4. การสรุปผลการเรียนรู้</p> <p>4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน</p> <p>4.1.1 ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน</p> <p>4.1.2 ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู</p> <p>4.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้</p>		0.41	สูง		จุดอ่อน		
		0.36	สูง		จุดอ่อน		
		0.43	สูง				ภาวะ คุกคาม
	0.32						
		0.32	สูง		จุดอ่อน		
		0.30	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายข้อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู</p> <p>4.1.4 ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู</p> <p>4.1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู</p> <p>4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้</p> <p>4.2.1 ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p> <p>4.2.2 ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน</p> <p>4.2.3 ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้ง</p>		0.36	สูง				ภาวะ คุกคาม
	0.33	0.33	สูง				ภาวะ คุกคาม
	0.33	0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.33	สูง		จุดอ่อน		
		0.35	สูง		จุดอ่อน		

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
ต่อไป							
4.2.4 ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล โดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน		0.34	สูง		จุดอ่อน		
4.2.5 โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน		0.33	สูง		จุดอ่อน		
4.2.6 กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป		0.36	สูง				ภาวะ คุกคาม
4.2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู		0.36	สูง				ภาวะ คุกคาม
4.2.8 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ		0.27	ต่ำ			โอกาส	

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง	0.32						
4.3.1 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง		0.29	ต่ำ	จุดแข็ง			
4.3.2 ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่าง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน		0.32	สูง		จุดอ่อน		
4.3.3 ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
4.3.4 ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
4.3.5 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง		0.41	สูง		จุดอ่อน		
4.3.6 ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู		0.33	สูง		จุดอ่อน		
4.3.7 โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง		0.33	สูง		จุดอ่อน		
4.3.8 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1		0.33	สูง				ภาวะ คุกคาม
4.3.9 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและ		0.30	ต่ำ			โอกาส	

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
<p>เศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>4.3.10 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน</p> <p>4.3.11 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวกรวดเร็ว</p> <p>5. การสร้าง นวัตกรรมร่วมกัน</p> <p>5.1 การบูรณาการและ ต่อยอดความรู้ของ ตนเองและเพื่อน</p> <p>5.1.1 ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู</p> <p>5.1.2 ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู</p> <p>5.1.3 ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมผลในการนำไปใช้</p> <p>5.1.4 ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา</p>		0.35	สูง				ภาวะ คุกคาม
	0.35	0.26	ต่ำ			โอกาส	
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.30	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
5.1.5 โรงเรียนสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกให้ครู บูรณาการและต่อยอดความรู้ ของตนเองและเพื่อน		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
5.1.6 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ ร่วมกันบูรณาการและต่อยอด ความรู้ซึ่งกันและกัน		0.38	สูง				ภาวะ คุกคาม
5.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณา การและต่อยอดความรู้ซึ่งกัน และกัน		0.33	ต่ำ			โอกาส	
5.1.8 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำ ให้ครูร่วมกันบูรณาการและ ต่อยอดความรู้ของตนเองและ เพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และ มีประสิทธิภาพ		0.23	ต่ำ			โอกาส	
5.2 การเสนอทางเลือก ใหม่สำหรับการพัฒนา	0.32						
5.2.1 ครูร่วมกันเสนอ ทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับ ประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือ สภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข ของเพื่อนครู		0.32	สูง		จุดอ่อน		
5.2.2 ครูร่วมกันเสนอ ทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไป ปฏิบัติได้จริงและสามารถ วัดผลความสำเร็จได้		0.32	สูง		จุดอ่อน		
5.2.3 โรงเรียนสนับสนุนให้ครู ร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ สำหรับการพัฒนา		0.34	สูง		จุดอ่อน		

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNIเฉลี่ย รายด้าน	PNIรายชื่อ	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
5.2.4 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิด เกี่ยวกับการเสนอทางเลือก ใหม่		0.35	สูง				ภาวะ คุกคาม
5.2.5 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำ ให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือก ใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ		0.27	ต่ำ			โอกาส	
5.3 การกำหนดแนว ทางการพัฒนาร่วมกัน	0.34						
5.3.1 ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาโดยการ แลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
5.3.2 ครูร่วมกันบอกรายละเอียดและ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากแนวทางการพัฒนาที่ถูก กำหนดขึ้น		0.32	ต่ำ	จุดแข็ง			
5.3.3 ครูร่วมกันบอกรายละเอียด ของแนวทางการพัฒนาเพื่อ หาวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง เหล่านั้น		0.31	ต่ำ	จุดแข็ง			
5.3.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลา เพียงพอสำหรับการกำหนด แนวทางการพัฒนาร่วมกัน		0.41	สูง		จุดอ่อน		
5.3.5 โรงเรียนสนับสนุนและ อำนวยความสะดวกให้ครู ร่วมกันกำหนดแนวทางการ พัฒนา		0.35	สูง		จุดอ่อน		
5.3.6 ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาได้สอดคล้อง กับพันธกิจและเป้าหมายของ		0.33	ต่ำ			โอกาส	

ประเด็น ความต้องการจำเป็น	รวมทุกกลุ่ม			การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม			
	PNI _{เฉลี่ย} รายด้าน	PNI _{รายชื่อ}	ผลการ จัดกลุ่ม	ภายใน		ภายนอก	
				จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะ คุกคาม (T)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 5.3.7 ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาได้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบันและ อนาคต 5.3.8 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุน และจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการ กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ 5.3.9 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำ ให้ครูร่วมกันกำหนดแนว ทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ		0.33	ต่ำ			โอกาส	
		0.36	สูง				ภาวะ คุกคาม
		0.29	ต่ำ			โอกาส	

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการจัดกลุ่มค่าดัชนี PNI และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน

การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 4 ประเด็น

การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 5 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 5 ประเด็น

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

การเลือกกิจกรรมนิเทศ พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 4 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 4 ประเด็น

การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 4 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 5 ประเด็น

การบันทึกข้อมูลนิเทศ พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 3 ประเด็น

การวิเคราะห์ข้อมูล พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 3 ประเด็น

ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

การสะท้อนความคิดของตนเอง พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 3 ประเด็น

การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 6 ประเด็น

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการเรียนรู้

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 2 ประเด็น

การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 6 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 2 ประเด็น

การวางแผนพัฒนาตนเอง พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 5 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 6 ประเด็น

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 1 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 7 ประเด็น

การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 4 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 1 ประเด็น

การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน พบประเด็นที่มีค่า PNI_{modified} สูง จำนวน 3 ประเด็น และกลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ จำนวน 6 ประเด็น

ตาราง 18 ผลการสรุปวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกเป็นรายชั้นตอน

SWOT ชั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
1. การวางแผนร่วมกัน				
1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน	1.1.1 ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น 1.1.4 ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน 1.1.5 ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน 1.1.6 ครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา	1.1.2 ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการงานและการจัดการเรียนสอน 1.1.3 ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง	ไม่พบประเด็น	1.1.7 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น
1.2 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง	1.2.1 ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาตนเองการสร้างนวัตกรรม เป็นต้น 1.2.2 ครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้	1.2.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน 1.2.5 โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครู	1.2.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยแนะนำแหล่งข้อมูลแหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น 1.2.10 เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึง	1.2.6 โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครู 1.2.7 โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
	<p>เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครูเช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น</p> <p>1.2.3 ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น</p>	<p>สามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม</p>	<p>ความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว</p>	<p>ร่วมกันของครู</p> <p>1.2.8 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่</p>
2. การปฏิบัติการณ์เทศ				
2.1 การเลือกกิจกรรมนิเทศ	<p>2.1.1 ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ)</p> <p>2.1.2 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ</p> <p>2.1.4 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น</p>	<p>2.1.3 ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p>	<p>2.1.5 ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆ ภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น</p> <p>2.1.6 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการเลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกัน</p> <p>2.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ำเภอศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p>

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
<p>2.2 การเลือก สื่อ และ เครื่องมือนิเทศ</p>	<p>2.2.1 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม และ จุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ</p> <p>2.2.2 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด</p> <p>2.2.3 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น</p> <p>2.2.4 ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจน และเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำรา มีความคงทน และมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน</p> <p>2.2.5 ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา</p>	<p>2.2.6 ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้</p> <p>2.2.7 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศเพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p>	<p>2.2.8 กลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ</p> <p>2.2.9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ</p>

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
2.3 การบันทึกข้อมูลนิเทศ	2.3.3 ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว	2.3.1 ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ 2.3.2 ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น 2.3.4 โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น	2.3.5 เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ไม่พบประเด็น
2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	2.4.1 ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการณ์ิเทศ 2.4.2 ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการณ์ิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน	2.4.3 ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการณ์ิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ 2.4.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการณ์ิเทศ	2.4.6 เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่าสรุปและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม	2.4.5 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ				
3.1 การสะท้อนความคิดของตนเอง	3.1.1 ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการณ์ิเทศ 3.1.2 ครูบอกหรืออธิบายความคิดของ	3.1.4 ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา 3.1.5 โรงเรียนมีวัฒนธรรมและ	ไม่พบประเด็น	3.1.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อน

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
	<p>ตนเองแก่เพื่อนครูใน การ ปรึ ก ษา หรือ อภิปรายแบบกลุ่ม</p> <p>3.1.3 ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู</p>	<p>บรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง</p>		<p>ความคิดของตนเอง</p>
<p>3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p>	<p>3.2.1 ครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p> <p>3.2.2 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล</p> <p>3.2.3 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ</p> <p>3.2.4 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระจ่างและสามารถตีความได้หลายอย่าง</p> <p>3.2.5 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ</p> <p>3.2.6 ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน</p>	<p>3.2.7 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง</p> <p>3.2.8 โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p>	<p>3.2.9 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน</p>

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
4. การสรุปผลการเรียนรู้				
4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	4.1.2 ครูและเพื่อนครู นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของตัวเองและเพื่อนครู 4.1.3 ผู้บริหารโรงเรียน นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู	4.1.1 ครูและเพื่อนครู นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน	ไม่พบประเด็น	4.1.4 ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู 4.1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู
4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.2.1 ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.2.2 ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน 4.2.3 ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป 4.2.4 ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงานเลือกข้อมูลมานำเสนอและเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษา	4.2.8 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.2.6 กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป 4.2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครู

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
		<p>สื่อสารได้เข้าใจชัดเจน</p> <p>4.2.5 โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p>		<p>อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู</p>
<p>4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง</p>	<p>4.3.1 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง</p> <p>4.3.3 ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง</p> <p>4.3.4 ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้</p>	<p>4.3.2 ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน</p> <p>4.3.5 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง</p> <p>4.3.6 ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู</p> <p>4.3.7 โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง</p>	<p>4.3.9 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>4.3.11 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว</p>	<p>4.3.8 ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1</p> <p>4.3.10 กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน</p>
<p>5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน</p>				
<p>5.1 การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน</p>	<p>5.1.1 ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู</p> <p>5.1.2 ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้ง</p>		<p>5.1.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน</p> <p>5.1.8 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและ</p>	<p>5.1.6 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน</p>

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
	<p>ของตนเองและเพื่อนครู</p> <p>5.1.3 ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการนำไปใช้</p> <p>5.1.4 ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา</p> <p>5.1.5 โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน</p>		<p>เพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	
<p>5.2 การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p>	<p>5.2.1 ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู</p> <p>5.2.2 ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้</p> <p>5.2.3 โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา</p>	<p>5.2.5 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>5.2.4 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่</p>
<p>5.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน</p>	<p>5.3.1 ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน</p>	<p>5.3.4 ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน</p>	<p>5.3.6 ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่</p>	<p>5.3.8 กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการ</p>

SWOT ขั้นตอน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
	<p>5.3.2 ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น</p> <p>5.3.3 ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น</p>	<p>5.3.5 โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา</p>	<p>การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1</p> <p>5.3.7 ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต</p> <p>5.3.9 เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>พัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ</p>

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามตามสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกเป็นขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกัน

1.1 การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 4 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

1.2 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 3 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น โอกาส 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 3 ประเด็น

2. การปฏิบัติการนิเทศ

2.1 การเลือกกิจกรรมนิเทศ พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 3 ประเด็น จุดอ่อน 1 ประเด็น และภาวะคุกคาม 3 ประเด็น

2.2 การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 5 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 2 ประเด็น

2.3 การบันทึกข้อมูลนิเทศ พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 1 ประเด็น จุดอ่อน 3 ประเด็น และโอกาส 1 ประเด็น

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 2 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น โอกาส 1 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

3.1 การสะท้อนความคิดของตนเอง พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 3 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

3.2 การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 6 ประเด็น จุดอ่อน 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

4. การสรุปผลการเรียนรู้

4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 2 ประเด็น จุดอ่อน 1 ประเด็น และภาวะคุกคาม 2 ประเด็น

4.2 การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 1 ประเด็น จุดอ่อน 4 ประเด็น โอกาส 1 ประเด็น และภาวะคุกคาม 2 ประเด็น

4.3 การวางแผนพัฒนาตนเอง พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 3 ประเด็น ที่เป็นจุดอ่อน 4 ประเด็น โอกาส 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 2 ประเด็น

5. การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

5.1 การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 5 ประเด็น โอกาส 2 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

5.2 การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา พบประเด็นที่เป็นจุดอ่อน 3 ประเด็น โอกาส 1 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

5.3 การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง 3 ประเด็น จุดอ่อน 1 ประเด็น โอกาส 3 ประเด็น และภาวะคุกคาม 1 ประเด็น

จากนั้นดำเนินการเรียงลำดับความสำคัญของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปวิเคราะห์วิธีการดำเนินการต่อไป

ตาราง 19 สรุปการเรียงลำดับความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น (S1) 2. ครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น (S2) 3. ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน (S3) 4. ครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา (S4) 5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน (S5) 6. ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (S6) 7. ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาตนเองการสร้างนวัตกรรม เป็นต้น (S7) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน (W1) 2. โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (W2) 3. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนการสอน (W3) 4. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง (W4)
โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว (O1) 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูลแหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น (O2) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ (T1) 2. โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครู (T2) 3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (T3) 4. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครู (T4)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสมสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น (S1) 2. ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) (S2) 3. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว (S3) 4. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ (S4) 5. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ (S5) 6. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (S6) 7. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้องทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด (S7) 8. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำราที่มีความคงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน (S8) 9. ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ (S9) 10. ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา (S10) 11. ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน (S11) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศเพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน (W1) 2. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ (W2) 3. ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้ (W3) 4. ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ (W4) 5. ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด (W5) 6. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น (W6) 7. ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ (W7) 8. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น (W8)
โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่า สรุปและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม (O1) 2. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (O2) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T1) 2. กลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมี

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
	<p>ประสิทธิภาพ (T2)</p> <p>3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T3)</p> <p>4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T4)</p> <p>5. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการเลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกัน (T5)</p> <p>6. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น (T6)</p>

ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ (S1) 2. ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเอง (S2) 3. ครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน (S3) 4. ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม (S4) 5. ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู (S5) 6. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล (S6) 7. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง (S7) 8. ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (S8) 9. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการณ์ (S9) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา (W1) 2. โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (W2) 3. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง (W3) 4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน (W4)

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
ไม่พบประเด็น	1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (T1) 2. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน (T2)

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการเรียนรู้

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
1. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (S1) 2. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู (S2) 3. ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู (S3) 4. ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (S4) 5. ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง (S5) 6. ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ (S6)	1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W1) 2. ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป (W2) 3. ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอและเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (W3) 4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (W4) 5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (W5) 6. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู (W6) 7. ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (W7) 8. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W8) 9. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (W9)
โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1) 2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว (O2) 3. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (O3)	1. ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู (T1) 2. กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป (T2)

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
	<p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู (T3)</p> <p>4. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (T4)</p> <p>5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู (T5)</p> <p>6. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (T6)</p>

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S1) 2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน (S2) 3. ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการขจัดข้อจำกัดเหล่านั้น (S3) 4. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S4) 5. ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการนำไปใช้ (S5) 6. ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา (S6) 7. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (S7) 8. ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น (S8) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน (W1) 2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา (W2) 3. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา (W3) 4. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู (W4) 5. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถวัดผลความสำเร็จได้ (W5)

โอกาส (Opportunity)	ภาวะคุกคาม (Threats)
1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1) 2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O2) 3. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O3) 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (O4) 5. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (O5) 6. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (O6)	1. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (T1) 2. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่ (T2) 3. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ (T3)

ตอนที่ 3 ผลการร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนด TWOS Matrix และการจัดทำ SWOT Matrix ในการวิจัยครั้งนี้ตามขั้นตอนของพฤษี ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) ดังนี้

1. จุดแข็ง (S = Strength) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI ต่ำของสภาพแวดล้อมภายใน จะเป็นจุดแข็งของความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริมจุดแข็ง

2. จุดอ่อน (W = Weakness) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI สูงของสภาพแวดล้อมภายใน จะเป็นจุดอ่อนของความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด/ลดจุดอ่อน

3. โอกาส (O = Opportunity) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI ต่ำของสภาพแวดล้อมภายนอก จะเป็นโอกาสของความต้องการจำเป็น โดยหาแนวทางส่งเสริมให้เกิดโอกาส

4. ภาวะคุกคาม (T = Threats) วิเคราะห์จากการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI สูงของสภาพแวดล้อมภายนอก จะเป็นภาวะคุกคามของความต้องการจำเป็น โดยหลีกเลี่ยงแนวทางที่จะก่อให้เกิดภาวะคุกคาม

ตามตารางที่ 19 การสรุปสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากนั้นนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT Analysis) มาจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และการจัดทำ TOWS Matrix จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม ด้วยการจับคู่ในรูปแบบ ดังนี้

1. จับคู่จุดแข็ง – โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุดหรือเรียกว่ากลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy) หรือเป็นสถานการณ์ดาวเด่น (Stars) เพื่อดึงจุดแข็งที่มีมาเสริมสร้าง มาปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่างๆที่เปิดให้มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

2. จับคู่จุดแข็ง- ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งภายในมาใช้เพื่อลดอุปสรรคภายนอกหรือเรียกว่ากลยุทธ์แตกตัวหรือกระจายกิจการ (Diversification Strategy) โดยใช้โยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างโอกาสระยะยาว และรอโอกาสที่เหมาะสมในการดำเนินกิจการให้เจริญเติบโตต่อไป

3. จับคู่จุดอ่อน – โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround-Oriented Strategy) หรือเป็นสถานการณ์เครื่องหมายคำถาม (Question Marks)

4. จับคู่จุดอ่อน – ภาวะคุกคาม (WT) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้เป็นกลยุทธ์การตั้งรับหรือการป้องกันตัว (Defensive Strategy) พยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด รวมทั้งแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคภายในต่างๆ

รายละเอียดของร่างกลยุทธ์แสดงตาม 5 ขั้นตอน ดังนี้

ตาราง 20 การจับคู่ TOWS Matrix สำหรับวิธิดำเนินการของกลยุทธ์ SO, ST, WO, WT

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธิดำเนินการ (SO)
<p>1. ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น (S1)</p> <p>2. ครูร่วมกันระบุนิเวศการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับ ตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น (S2)</p> <p>3. ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน (S3)</p> <p>4. ครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน (S5)</p> <p>6. ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (S6)</p> <p>7. ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาตนเองการสร้างนวัตกรรม เป็นต้น (S7)</p>	<p>1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวกรวดเร็ว (O1)</p> <p>2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น (O2)</p>	<p>1. ส่งเสริมและจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้ครูสำหรับการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา (S3,S4,S5,S6,O2,O4)</p> <p>2. ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ที่มีความเหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู (S2,S7,O2)</p> <p>3. ส่งเสริมครูให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (S1,O1)</p>
จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธิดำเนินการ (ST)
<p>1. ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น (S1)</p> <p>2. ครูร่วมกันระบุนิเวศการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับ ตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น (S2)</p> <p>3. ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน (S3)</p>	<p>1. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ (T1)</p> <p>2. โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครู (T2)</p> <p>3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือ</p>	<p>1. จัดให้ครูในกลุ่มโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา (S3,S4,S5,S6,T3)</p> <p>2. สนับสนุนงบประมาณโรงเรียนเพื่อ</p>

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>4. ครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน (S5)</p> <p>6. ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (S6)</p> <p>7. ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาตนเองการสร้างนวัตกรรม เป็นต้น (S7)</p>	<p>ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (T3)</p> <p>4. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู (T4)</p>	<p>พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ที่เกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู (S2,S7,T3)</p> <p>3. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครูโดยใช้ทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น (S7,T2)</p> <p>4. สนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (S1,T1)</p>
จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน (W1)</p> <p>2. โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม (W2)</p> <p>3. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน (W3)</p> <p>4. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง (W4)</p>	<p>1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวกรวดเร็ว (O1)</p> <p>2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น (O2)</p>	<p>1. พัฒนาครูให้ใช้เทคโนโลยีสำหรับการร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน รวมทั้งจุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง (W3,W4,O1)</p> <p>2. จัดให้ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน โดยการอำนวยความสะดวกจากโรงเรียนและการสนับสนุนแหล่งข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญ และเทคโนโลยี จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 (W1,W2,O1,O2)</p>
จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน (W1)</p> <p>2. โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม</p>	<p>1. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ (T1)</p> <p>2. โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครู (T2)</p>	<p>1. จัดให้ครูในโรงเรียนเดียวกันและครูในกลุ่มโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนในด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน รวมทั้งจุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ (W3,W4,T3)</p>

จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
(W2) 3. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน (W3) 4. ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง (W4)	3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนมาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น (T3) 4. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ร่วมกันของครู (T4)	2. จัดให้ครูและเพื่อนครูในโรงเรียนเดียวกันและครูในกลุ่มโรงเรียนมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยได้รับการอำนวยความสะดวกจากโรงเรียนรวมทั้งประสานภายนอกและทรัพยากรจากชุมชน (W1,W2,T4,T2,T1)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
1. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อ ประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น (S1) 2. ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้ เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากกรณีศึกษาด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) (S2) 3. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครู และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว (S3) 4. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ (S4) 5. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการ นิเทศ (S5) 6. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (S6) 7. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศ	1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่า สรุปล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม (O1) 2. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลกรณีศึกษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (O2)	1. สนับสนุนให้ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายการนิเทศ รวมทั้งเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับบริบท โดยครูสามารถบันทึกหรือนำเสนอข้อมูลที่ได้โดยใช้เทคโนโลยี (S1,S2,S5,O1,O2) 2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน หรือเลือกสื่อและเครื่องมือที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายการนิเทศ มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง รวมทั้งเหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของเพื่อนครู โดยใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ ข้อมูล ที่ ได้ ซึ่ ง กั น แล ะ กั น (S4,S6,S7,S8,S10,O1) 3. จัดให้ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว พิจารณาและแยกแยะรวมทั้งหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยบันทึกหรือสรุปข้อมูลที่ได้ โดยใช้ เทคโนโลยี (S3,S9,S11,O1,O2)

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
<p>ที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด (S7)</p> <p>8. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือ หรือตำราที่มีความคงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน (S8)</p> <p>9. ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะ ข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ (S9)</p> <p>10. ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อ และเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา (S10)</p> <p>11. ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของ ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่า ข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน (S11)</p>		
จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>3. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะ พฤติกรรมของเพื่อนครู และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว (S3)</p> <p>4. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและ จุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ (S5)</p> <p>6. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่ เหมาะสมกับวัย ความรู้ และ ประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะ สำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น (S6)</p> <p>7. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการ เรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด (S7)</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูใน การร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครู แต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและ เครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมี ประสิทธิภาพ (T2)</p> <p>3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำ เกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ (T3)</p> <p>4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูใน การร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ (T4)</p> <p>5. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการ เลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกัน (T5)</p>	<p>1. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้และทรัพยากร นอกโรงเรียนเพื่อให้ครูใช้สำหรับการ ร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายการนิเทศ การเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายและบริบท โดยประสานกับ กลุ่มโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อ แลกเปลี่ยน และให้ คำ แนะนำ (S1,S2,S5,T3,T4,T6)</p> <p>2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้ม กับเวลาและการลงทุน หรือเลือกสื่อและ เครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายการนิเทศ มี เนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ มี คุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความ ชัดเจนและเป็นจริง รวมทั้งเหมาะสมกับ วัย ความรู้ และประสบการณ์ของเพื่อน ครูบริบท โดยประสานกับกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p>

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>8. ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ นิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือ หรือตำราที่มีความคงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน (S8)</p> <p>9. ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะ ข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้ จากการปฏิบัติการนิเทศ (S9)</p> <p>10. ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อ และเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียนเอกสารตำรา (S10)</p> <p>11. ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของ ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่า ข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน (S11)</p>	<p>6. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถ ใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆ ภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและ เอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น (T6)</p>	<p>มัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อแลกเปลี่ยนและ ให้คำแนะนำ(S4,S6,S7,S8,S10,T1,T2)</p> <p>3. จัดให้ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศ เฉพาะพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จริง ไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว พิจารณา และแยกแยะรวมทั้งหาความสัมพันธ์ ของข้อมูล โดยประสานกับกลุ่มโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำซึ่งกัน และกัน(S3,S9,S11,T3)</p>
จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอ สำหรับการเลือกสื่อและ เครื่องมือนิเทศ เพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตาม ความต้องการของครูทุกคน (W1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอ สำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก การปฏิบัติการนิเทศ (W2)</p> <p>3. ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือนิเทศ ก่อนนำไปใช้ (W3)</p> <p>4. ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการ ปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็น แนวทาง สำหรับการพัฒนาวิชาชีพ (W4)</p> <p>5. ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่ สามารถส่งผลกระทบต่อ ความรู้ และ ประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครู ได้มากที่สุด (W5)</p> <p>6. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศ ร่วมกัน ของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น (W6)</p> <p>7. ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูล</p>	<p>1. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถ ร่วมกันคำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบที่เหมาะสม (O1)</p> <p>2. เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถ ร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (O2)</p>	<p>1. พัฒนาครูให้สามารถร่วมกันเลือก กิจกรรมนิเทศ การประเมินและ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศ เลือก วิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับ กิจกรรมนิเทศ บันทึกข้อมูลนิเทศได้ ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง สรุปข้อมูล ที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็น แนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ โดย นำเทคโนโลยีมาใช้และส่งเสริมให้ โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ (W3,W4,W5,W6,W7,O1,O2)</p> <p>2. จัดให้ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอ สำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ รวมทั้งการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ ปฏิบัติการนิเทศ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ ให้เกิดประโยชน์ (W1,W2,O1)</p>

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>นิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ (W7)</p> <p>8. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น (W8)</p>		
จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและ เครื่องมือนิเทศ เพื่อให้ได้สื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน (W1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ (W2)</p> <p>3. ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศ ก่อนนำไปใช้ (W3)</p> <p>4. ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็น แนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ (W4)</p> <p>5. ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อ ความรู้ และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด (W5)</p> <p>6. โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศ ร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น (W6)</p> <p>7. ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ (W7)</p> <p>8. ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น (W8)</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ (T2)</p> <p>3. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T3)</p> <p>4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (T4)</p> <p>5.กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำในการเลือกกิจกรรมนิเทศซึ่งกันและกัน (T5)</p> <p>6. ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรต่างๆ ภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น ชุมชน เป็นต้น (T6)</p>	<p>1. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรนอกโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการเลือกกิจกรรมนิเทศ การประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศ เลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ บันทึกข้อมูลนิเทศได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง สรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาวิชาชีพ โดยประสานกับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สำหรับคำแนะนำและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (W3,W4,W5,W6,W7,W8,T4,T5,T6)</p> <p>2. จัดให้ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ โดยการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และการประสานความร่วมมือจากกลุ่มโรงเรียน (W1,W2,T1,T2,T3)</p>

ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
<p>1. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช้คำพูดทางลบ (S1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อน ความคิดของตนเอง (S2)</p> <p>3. ครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและกัน (S3)</p> <p>4. ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการ ปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม (S4)</p> <p>5. ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ แก่เพื่อนครู (S5)</p> <p>6. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล (S6)</p> <p>7. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง (S7)</p> <p>8. ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (S8)</p> <p>9. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการ นิเทศ (S9)</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p> 	<p>-</p>
จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>1. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช้คำพูดทางลบ (S1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อน</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละ</p>	<p>1. กำหนดนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (S2,T1)</p> <p>2. สนับสนุนกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละ</p>

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>ความคิดของตนเอง (S2)</p> <p>3. ครูและเพื่อนครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูล ย้อนกลับซึ่งกันและกัน (S3)</p> <p>4. ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครุในการ ปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม (S4)</p> <p>5. ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ แก่เพื่อนครุ (S5)</p> <p>6. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล (S6)</p> <p>7. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ด้วยคำพูดที่ชัดเจน และเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระจ่างและสามารถตีความได้หลายอย่าง (S7)</p> <p>8. ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (S8)</p> <p>9. ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ (S9)</p>	<p>โรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน (T2)</p>	<p>โรงเรียนได้ร่วมกันอธิบายความคิดและความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของตนเองแก่เพื่อนครุ (S4,S5,T2)</p> <p>3. สนับสนุนกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งข้อดีและข้อเสีย อันมีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล โดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระจ่าง และให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ รวมทั้งนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (S1,S3,S6,S7,S8,S9,T2)</p>
จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>1. ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา (W1)</p> <p>2. โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (W2)</p> <p>3. ครูและเพื่อนครุมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง (W3)</p> <p>4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน (W4)</p>	<p>ไม่พบประเด็น</p>	<p>-</p>

จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<p>1. ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา (W1)</p> <p>2. โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (W2)</p> <p>3. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง (W3)</p> <p>4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน (W4)</p>	<p>1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน (T2)</p>	<p>1. กำหนดนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1 เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนจัดสรรเวลาและสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง (W1,W2,T1)</p> <p>2. ผลักดันให้กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนจัดสรรเวลาให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ (W3,W4,T2)</p>

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการเรียนรู้

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
<p>1. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (S1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู (S2)</p> <p>3. ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู (S3)</p> <p>4. ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง (S5)</p> <p>6. ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ (S6)</p>	<p>1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1)</p> <p>2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว (O2)</p> <p>3. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (O3)</p>	<p>1. ส่งเสริมและจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนสำหรับการนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงาน และสำหรับการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ (S2,S3,S4,O1)</p> <p>2. ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสำหรับร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง กำหนดวิธีการและทรัพยากร และจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (S1,S5,S6,O2,O3)</p>

จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>1. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (S1)</p> <p>2. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของตัวเองและเพื่อนครู (S2)</p> <p>3. ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู (S3)</p> <p>4. ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง (S5)</p> <p>6. ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ (S6)</p>	<p>1. ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป (T2)</p> <p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู (T3)</p> <p>4. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (T4)</p> <p>5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู (T5)</p> <p>6. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (T6)</p>	<p>1. สนับสนุนให้ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน (S2,S3,S4,T1,T5)</p> <p>2. สนับสนุนกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จัดให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ การวางแผนพัฒนาตนเอง การกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ ให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (S1,S4,S5,S6,T2,T3,T4,T6)</p>
จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W1)</p> <p>2. ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป(W2)</p> <p>3. ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็น</p>	<p>1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1)</p> <p>2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว (O2)</p> <p>3. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้</p>	<p>1. สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสำหรับการปรึกษาหารือเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเอง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสำหรับการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ตลอดจนการกำหนดรูปแบบ</p>

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<p>เหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (W3)</p> <p>4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (W4)</p> <p>5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (W5)</p> <p>6. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู (W6)</p> <p>7. ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาค้นเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (W7)</p> <p>8. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W8)</p> <p>9. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (W9)</p>	<p>เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (O3)</p> 	<p>ของรายงาน การเลือกข้อมูลมานำเสนอและการให้ข้อเสนอแนะในรายงานภายใต้การอำนวยความสะดวกจากโรงเรียน (W2,W3,W4,W5,W9,O1)</p> <p>2. ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสำหรับทำแผนการพัฒนาตนเองให้ชัดเจนและกระจ่าง ประหยัดเวลา มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต โดยการสนับสนุนจากผู้บริหารและโรงเรียนให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครูผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน (W1,W6,W7,W8,O2,O3)</p>
จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<p>1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการทำงานร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W1)</p> <p>2. ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป (W2)</p> <p>3. ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน (W3)</p> <p>4. โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (W4)</p>	<p>1. ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป (T2)</p> <p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็น</p>	<p>1. ผลักดันให้คณะครู ผู้ปกครองและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 มีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครูจากการที่ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน (W2,W5,W9,T1,T5)</p> <p>2. จัดให้กลุ่มโรงเรียนรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยการกำกับติดตามของ</p>

จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<p>5. ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (W5)</p> <p>6. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู (W6)</p> <p>7. ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาค้นเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน (W7)8. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง (W8)</p> <p>9. ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (W9)</p>	<p>ข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู (T3)</p> <p>4. กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน (T4)</p> <p>5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู (T5)6. ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (T6)</p>	<p>สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ ทั้งนี้ โรงเรียนต้องสนับสนุนให้ครูกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้อย่างสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล (W3,W4,T2,T3)</p> <p>3. ผลักดันให้ผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดสรรเวลาให้เพียงพอเพื่อให้ครูได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองได้ชัดเจน กระจ่าง และสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 (W1,W4,W6,W7,W8,T4,T6)</p>

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
<p>1. ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S1)</p> <p>2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน (S2)</p> <p>3. ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น (S3)</p> <p>4. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสะดวกสมเหตุผลในการนำไปใช้ (S5)</p>	<p>1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1)</p> <p>2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O2)</p> <p>3. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O3)</p> <p>4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (O4)</p> <p>5. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้</p>	<p>1. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ของตนเองและเพื่อนครู นำมาประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ รวมทั้งพิจารณาแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสะดวกสมเหตุผลในการนำไปใช้โดยการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (S1,S2,S4,S5,S6,O1,O2,O4)</p> <p>2. ส่งเสริมครูให้ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่</p>

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (SO)
<p>6. ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา (S6)</p> <p>7. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (S7)</p> <p>8. ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น (S8)</p>	<p>สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (O5)</p> <p>6. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต(O6)</p>	<p>การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต โดยครูแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งบอกข้อดีและข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาซึ่งกันและกัน โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (S3,S7,S8,O3,O5,O6)</p>
จุดแข็ง (S)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (ST)
<p>1. ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S1)</p> <p>2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน (S2)</p> <p>3. ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น (S3)</p> <p>4. ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้งของตนเองและเพื่อนครู (S4)</p> <p>5. ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสะดวกสมเหตุผลในการนำไปใช้ (S5)</p> <p>6. ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่สำหรับการพัฒนา (S6)</p> <p>7. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (S7)</p> <p>8. ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น (S8)</p>	<p>1. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (T1)</p> <p>2. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่ (T2)</p> <p>3. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ (T3)</p>	<p>1. ผลักดันให้ผู้บริหาร โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ของตนเองและเพื่อนครู นำมาประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ หรือบูรณาการและต่อยอดความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่ ตลอดจนพิจารณาถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุผลผลในการนำไปใช้แนวคิดใหม่ไปใช้ (S1,S2,S4,S5,S6,T1,T2)</p> <p>2. ผลักดันกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งบอกข้อดีและข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาซึ่งกันและกัน (S3,S7,S8,T3)</p>

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ร่างวิธีดำเนินการ (WO)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน (W1) 2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา (W2) 3. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา (W3) 4. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู (W4) 5. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ (W5) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O1) 2. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O2) 3. เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (O3) 4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (O4) 5. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (O5) 6. ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (O6) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหาเทคโนโลยีให้โรงเรียน และครูสำหรับการร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและวัดผลความสำเร็จได้ (W3,W4,W5,O2) 2. ผลักดันให้โรงเรียนจัดสรรเวลาและจัดหาเทคโนโลยีให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งการศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต (W1,W2,O1,O3,O4,O5,O6)
จุดอ่อน (W)	ภาวะคุกคาม (T)	ร่างวิธีดำเนินการ (WT)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน (W1) 2. โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา (W2) 3. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา (W3) 4. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู (W4) 5. ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ (W5) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน (T1) 2. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่ (T2) 3. กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ (T3) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและวัดผลความสำเร็จได้ (W3,W4,W5,T1,T2) 2. ผลักดันให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดสรรเวลาและอำนวยความสะดวกแก่ครูสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน (W1,W2,T3)

สำหรับกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องของวิธีการดำเนินการจากตารางที่ 20 เพื่อนำเสนอกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์รองของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังนี้

ตาราง 21 กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กลยุทธ์หลักที่ 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ	
กลยุทธ์รอง 1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น	วิธีดำเนินการ 1.1.1 จัดให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อค้นหาประเด็นความต้องการสำหรับการวางแผนการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ 1.1.2 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันวางแผนการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ 1.1.3 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา
กลยุทธ์รอง 1.2 สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง	วิธีดำเนินการ 1.2.1 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของตนเอง โดยพิจารณาจากข้อมูลและความคิดเห็นจากเพื่อนครู 1.2.2 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพที่มีความชัดเจนและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต

กลยุทธ์หลักที่ 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ	
กลยุทธ์รอง 2.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง	วิธีดำเนินการ 2.1.1 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่ได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น 2.1.2 จัดให้ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) 2.1.3 จัดให้ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง 2.1.4 จัดให้ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ 2.1.5 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ 2.1.6 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาของครูให้ตรงกันและเพียงพอเพื่อให้ครูมีโอกาสร่วมกันปฏิบัติการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์รอง 2.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ	2.2.1 จัดให้ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันและเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน 2.2.2 จัดสรรเทคโนโลยีในปัจจุบันให้ครูร่วมกันใช้สำหรับการคำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม

กลยุทธ์หลักที่ 3 ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	
กลยุทธ์รอง 3.1 เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก	วิธีดำเนินการ 3.1.1 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ 3.1.2 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริงไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล 3.1.3 จัดให้ครูร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศเพื่อประเมินประสิทธิภาพของข้อมูล 3.1.4 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนครูมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ 3.1.5 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์รอง 3.2 ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้	3.2.1 จัดให้ครูวิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน 3.2.2 จัดให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาใช้

กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการร่วมกัน	
กลยุทธ์รอง 4.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกัน ประมวลความรู้และ ประสบการณ์	วิธีดำเนินการ 4.1.1 จัดให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์ 4.1.2 จัดให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่มีความเป็นไปได้ใน การนำไปใช้และสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือ สภาพที่ต้องการแก้ไข
กลยุทธ์รอง 4.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกัน กำหนด แนวทางพัฒนาวิชาชีพ ให้ประสบผลสำเร็จ	4.2.1 จัดให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ แล้ว อภิปรายถึงข้อดีและข้อจำกัดรวมทั้งความ เหมาะสมและความ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต 4.2.2 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ครูร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้งจัดสรรทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องใช้

จากตารางที่ 21 กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากการจัดกลุ่มร่างกลยุทธ์หลักและร่างกลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ (ฉบับร่างที่ 1) สามารถกำหนดเป็นร่างกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์หลัก 8 กลยุทธ์รอง และ 24 วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับร่างที่ 1) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อร่างกลยุทธ์ฯ ฉบับที่ 1 ด้วยการนำเสนอด้วยตนเอง

จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับที่ 1) เรียนปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดทำเป็นกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (ฉบับสมบูรณ์)

กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1(ฉบับสมบูรณ์) ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 8 กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการ 24 วิธี มีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์หลัก 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ

กลยุทธ์รอง 1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น

วิธีดำเนินการ

1.1.1 จัดให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อค้นหาประเด็นความต้องการสำหรับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ

1.1.2 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ

1.1.3 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา

กลยุทธ์รอง 1.2 สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง

วิธีดำเนินการ

1.2.1 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของตนเอง โดยพิจารณาจากข้อมูลและความคิดเห็นจากเพื่อนครู

1.2.2 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่มีความชัดเจนและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต

กลยุทธ์หลัก 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ

กลยุทธ์รอง 2.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง

วิธีดำเนินการ

2.1.1 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่ได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอน เหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น

2.1.2 จัดให้ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ)

2.1.3 จัดให้ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

2.1.4 จัดให้ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม และจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ

2.1.5 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ

2.1.6 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาของครูให้ตรงกันและเพียงพอเพื่อให้ครูมี โอกาสร่วมกันปฏิบัติการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รอง 2.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการ

2.2.1 จัดให้ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ ว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันและเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

2.2.2 จัดสรรเทคโนโลยีในปัจจุบันให้ครูร่วมกันใช้สำหรับการคำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม

กลยุทธ์หลัก 3 ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

กลยุทธ์รอง 3.1 เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก

วิธีดำเนินการ

3.1.1 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสม และเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ

3.1.2 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริงไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล

3.1.3 จัดให้ครูร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อความมีประสิทธิภาพของข้อมูล

3.1.4 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันนำข้อมูล ย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนครูมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ

3.1.5 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกัน แลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รอง 3.2 ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

3.2.1 จัดให้ครูวิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน

3.2.2 จัดให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาใช้

กลยุทธ์หลัก 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมการร่วมกัน

**กลยุทธ์รอง 4.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันประมวลความรู้และประสบการณ์
วิธีดำเนินการ**

4.1.1 จัดให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์

4.1.2 จัดให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพที่ต้องการแก้ไข

**กลยุทธ์รอง 4.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบ
ผลสำเร็จ**

4.2.1 จัดให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ แล้วอภิปรายถึงข้อดีและข้อจำกัดรวมทั้งความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต

4.2.2 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ครูร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้งทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการศึกษาภาพรวมสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทุกชั้นตอน

สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.38 เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า ชั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.49 รองลงมา คือ การสรุปผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 ตามด้วยการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.40 การให้ข้อมูลย้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.33 และการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.26

จากการพิจารณารายชั้นตอนของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1.1.1 ชั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.49

เมื่อพิจารณาด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าชั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.55 รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เท่ากับ 3.62 รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน และครูร่วมกัน วิเคราะห์สิ่งแวดลอมทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.57

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าชั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.96 รองลงมา คือ ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.63 และครูร่วมกันระบุนิเทศการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.55

1.1.2 ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.26

เมื่อพิจารณาด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศ เป็นรายบุคคล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.61 รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.45 ตามด้วยครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด เป็นต้น รวมทั้งครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43

ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.35 รองลงมา คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น และครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง เช่น หนังสือหรือตำรามีความคงทนและมีเนื้อหาที่เป็นจริง ไม่บิดเบือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.31 และกลุ่มโรงเรียนประสานความร่วมมือให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 2.96

ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศพบว่า ภาพรวมของค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.42 รองลงมา คือ ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

เท่ากับ 3.39 และครุร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.28

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพรวมของค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถร่วมกันคำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.44 รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาและแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์การจำแนกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.24 และครุร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.23

1.1.3 ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.33

เมื่อพิจารณาด้านการสะท้อนความคิดของตนเองพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.45 รองลงมา คือ ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.42 และครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.41

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันพบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.46 รองลงมา คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 และครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.40

1.1.4 ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43

เมื่อพิจารณาด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.57 รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.53 และครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.48

ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.59 รองลงมา คือ ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.44 และ ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43

ด้านการวางแผนพัฒนาตนเอง พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.61 รองลงมา คือ ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.52 และ ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.51

1.1.5 ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.40

เมื่อพิจารณาด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.71 รองลงมา คือ

โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.46 และ ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมารวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.42

ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.57 รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.40 และ ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.39

ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.53 รองลงมา คือ ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการขจัดข้อจำกัดเหล่านั้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.47 และครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.40

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมทุกขั้นตอน

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.51 เมื่อพิจารณารายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เท่ากับ 3.56 รองลงมา คือ การสรุปผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เท่ากับ 3.53 ตามด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เท่ากับ 3.52 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เท่ากับ 4.49 และการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เท่ากับ 4.45

จากการพิจารณารายขั้นตอนของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 3.56

เมื่อพิจารณาด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.67 รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.65 และครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.63

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.69 รองลงมา คือ ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.56 ตามด้วยครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น และกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.54

1.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.45

เมื่อพิจารณาด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการเลือกกิจกรรมนิเทศ โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครูได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.81 รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะทัศนคติ) และครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอนเหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ให้คำแนะนำแก่ครูในการร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.48

ด้านการเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันผลิตสื่อที่คุ้มกับเวลาและการลงทุน ในกรณีที่ไม่สามารถซื้อสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ต้องการได้ เช่น การเขียน

เอกสารตำรา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.55 รองลงมา คือ ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือ
 นิเทศที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครูมากที่สุด มี
 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.54 และครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัย ความรู้
 และประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ด้าน
 คอมพิวเตอร์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.53

ด้านการบันทึกข้อมูลนิเทศพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก
 เท่ากับ 4.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครู
 สามารถร่วมกันบันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ
 4.55 รองลงมา คือ โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น
 เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 และครูร่วมกันบันทึก
 ข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว มี
 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.47

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก เท่ากับ
 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูสามารถ
 ร่วมกันคำนวณค่า สรุปร และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
 เท่ากับ 4.53 รองลงมา คือ ครูร่วมกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทาง
 สำหรับการพัฒนาวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.52 และครูและเพื่อนครูมีเวลา
 เพียงพอสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด
 เท่ากับ 4.50

1.2.3 ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพที่

พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.52

เมื่อพิจารณาด้านการสะท้อนความคิดของตนเอง โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของ
 ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการ
 นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนที่ 3 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการสะท้อนความคิดของตนเองโดยขั้นตอนที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบ
 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.55 รองลงมา คือ ครูบอกความต้องการของตนเอง
 เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.54 และครูและเพื่อน
 ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเองปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระจ่างและสามารถตีความได้ หลายอย่าง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.54 รองลงมา คือ ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด เท่ากับ 4.52 ตามด้วยโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.51

1.2.4 ขั้นตอนที่ 4 การสรุปผลการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53

เมื่อพิจารณาด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของตัวเองและเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.63 รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดเรียนการสอนและการทำงานของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.62 และครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.60

ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.57 รองลงมา คือ ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.56 ตามด้วยครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.49

ด้านการวางแผนพัฒนาตนเองพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.59 รองลงมา คือ ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาดตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน และผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกัน จากเป้าหมายที่มาจากตัวครู และครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.56 เท่ากันทั้ง 3 ข้อ ตามด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.55

1.2.5 ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49

เมื่อพิจารณาด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน โดย ภาพรวม พบว่ามีค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนโดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.54 รองลงมา คือ ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึงความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการนำไปใช้ และโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53 เท่ากันทั้ง 2 ข้อ ตามด้วยกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.51

ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนที่ 5 การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาโดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53 มีค่าเท่ากันทั้ง 2 ข้อ รองลงมา คือ ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้ มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 ตามด้วยครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.48

ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกันพบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของทุกด้านอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกันโดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนาเพื่อหาวิธีการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น และเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.53 มีค่าเท่ากันทั้ง 2 ข้อ รองลงมา คือ ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น และโรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนา และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.49 มีค่าเท่ากันทั้ง 3 ข้อ ตามด้วยครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.48 มีค่าเท่ากันทั้ง 3 ข้อ

1.3 ดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) ขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การปฏิบัติกรนิเทศ เท่ากับ 0.38 ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) รองลงมา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เท่ากับ 0.37 ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$) ตามด้วย การวางแผนร่วมกัน เท่ากับ 0.35 ($PNI_{\text{modified}} = 0.35$) ตามด้วย การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน เท่ากับ 0.34 ($PNI_{\text{modified}} = 0.34$) และการสรุปผลการเรียนรู้ เท่ากับ 0.32 ($PNI_{\text{modified}} = 0.32$)

2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 จุดแข็งของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จุดแข็งของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้แก่ 1) ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงาน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตร ผู้เรียน และประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน 2) ครูร่วมกันแบ่งปันความรู้ วิธีการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศ ผลิตภัณฑ์และเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทที่จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนครู 4) ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากการปฏิบัติการนิเทศ 5) ครูและเพื่อนครูสามารถสะท้อนความคิดทั้งข้อดีข้อเสีย อธิบายและบอกความต้องการของตนเองได้อย่างชัดเจนหลังเสร็จสิ้นการนิเทศด้วยคำพูดที่เหมาะสม เสริมแรงทางบวก 6) ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปพัฒนาวิชาชีพ และรายงานผลความสำเร็จซึ่งกันและกัน 7) ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพที่มีวิธีการที่ชัดเจน ยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ และกำหนดทรัพยากรที่จำเป็น 8) ครูร่วมกันประมวลความรู้ของตนเองและเพื่อนครูเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอแนวคิดใหม่ที่มีความเป็นไปได้และสมเหตุสมผลต่อการนำไปใช้ 9) ครูร่วมกันบอกข้อดีข้อจำกัดและประโยชน์ที่ได้รับจากแนวทางการพัฒนาวิชาชีพที่ครูร่วมกันจัดทำขึ้น

2.2 จุดอ่อนของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จุดอ่อนของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้แก่ 1) ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยในด้านการทำงานและการจัดการเรียนสอน จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือปรับปรุง 2) ครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม 3) ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถส่งผลกระทบต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครู 4) ครูร่วมกันประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนิเทศก่อนนำไปใช้ เลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศตามความต้องการของครูทุกคน 5) ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรมนิเทศ บันทึกข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง 6) ครูร่วมกันสรุปข้อมูลและมีเวลาเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศ 7) โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการสะท้อน

ความคิดของตนเอง 8) ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับและการสะท้อนความคิดซึ่งกันและกัน 9) ครูร่วมกันนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน 10) ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน 11) ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงาน กำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล 12) ครูมีเวลาร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและ กระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน 13) ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู 14) ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขของ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและวัดผลความสำเร็จได้ 15) ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน และ 16) โรงเรียนอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และการจัดตารางเวลา

2.3 โอกาสของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

โอกาสของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น 2) เทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ครูเข้าถึงความรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างสะดวก รวดเร็ว บันทึกข้อมูลการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ คำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง บูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน เสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา กำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ 3) ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน 5) ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต

2.4 ภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้แก่ 1) ผู้ปกครอง ชุมชน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการ

เรียนการสอนและการทำงานของครู 2) ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สามารถใช้แหล่งการเรียนรู้ และทรัพยากรต่างๆภายนอกโรงเรียน 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และกลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น แลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ เลือกกิจกรรมนิเทศ เลือกสื่อ และเครื่องมือนิเทศที่ทันสมัย น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ร่วมกันแลกเปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ ร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองและแนวคิดเกี่ยวกับการเสนอทางเลือกใหม่ รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 4) โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครู 5) ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู

3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 8 กลยุทธ์รอง และ 24 วิธีดำเนินการ แสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น 2) สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง

กลยุทธ์หลักที่ 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง 2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก 2) ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้

กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันประมวลความรู้และประสบการณ์ 2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น คือ

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การวางแผนร่วมกัน
- 2) การปฏิบัติการนิเทศ
- 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- 4) การสรุปผลการเรียนรู้
- 5) การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ได้ผลโดยสรุปและอภิปราย ดังนี้

จากผลการวิจัยในภาพรวมของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงพื้นฐานความต้องการพัฒนาและส่งเสริมด้านการวางแผนร่วมกันระดับสูงแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการวางแผนคือกระบวนการที่สำคัญเปรียบเหมือนสะพานที่เชื่อมระหว่างปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวางแผนให้มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับสัมมาธรรณีย์ (2556) ที่กล่าวว่า การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดขึ้นมาล่วงหน้าว่าเป้าหมายเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไร ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น หน้าที่ในการวางแผนจะต้องระบุผลงานที่ต้องการและหนทางที่จะทำให้ได้ผลงานนั้น การวางแผนเป็นการตัดสินใจในปัจจุบันที่จะเลือกวิธีการกระทำเพื่อให้ได้ผลตามต้องการในอนาคต ส่วนปัจจัยที่จะทำให้ได้ตามเป้าหมายมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง

กระบวนการในการเตรียมการกำหนดสิ่งที่ต้องกระทำไว้ล่วงหน้าอย่างรอบคอบ เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตให้วัตถุประสงค์ขององค์การบรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Harris (1985) ที่กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศว่าเป็นที่มั่ว ประกอบด้วย 2 กระบวนการคือ 1) การจัดลำดับความสำคัญ เป็นกระบวนการที่จัดเตรียมเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ และ 2) การออกแบบ เป็นกระบวนการวางแผนหรือจัดทำโครงสร้าง ระบบของแผนการที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ Soltani (2004) ที่กล่าวว่า การได้รับประโยชน์จากแผนการดำเนินงานและการวางแผนสำหรับการนิเทศมีความสำคัญมากกว่างานด้านการศึกษาอื่นๆ เพราะทำให้ผู้นิเทศได้ประโยชน์จากกรอบที่น่าเชื่อถือ แนวทาง และการประเมินแต่ละบุคคล ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานต้องวางแผนแยกออกจากกันเพื่อง่ายต่อการนิเทศ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายขั้นตอนของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน ด้านการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน อยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด ตามลำดับ แสดงถึงพื้นฐานความต้องพัฒนาให้การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันมีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการวิเคราะห์ประเด็นจะทำให้ทราบถึงสาเหตุ ซึ่งนำไปสู่วิธีการพัฒนาและปรับปรุงวิชาชีพ ดังนั้นการวิเคราะห์ประเด็นจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของเสนาะ ตีเยาว์ (2551) ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวางแผนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานมีการวิเคราะห์สถานการณ์ ทั้งนี้การวิเคราะห์จะต้องรวมถึงสถานการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อมในปัจจุบันรวมถึงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์สถานการณ์จะต้องแยกเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยที่องค์กรควบคุมไม่ได้ การวิเคราะห์สถานการณ์จะทำให้รู้ว่าปัจจัยภายในองค์กรนั้นมีสิ่งใดที่อยู่แล้วที่จะส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น สิ่งใดที่เป็นข้อเสียจะได้แก้ไขและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้รู้ว่าวางแผนอย่างไรให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือว่าปัจจัยภายนอกดังกล่าวนี้กระทบต่อการวางแผนอย่างไร และสอดคล้องกับแนวคิดของชาญชัย อัจฉริยสมการ (ม.ป.ป.) เสนอว่าการวิเคราะห์และการประเมินผลสภาพการเรียนการสอน ส่วนประกอบที่สำคัญของสภาพการเรียนการสอนนั้น ได้แก่ ตัวผู้เรียน ครู หลักสูตร และสิ่งแวดล้อม ทางสังคมและทางกายภาพ (Socio – Physical Environment) เพื่อให้เข้าใจในภาวะของสถานการณ์ปัจจุบัน ควรศึกษาและประเมินผลในด้านเหล่านี้ ได้แก่ 1) ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เช่น สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความชอบและความไม่ชอบ สมรรถวิสัยทางสังคม (Social Capacity) ตลอดจนภาวะของสุขภาพและระดับวุฒิภาวะ 2) ความรู้ทางวิชาการและทางวิชาชีพของครู พื้นเพเดิม การศึกษา ประสบการณ์ เทคนิคการสอน ความต้องการและปัญหาซึ่งได้รับ

จากการสังเกตของศึกษานิเทศก์ตลอดจนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอที่ครูเสนอ 3) หลักสูตร รายวิชาการเรียน (Course of Study) วิธีการในชั้นเรียน จุดมุ่งหมายของ บทเรียน เทคนิคการสอน อุปกรณ์การสอนและสภาพทางสังคมและกายภาพของบทเรียนตลอดจนการ วิเคราะห์ รายงานการ สังเกตของบทเรียนตามระบบ “การวิเคราะห์ปฏิกริยาของแฟลนเดอร์ (Flander’s Interaction Analysis)” หรือโดยเทคนิคอื่นๆ 4) สำรวจสิ่งแวดล้อมทางสังคมและกายภาพในสถานที่เรา ดำเนินการทางการศึกษา สิ่งเหล่านี้รวมถึง การศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการบริหาร การจัดหาเครื่อง อำนวยความสะดวกทางวัตถุให้ การสำรวจสภาพของ ชุมชนและการวิเคราะห์เป้าหมายและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายขั้นตอนของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนร่วมกัน ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลางและ ระดับมากที่สุด ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความต้องการและความพยายามในการศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากความรู้และประสบการณ์เป็นพื้นฐานที่สามารถเพิ่มความสามารถ ของบุคคลให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2555) ที่ได้แสดงทัศนะว่า การศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม (Knowledge-Acquisition Component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็น ส่วนประกอบสำคัญของสติปัญญา จึงต้องอาศัยกระบวนการทางปัญญาในการเลือก ทั้งการตีความ และวิธีการประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้ รวมทั้งการเลือกวิธีการ เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับมา กับข้อมูลเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ใหม่ที่เหมาะสมเข้าไปใน ระบบความจำ และสอดคล้องกับอาชัญญา รัตนอุบล (2551) ที่แสดงกล่าวว่าแหล่งการเรียนรู้ต่างๆที่ ผู้เรียนต้องแสวงหา ซึ่งอาจได้รับคำแนะนำจากผู้สอน เพื่อน หรืออาจไม่ได้รับ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ตามที่ผู้เรียนต้องการ ซึ่งแหล่งการเรียนรู้เหล่านี้อาจเป็นหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆ วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ และทรัพยากรบุคคล สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้ เรียนได้ทั้งสิ้น ซึ่งขึ้นกับความเหมาะสม และความสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น สำคัญ

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็น พบว่า ขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การ ปฏิบัติการนิเทศ แสดงว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการและความพยายามในการปฏิบัติการนิเทศ เพราะการปฏิบัติการนิเทศคือ กระบวนการที่ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่วางไว้เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานและการ จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามความต้องการของครู ทั้งนี้การปฏิบัติการนิเทศที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) การเลือกกิจกรรมนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดจูไรรัตน์ สูดรุ่ง (2559) ที่ให้ข้อคิดเห็น ว่า กิจกรรมนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของครู การเลือกกิจกรรม

นิเทศให้เหมาะสม คุ่มค่าและเกิด ประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรคำนึงเป็นอย่างยิ่ง 2) การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดจูไรรัตน์ สูดรุ่ง (2559) ที่กล่าวว่า การสร้างหรือ การเลือกสื่อเพื่อการนิเทศ เพื่อนำมาใช้ประกอบการนิเทศเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยผู้นิเทศจะต้องตั้งวัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อที่เหมาะสมต่อการ เรียนรู้ 3) การบันทึกข้อมูลนิเทศ สอดคล้องกับ Marks (1972) ให้ข้อเสนอแนะว่า การบันทึกข้อมูล ช่วยทำให้ครูสามารถสื่อสารและทำงานกับผู้บริหารได้สะดวก ทำให้ผู้บริหารได้สัมผัสและรับรู้ในสิ่งที่ เกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่สามารถอำนวยความสะดวกในการให้ผู้บริหารได้ทราบถึงความ ต้องการของครู เช่น ความต้องการได้รับการแนะนำ หรือการให้ความสนใจอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชา ที่สอน และช่วยให้ครูได้ประเมินผลตัวเอง และวัดถึงความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล สอดคล้องกับ Wiles (1967) ที่กล่าวว่าเมื่อครูมีปัญหาและ ต้องการการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้น ผู้นิเทศสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็น ประโยชน์ผ่านการ วิเคราะห์ร่วมกัน โดยสมาชิกทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่ดี คือฟังอย่างอดทนและเป็น กันเอง แต่ต้องวิเคราะห์ปัญหาอย่างชาญฉลาด ควรวิเคราะห์อย่างถูกต้อง ไม่ควรตีความผิด และ จะต้องพิจารณาเฉพาะสิ่งที่ผู้ พุดนำเสนอเท่านั้น รวมทั้งถามคำตอบที่ช่วยทำให้ปัญหาเกิดความ กระจ่างอันเนื่องมาจากเจ้าของ ปัญหา มองข้ามสิ่งเหล่านั้นไป และเลือกเฉพาะประเด็นที่สำคัญ แต่ เป็นสิ่งที่ถูกประเมินค่าผิดไป

2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีประเด็นที่จะนำมา อภิปรายผล ดังนี้

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการ จำเป็นสูงสุด พบว่า ด้านการบันทึกข้อมูล มีเพียงด้านเดียวที่เป็นจุดแข็ง คือ ครูร่วมกันบันทึกข้อมูล นิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว ส่วน ด้านอื่นๆ เป็นจุดอ่อนทั้งหมด ได้แก่ ครูร่วมกันเลือกวิธีการบันทึกข้อมูลนิเทศที่เหมาะสมกับกิจกรรม นิเทศ ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศในการจัดกิจกรรมนิเทศแต่ละครั้งได้ครบถ้วนสมบูรณ์และถูกต้อง เช่น ครูบันทึกข้อมูลจากการฟังบรรยายหรือการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น และโรงเรียนสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการบันทึกข้อมูลนิเทศร่วมกันของครู เช่น เครื่องบันทึกภาพหรือเสียง เป็นต้น และ เนื่องจากมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันการบันทึกข้อมูลนิเทศของ

ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ยังคงมีน้อยและไม่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร แม้จะครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว แต่การดำเนินการขั้นตอนอื่นๆ ยังคงเป็นจุดอ่อนสำหรับการปฏิบัติการนิเทศ ดังนั้น ครู ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องหาแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับ Marks (1972) ที่ได้กล่าวว่า การบันทึกนั้นควรมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งจะช่วยให้ครูแต่ละคนตอบคำถามในปัญหาส่วนต่างๆ ได้ หรืออาจช่วยสามารถแสดงความคิดเห็นอิสระในการปฏิบัติงานได้ สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารและผู้นิเทศจะได้รับจากการบันทึก คือ 1) พัฒนาการด้านเนื้อหาวิชา 2) วิธีการ เทคนิค และเอกสารที่ใช้ประกอบการสอน 3) พฤติกรรมในกลุ่มและความ เจริญงอกงาม 4) พฤติกรรมส่วนบุคคลและความเจริญงอกงาม 5) การแปลความหมายจากครูผู้สอน และ 6) ปัญหาส่วนบุคคล และปัญหาของกลุ่มที่ต้องการได้รับความสนใจเพิ่มเติม

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ขั้นตอนการสรุปผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด พบว่า ด้านการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีเพียงด้านเดียวที่เป็นจุดแข็ง คือ ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่วนด้านอื่นๆ เป็นจุดอ่อนทั้งหมด ได้แก่ ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน ครูร่วมให้ข้อเสนอแนะในการรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศ ครั้งต่อไป ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมา นำเสนอ และเขียนรายงานได้ สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และเนื่องจากมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้เห็นความสำคัญของการสรุปผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แต่ยังมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาและเป็นเรื่องสำคัญ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน การให้ข้อเสนอแนะในการรายงาน การร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล และการสนับสนุนจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555) ที่กล่าวว่า ผู้ที่รับรู้และใช้รายงานประเมินผลมักจะสามารถและประสบความสำเร็จที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ประเมินผลและบุคคลที่เกี่ยวข้องควรจะได้พิจารณาถึงข้อแตกต่างเหล่านี้ เมื่อต้องการรายงานผลที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ผลจากข้อสอบมาตรฐาน อาจจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวกกับบุคคลบางกลุ่ม แต่ในขณะเดียวกันอาจจะก่อให้เกิดผลทางลบและไม่ยอมรับในกลุ่มอื่นๆ ก็เป็นไปได้ จึงอาจจะมีการนำเสนอผลในรูปแบบอื่นๆ มาร่วมกันด้วย ผู้ประเมินผลควรจะได้มี

ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล และมีความสามารถทางทักษะในการใช้ภาษาและรายงานผล ควรจะได้กระทำในเวลาที่ยังทันต่อเหตุการณ์

ในมิติของสภาพแวดล้อมภายนอกนั้น ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นไม่มากนัก พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้การบูรณาการและต่อยอดความรู้ การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาและกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำหนดแนวทางการพัฒนาได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต นับเป็นโอกาสในการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน จากข้อค้นพบนี้แสดงว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความพยายามในการสร้างนวัตกรรมร่วมกันโดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งครูสามารถนำเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้ามาใช้ร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่การทำงานและการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่านวัตกรรมทางการเรียนการสอน คือ สิ่งใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อต่างๆที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้ง เกริก และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) อธิบายว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง แนวคิด วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับ ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2556) ได้กล่าวว่านวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง ความคิดใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีการใหม่ เทคนิคใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ที่ได้ปรับปรุงยุค สรรค์ และ พัฒนา ทั้งจากการต่อยอดภูมิปัญญาเดิมหรือจากการคิดค้นขึ้นมาใหม่ด้วยภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3. กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

กลยุทธ์หลักที่ 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ มี 2 กลยุทธ์รอง คือ

กลยุทธ์รองที่ 1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น ประกอบด้วย 3

วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อค้นหาประเด็นความต้องการสำหรับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ 2) ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ 3)

ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การวิเคราะห์ประเด็นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจาก การวิเคราะห์ประเด็นร่วมกันของครูจะทำให้ครูได้เป้าหมายการพัฒนาวิชาชีพตามความต้องการของตนเอง เพราะการวิเคราะห์ประเด็นต้องวิเคราะห์อย่างรอบด้านทั้งตัวครู ผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ เสนาะ ติเยาว์ (2551) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนการวางแผนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของงาน โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ 1) การหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน 2) การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้ 3) การสรุปผลเกี่ยวกับข้อมูลทั้งหมดสำหรับนำมาใช้ในการตัดสินใจกำหนดเป็นแผนขึ้นมา ทั้งนี้การวิเคราะห์จะต้องรวมถึงสถานการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อมในปัจจุบันรวมถึงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์สถานการณ์จะต้องแยกเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยที่องค์กรควบคุมไม่ได้ การวิเคราะห์สถานการณ์จะทำให้รู้ว่าปัจจัยภายในองค์กรนั้นมีสิ่งใดที่ดีอยู่แล้วที่จะส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น สิ่งใดที่เป็นข้อเสียจะได้แก้ไขและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใหม่ ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้รู้ว่าจะวางแผนอย่างไรให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือว่าปัจจัยภายนอกดังกล่าวนั้นกระทบต่อการวางแผนอย่างไร และสอดคล้องกับ จูไรรัตน์ สุดรุ่ง (2559) ที่เสนอว่า ขั้นตอนการวางแผนงาน คณะทำงานต้องมีการเตรียมการวางแผนโดย 1) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและมาตรฐานตัวบ่งชี้ของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาเป็นตัวตั้ง 2) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ผลการจัดการศึกษาสารสนเทศของโรงเรียน 3) นำข้อ 1. กับข้อ 2. มาเปรียบเทียบกัน ถ้าตรงกันก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าไม่ตรงกันก็ควรได้รับการแก้ปัญหา ซึ่งต้องวางแผนและจัดให้มีโครงการเพื่อแก้ปัญหาหรือปรับปรุง เมื่อพบปัญหาก็ต้องตั้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แล้วพิจารณาทางเลือกที่จะใช้แก้ปัญหา ตั้งเป้าหมายว่าจะเอาด้านปริมาณเท่าไร และด้านคุณภาพจะต้องการอย่างไร แล้วกำหนดนโยบายที่จะใช้แก้ปัญหาพร้อมมาตรการกำกับนโยบายด้วย แล้วจึงพิจารณาว่าจะเขียนโครงการและกิจกรรมเพื่อจะแก้ปัญหาอันนั้นอย่างไร นำโครงการมาจัดพิมพ์เป็นเล่ม (คือแผนปฏิบัติการ) แล้วนำเสนอผู้บริหารให้พิจารณาและอนุมัติต่อไป

กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย 2 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของตนเอง โดยพิจารณาจากข้อมูลและความคิดเห็นจากเพื่อนครู 2) จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่มีความชัดเจนและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจ

และสังคมในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสำเร็จทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้ย่อมต้องมาจากการวางแผนที่ดี เช่นเดียวกับการพัฒนาวิชาชีพจะประสบผลตามที่คาดหวังไว้นั้น ครูควรร่วมกันนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และประสบการณ์ของเพื่อนครู มาร่วมกันพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อวางแผนการพัฒนาวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตนเองและเพื่อนครู ซึ่งจะนำไปสู่การคิดหาวิธีดำเนินการที่เหมาะสมกับความรู้ ประสบการณ์และความถนัดของแต่ละบุคคล นอกจากนี้การวางแผนการพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพจะสามารถป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติการนิเทศได้ สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจิน สมจาร (ม.ป.ป.) ที่เสนอว่าการวางแผนการนิเทศการศึกษามี 2 แบบ และมีกระบวนการ ดังนี้ 1) การวางแผนระยะยาว การวางแผนระยะยาวจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงงานของครูหลายคนโดยการพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนและคู่มือครู เป็นต้น โดยผ่านทางคณะกรรมการที่ดำเนินงานด้านนี้ 2) การวางแผนระยะสั้น การวางแผนระยะสั้นจะเกี่ยวข้องกับผู้เป็นรายบุคคล และช่วยเหลือครูแก้ปัญหาเฉพาะอย่าง แนวทางการวางแผนทั้งสองนี้มีความจำเป็น และต้องดำเนินการควบคู่กันไปจากแผนระยะสั้น สามารถนำไปวางแผนระยะยาวเพื่อปรับปรุงสิ่งต่างๆ และสอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2555) ที่กล่าวว่า การวางแผนมีลักษณะที่เป็นทั้ง “ศาสตร์และศิลป์” (Art and Science) ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ หรือการวางแผนคือวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving) สำหรับขั้นตอนกระบวนการในการวางแผนงานที่เหมาะสม แยกออกเป็นขั้นตอนได้ 3 ประการ คือ 1) ขั้นวางแผน (Formulation of Plans) โดยคำนึงวัตถุประสงค์เสียก่อนว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) พิจารณาต่อว่าจะให้ใครทำ (Who) จะทำที่ไหน (Where) และจะทำเมื่อไร (When) โดยจะต้องระมัดระวังมิให้วัตถุประสงค์ไปขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักขององค์การ 2) ขั้นปฏิบัติการตามแผน (Execution of Plan) หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร ตลอดจนสถานการณ์และปัจจัยต่างๆที่เป็นเครื่องมือต่อการวางแผน ทั้งนี้จะต้องคาดคะเนเหตุการณ์ (Forecasting) อันพึงบังเกิดในอนาคต 3) ขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแผน (Review of Plan) เนื่องจากแผนเป็นเรื่องของอนาคต ดังนั้นอาจเกิดอุปสรรคขึ้นได้เสมอ จึงจำเป็นต้องมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เนื้อหาการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ โปรดระลึกไว้เสมอว่าไม่มีแผนใดคาดการณ์ถูกต้อง แม่นได้ตรงทุกประการ ดังนั้นการปฏิบัติงานตามแผนจึงต้องมีการติดตามเพื่อปรับปรุงกันอยู่เสมอ

กลยุทธ์หลักที่ 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ มี 2 กลยุทธ์หลัก คือ

กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง 6 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่ได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอน เหมาะสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น 2) จัดให้ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความ

เข้าใจ ทักษะ ทักษะคนคิด) 3) จัดให้ให้ครุร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง 4) จัดให้ครุร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม และจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ 5) จัดให้ครุร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ 6) ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาของครุให้ตรงกันและเพียงพอเพื่อให้ครุมีโอกาสร่วมกันปฏิบัติการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเลือกกิจกรรมนิเทศต้องคำนึงถึงบริบท ทั้งผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม กิจกรรมการนิเทศจึงมีหลากหลายรูปแบบทั้ง กิจกรรมที่ดำเนินการแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่ม กิจกรรมที่ใช้วัสดุอุปกรณ์เป็นหลักและไม่ใช้วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งการเลือกสื่อนิเทศควรเลือกสื่อนิเทศมาใช้ในการนิเทศต้องคำนึงและพิจารณาถึงความเหมาะสมและบริบทในด้านต่างๆ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของการนิเทศ สอดคล้องกับ จุฬารัตน์ สุธรรง (2559) ที่ให้ข้อคิดเห็นว่า กิจกรรมนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของ ครุ การเลือกกิจกรรมนิเทศให้เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประสิทธิผล มากที่สุด เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรจะ คำนึงเป็นอย่างยิ่ง การเลือกกิจกรรมนิเทศมีหลักในการเลือกดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ ผู้นิเทศคำนึงถึง วัตถุประสงค์ในการจัดการนิเทศภายในว่าต้องการให้ครุผู้รับการนิเทศเกิดการเรียนรู้จากการนิเทศ ด้านใดจากด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคนคิด เช่น ถ้าต้องการให้ครุเกิดความรู้ใหม่ๆ ก็อาจจะจัด กิจกรรมนิเทศในลักษณะการบรรยาย การอ่าน การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ เหล่านี้ก็มีความ เหมาะสม กิจกรรมนิเทศที่ทำให้ครุเกิดทักษะ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติจริง การ แสดงบทบาทสมมติ 2) ขนาด กิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดขนาดของกลุ่ม ผู้นิเทศต้องกำหนดให้ เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมที่ต้องการปฏิสัมพันธ์แบบ ตัวต่อตัว กิจกรรมการอภิปรายเหมาะสำหรับกลุ่มเล็กประมาณ 5-10 คน การสังเกตการสอนเหมาะ กับการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นต้น 3) ประสบการณ์ของครุ ลักษณะประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม กิจกรรม เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ผู้นิเทศสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนิเทศ บางครั้งกิจกรรมนิเทศต้องการผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น การสังเกตการ สอนโดยเพื่อนครุด้วยกัน การจัดอบรมให้ความรู้วิชาเฉพาะ หรือบางกิจกรรมผู้ร่วมกิจกรรมอาจจะมี ประสบการณ์ต่างกันก็ได้ เช่น การประชุมทั่วไป การปฐมนิเทศครุใหม่ การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น 4) งบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมนิเทศในบางครั้งแม้ว่ากิจกรรม นิเทศที่ต้องการจัดจะส่งผลต่อความรู้ของครุแต่ขาดงบประมาณหรือต้องมีการลงทุนสูง ผู้นิเทศอาจจะ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ให้ผลใกล้เคียงกัน เช่น การบันทึกวิดีโอเทปหรือการถ่ายภาพสถานที่ กิจกรรม ให้ครูดู ใช้งบประมาณน้อยกว่าการพาครุไปทัศนศึกษา หรือศึกษาดูงานนอกสถานที่หรือกิจกรรมอื่นๆ เป็นต้น 5) ผลต่อประสบการณ์หรือความรู้ของครุ การเลือกทำกิจกรรมนิเทศใดๆ ผู้นิเทศควรรับรู้ว่ เมื่อจัดให้ครุแล้ว ถ้าเลือกได้และไม่มีข้อจำกัดมาก กิจกรรมใดที่ส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ครุ มากที่สุด มีความเป็นไปได้ และคุ้มค่าในการจัด ก็อาจจะทำให้การดำเนินการนิเทศเกิดประสิทธิภาพ

มากขึ้น นอกจากนี้จอร์จ รันด์ (2559) ยังกล่าวเกี่ยวกับหลักการสร้างหรือการเลือกสื่อเพื่อการนิเทศว่า การเลือกสื่อเพื่อนำมาใช้ประกอบการนิเทศเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยผู้นิเทศจะต้องตั้งวัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีหลักการอื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณา คือ 1) สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหากิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ 2) เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มากที่สุดช่วยให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจเนื้อหานั้นได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน 3) เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของผู้รับการนิเทศ 4) สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป 5) ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพ มีเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจน และเป็นจริง 6) มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน อย่างไรก็ตาม สื่อเพื่อการนิเทศจะมีคุณค่าต่อเมื่อผู้นิเทศได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้นิเทศควรจะต้องศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อ ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่าง ตลอดจนการผลิตและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการนิเทศด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมนิเทศบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบด้วย 2 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันและเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน 2) จัดสรรเทคโนโลยีในปัจจุบันให้ครูร่วมกันใช้สำหรับการคำนวณค่า สรุปล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การหาความสัมพันธ์ของข้อมูลคือการประเมินหรือกระบวนการให้คุณค่ากับการร่วมพัฒนาวิชาชีพว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่และเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น โดยครูต้องมีความรู้และทักษะในด้านการประเมินรวมทั้งต้องมีความยุติธรรมและคุณธรรมอีกด้วย โดยครูสามารถร่วมกันนำเทคโนโลยีในปัจจุบันมาใช้สำหรับการบันทึกข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเพื่อทำให้การรวบรวมข้อมูลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอนุวัติ คุณแก้ว (2558) ที่อธิบายว่าการประเมินผล หมายถึง การตัดสิน หรือลงสรุปผลข้อมูลจากการวัดผลที่เป็นทั้งปริมาณหรือคุณภาพว่าสิ่งนั้นดีมาน้อยเพียงใด มีคุณค่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยที่การประเมินผลทางการศึกษาเป็นการตัดสินหรือสรุปผลทางการศึกษา อีกทั้งการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จะบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนการสอนที่วางไว้ได้ ควรมีแนวทางดังต่อไปนี้ 1) ต้องวัดและประเมินผลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) วิธีการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 3) ต้องเก็บข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลอย่างตรงไปตรงมา และต้องประเมินผลภายใต้ข้อมูลที่มีอยู่ 4) ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องนำไปสู่การแปลผล และลง

สรุปที่สมเหตุสมผล 5) การวัดและประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรงและเป็นธรรม ทั้งในด้านของวิธีการ วัดโอกาสของการประเมิน

กลยุทธ์หลักที่ 3 ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

กลยุทธ์รองที่ 1 เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก ประกอบด้วย 4 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ 2) จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริงไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล 3) จัดให้ครูร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศเพื่อควมมีประสิทธิภาพของข้อมูล 4) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนครูมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ 5) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับคือเทคนิคหนึ่งในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่ครูสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ โดยครูแต่ละคนให้ข้อมูลที่เป็นความจริงและสิ่งที่พบเห็นซึ่งปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัวแก่เพื่อนครู โดยครูสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการพัฒนาวิชาชีพได้ สอดคล้องกับ David (1961) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การสะท้อนให้สมาชิกในกลุ่มได้รับรู้และทราบถึงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ นอกจากนี้ ข้อมูลย้อนกลับยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลด้วย การที่บุคคลจะสามารถรับข้อมูลย้อนกลับได้จะต้องใช้เวลาสักระยะประกอบกับการทำความเข้าใจ รวมทั้งผู้ที่ทำ หน้าที่ให้ข้อมูลย้อนกลับจะต้องมีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ และสอดคล้องกับ Multiprofessional Faculty Development (2012) กล่าวว่า ข้อมูลย้อนกลับมีข้อดีต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กล่าวคือ ผู้นิเทศได้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ต่อตนเองในฐานะผู้นิเทศ สามารถใช้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน การประเมินและการตรวจสอบ ได้รายงานที่มีโครงสร้างซึ่งมีทั้งคะแนนเฉลี่ยและความคิดเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษร อีกทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับยังสามารถทำได้ผ่านระบบออนไลน์ที่รวดเร็ว ใช้งานง่าย สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นทรัพยากรที่ไม่มีจำกัด ซึ่งสามารถกลับมาย้อนดูและใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อดีของข้อมูลย้อนกลับต่อผู้รับการนิเทศ คือ เป็นโอกาสที่จะนำเสนอข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแก่ผู้นิเทศ รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับยังช่วยสะท้อนว่าผู้นิเทศได้ช่วยเหลือสนับสนุนตนเองอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ข้อมูลย้อนกลับยังมีประโยชน์ต่อการพิจารณา รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทในการพัฒนาตนเองในอนาคตอีกด้วย

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 วิธีดำเนินการ คือ

- 1) จัดให้ครูวิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน
 - 2) จัดให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาใช้
- ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การรายงานผลมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลของผลการพัฒนาวิชาชีพซึ่งทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและสนับสนุนต่อไป สอดคล้องกับ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ที่กล่าวว่า การรายงานผลการนิเทศ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ 2) พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด 3) พิจารณาว่าโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่ 4) ทำให้ผู้บริหารได้ทราบผลการปฏิบัติงานเพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมจุดเด่นและแก้ไขปัญหาในจุดด้อยของโครงการได้อย่างทันท่วงที และสอดคล้องกับ Wimba Create (2009) ที่ให้ความหมายของรายงานว่า รายงานผลถูกเขียนขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ข้อมูลและหลักฐานจะถูกนำเสนอและวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ปัญหาหรือประเด็นบางอย่าง ข้อมูลจะถูกนำเสนอโดยมีโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อง่ายต่อการค้นหาและติดตาม

กลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน

กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกัน ประมวลความรู้และประสบการณ์

- ประกอบด้วย 2 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์ 2) จัดให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่มีความเป็นไปได้ใน การนำไปใช้และสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพที่ต้องการแก้ไข ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพัฒนานวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการคิด เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางและเป็นรูปธรรม แล้วค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูล แล้วนำมาต่อยอดหรือประยุกต์เข้าด้วยกัน และสุดท้ายคือการประเมินและตรวจสอบความคิดที่เกิดขึ้นใหม่ สอดคล้องกับ James W. Potter (2005 อ้างถึงใน สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2555) ที่ได้กำหนดขั้นตอนการสังเคราะห์ว่ามี 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 2 เลือกประเด็น หรือขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการนำมาสังเคราะห์ ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลที่เลือกไว้นำมาสังเคราะห์แล้วนำไปใช้ประโยชน์ และสอดคล้องกับทิสนา แชมมณี (2549) ได้กำหนดขั้นตอนการคิดสังเคราะห์ว่ามี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้าง 2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 3) เลือกข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 4) นำข้อมูลมาทำกรอบแนวคิดสำหรับสร้างสิ่งใหม่ 5) สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยแนวคิดที่กำหนด รวมข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2555) ที่กล่าวว่า การสังเคราะห์มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์ 2) เลือกประเด็นหรือ

ขอบเขตของข้อมูลที่ต้องการนำมาสังเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 3) รวบรวมข้อมูลที่เลือกไว้นำมาสังเคราะห์สร้างสิ่งใหม่ตามวัตถุประสงค์

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 2 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพแล้วอภิปรายถึงข้อดีและข้อจำกัดรวมทั้งความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต 2) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ครูร่วมกันกำหนดวิธีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องใช้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวางแผนการพัฒนาตนเองจะเกิดขึ้นได้และสามารถปฏิบัติจนประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเกิดจากการร่วมมือของครูเพื่อค้นหาข้อดีและข้อควรปรับปรุงของตนเองได้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจพิจารณาการกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ สามารถจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการพัฒนาตนเองได้ ทั้งนี้อาจได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากเพื่อนครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Wilshire (1991 อ้างถึงใน Glickman, 2009) การพัฒนาวิชาชีพโดยการวางแผนพัฒนา ตนเองมี 5 ระยะ ดังนี้ 1) การเชิญชวน (Invitation) : ครูที่มีความสนใจจะถูกเชิญให้เข้าร่วมการประชุมเพื่อ อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาวิชาชีพ หลังจากการอธิบายคร่าวๆ โดยสรุป ครูที่มีความต้องการพัฒนาตนเองจะรวบรวมข้อมูลและประวัติตนเองให้ครบถ้วนเพื่อนำไปจัดกลุ่มและวางแผนต่อไป 2) การประเมิน (Assessment) : ผู้นิเทศสัมภาษณ์ครูเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น ความสนใจ และรูปแบบการพัฒนาตนเองที่ต้องการ จากนั้นผู้ดำเนินการทบทวนข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสร้างหรือค้นหาโครงการการพัฒนาตนเองต่างๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ครูน่าจะสนใจ 3) การให้เหตุผลและการคัดค้าน (Validation-Negation) : ในการประชุมครั้งที่ 2 นี้ จะประชุมกับครูแบบตัวต่อตัว ผู้นิเทศแบ่งปันข้อมูลจากการสัมภาษณ์และตัวเลือกของข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ ครูสามารถเลือกตัวเลือกจากการนำเสนอของผู้นิเทศได้ ครูสามารถเสนอข้อคิดเห็นและวางแผนสำหรับเป็นตัวเลือกของตนเอง สามารถตัดสินใจสะท้อนความคิดตนเองในสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติมจากตัวเลือกที่หลากหลายและแตกต่างกัน ในที่สุดครูที่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้นิเทศ จะสามารถพัฒนาการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม การประเมิน และทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็นได้ 4) การเปิดเผย (Discloser) : ระหว่างการประชุมของผู้นิเทศและผู้เข้าร่วมโครงการ ครูต่างแบ่งปันแผนการพัฒนาวิชาชีพซึ่งกันและกัน ความร่วมมือจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเมื่อแผนการพัฒนาวิชาชีพมากกว่า 2 แผนตรงกัน 5) การนำไปใช้ (Implementation) : หลังจากการประชุม ร่วมกับผู้บริหารเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแผนการพัฒนาวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้น การนำไปใช้จะเริ่มต้นขึ้น โดยครุมีเวลา 2 ปีในการทำโครงการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ ผู้นิเทศยังคงให้ความสนับสนุนในการนำ แผนไปใช้อยู่ทุกเมื่อ ครู

สามารถบอกความประสงค์ในการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นแก่ผู้บริหารเพื่อให้การ พัฒนาตนเองเป็นไป อย่างราบรื่นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 และโรงเรียนเครือข่ายจึงควรรับดำเนินการให้ คำแนะนำแก่ครูเพื่อให้ครูสามารถร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ คือเลือก กิจกรรมที่ส่งผลต่อความรู้และประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนครู และต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การพัฒนาวิชาชีพ นอกจากนี้ควรรับพัฒนาให้ครูสามารถร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่ตรง ตามความต้องการของครูและสามารถตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนนำไปใช้ได้ ทั้งนี้โรงเรียนควร เร่งจัดตารางเวลาให้ครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการปฏิบัติการนิเทศร่วมกันของครู จากนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศ ครูควรรับดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันเพื่อ ร่วมกันวิเคราะห์ผลจากการนิเทศและนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับกำหนดแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ ต่อไป

1.2 จากการวิจัยได้นำเสนอกลยุทธ์หลักที่ 1 คือ พัฒนาให้ครูร่วมกันวางแผนการพัฒนา วิชาชีพ เนื่องจากการวางแผนคือการคิดก่อนลงมือปฏิบัติจริง เปรียบเหมือนสะพานที่เชื่อมระหว่าง ปัจจุบันสู่อนาคต การวางแผนการพัฒนาวิชาชีพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการวางแผนที่ดีและ รอบคอบจะนำไปสู่การปฏิบัติการนิเทศที่มีประสิทธิภาพได้ แต่จากผลการวิจัยพบว่าจุดอ่อนของการ วางแผนร่วมกัน คือ การวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยในด้านการทำงานและการจัดการเรียนการสอน ของครู และการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุงของครู ดังนั้นจึงควร เร่งพัฒนาให้ครูสามารถร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยในด้านการทำงานของตนเองและเพื่อนทั้ง ด้านการทำงานและการจัดการเรียนการสอน เช่น การผลิตสื่อการสอน การจัดการชั้นเรียน เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ

1.3 จากการสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามทั้ง 4 ประเด็น ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีความจำเป็นในการพัฒนาและนำไปใช้ การนำเพียงกลยุทธ์ไปใช้อาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นหากมีรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทโรงเรียน จะทำให้อำนาจนำไปใช้ได้ง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยพบว่าขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ซึ่งการปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) การเลือกกิจกรรมนิเทศ 2) การเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศ 3) การบันทึกข้อมูลนิเทศ และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการปฏิบัติการนิเทศในแต่ละขั้นตอนให้ประสบความสำเร็จนั้น ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศทั้งหลักการและวิธีการดำเนินการต่างๆอย่างถูกต้อง รวมทั้งต้องมีทักษะและสามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นจึงควรทำวิจัยต่อยอดเรื่องการปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรทำวิจัยต่อยอดเรื่องกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของครูที่มีบริบทแตกต่างไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จากครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จึงควรต่อยอดวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น ในระดับสถานศึกษาระดับและจังหวัดอื่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
**พุทธศักราช 2551: แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กลุ่มพัฒนาและส่งเสริม
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร.**
- กลิ่น สระทองเนียม. (8 พฤษภาคม 2560). ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ. **สัมภาษณ์. ศึกษานิเทศก์
เชี่ยวชาญ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.**
- กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549). **การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling).** โอเดียนสโตร์.
กรุงเทพมหานคร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). **การคิดเชิงสร้างสรรค์: Creative Thinking.** ชัคเชสมิเดีย.
กรุงเทพมหานคร.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). **การนิเทศภายในโรงเรียน. แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, กรุงเทพมหานคร.**
- ดรุณี ไร่เปี่ยม. (2558). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างมหานครน่าอยู่อย่าง
ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การ
จัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2545). **การศึกษาที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา. บ็อค พอยท์.
กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
- ปัญญา อัครพุทธพงศ์. (2557). **ปัจจัยทางสภาพของครูที่ส่งผลต่อความต้องการรูปแบบการ
นิเทศการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนา
หลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). **การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อโลกใบเล็ก. พริกหวานกราฟ
ฟิค. กรุงเทพมหานคร.**
- ธารารัตน์ มาลัยเฮาว์ (2558). **กลยุทธ์พัฒนาครูประถมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำ
ตนเองและการจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
ดุขฎิบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทาง
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ทิตนา แคมมณี (2549). **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. สำนักงานคณะกรรมการ**

- ปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร (ม.ป.ป.). **การนิเทศการศึกษา Educational Supervision**. สถาบันเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ: กรุงเทพมหานคร.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556). **การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ**. รายงานฉบับสมบูรณ์.
- ยุพิน ยืนยง. (2549). **เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รับขวัญ ภูเขาแก้ว. (2557). **กลยุทธ์การบริหารคนเก่งและองค์การสมรรถนะสูงสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). **ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ : ทยุทธิกลยุทธ์สู่การ ปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 12, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์ นครปฐม.
- วัชร ทรัพย์มี. (2544). **หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบริการปรึกษา : ประมวลสาระชุดวิชา หน่วยที่ 7-11 หลักการและแนวคิดทางการแนะแนว (Principles and Concepts of Guidance)**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรีสุดา แสงพันธ์. (2550). **ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันท์ สินธพานัน และคณะ (2555). **พัฒนาทักษะการคิด...ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. เทคนิคพรินต์ติ้ง. กรุงเทพมหานคร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). **กลยุทธ์การสอนคิดเชิงกลยุทธ์**. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, กรุงเทพมหานคร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2551). **รวมบทความ แนวคิดทางอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่: Concepts in Vocational and Adult Education**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). **การวิจัยและประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่: Research and Evaluation in Adult Education**. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). **จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่: Psychology for Training Adult**.

- สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สุภาพ จัตละ. (2549). การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
เรียนรู้อย่างบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 เสนาะ ดิยาวี (2551). **บริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.** โรงพิมพ์
 ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- สัมมา ธรนิธย์ (2556). **หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.** ข้าวฟ่าง: กรุงเทพมหานคร.
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 (2559). **การประกันคุณภาพการศึกษาสู่
 คุณภาพมาตรฐานที่เป็นเลิศ.** กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาเขต 1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551). **สภาวะการศึกษาไทยปี2550/2551 “ปัญหาความ
 เสมอภาค และคุณภาพของการศึกษาไทย”.** กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556). **โครงการวิจัยเรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนา
 การศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) . **บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและ
 ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน.** กระทรวงศึกษาธิการ.
 กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558). **สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย.**
 กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2556). **โครงการวิจัยเรื่อง การกำหนด
 แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21.**
 กรุงเทพมหานคร .
- อนุวัติ คุณแก้ว (2558). **การวัดและการประเมินผลการศึกษาแนวใหม่.** โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร.
- อาชญญา รัตน์อุบล. (2551). **พัฒนาการ การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่.**
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2555). **ทักษะความคิด: พัฒนาอย่างไร (High level of thinking skills:
 How to develop).** อินทร์ณน. กรุงเทพมหานคร.
- อรสา กุณศิลา. (2557). **การดำเนินการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถการ
 จัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3.** ปริญญาศึกษาศาสตร
 มหบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

- Alessi, R. D. and Trollip, S. R. (1991). **Computer Based Instruction Methods and Development**. Englewood: N.J; Prentice-Hall.
- Biggs, Donal A. (1994). **Dictionary of counseling**. Greenwood Press, 88 Post Road West, West, Westport CT.
- Bloom, B.S.. (1988). **Taxonomy of Education Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain**. David McKay Co Inc. New York.
- David, Wilson (1961). **Wong's clinical Manual of Pediatric Nursing**. St. Louis, Mo: Mosby.
- Dewey, J. (1933). **How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process**. D.C. Health and Company. Massachusetts.
- Elizabeth M. Altmaier and Jo-Ida C. Hansen. (2012). **The Oxford Handbook of Counseling Psychology**. Oxford University Press: New York.
- Epstein, A. S.. (2003). **How planning and reflection develop young children's thinking skills**. [Online]. Available from: <http://journal.naeyc.org/btj/200309/Planning&Reflection.pdf> [2017, April 25]
- Liu, N.F., and Carless, D., (2006). **Peer feedback: the learning element of peer assessment**. *Teaching in Higher Education*, 11.
- Gagne, Robert M. (1957). **The Conditions of Learning**. USA: Holt Rinehart and Winston.
- Glickman, C.D., Gordon, S.P., & Ross-Gordon, J.M. (2009). **The basic guide to supervision and instruction leadership**. 2th ed. Boston: Allyn&Bacon.
- Glickman, C.D., Gordon, S.P., & Ross-Gordon, J.M. (2010). **Supervision and Instructional: A Developmental Approach**. 8th ed. Boston: Allyn&Bacon.
- Glatthorn, Allan. (1984). **Differentiated Supervision**. Washington D.C.: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Goldsberry, L. F. (1986). **Colleague Consultation Another Case if Fools Rush in**. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, San Francisco.

- Gielen, S., Top, L., Dochy, D., Onghena, P., and Smeets, S. (2010). **A comparative study of peer and teacher feedback and of various peer feedback forms in a secondary school writing curriculum.** *British Educational Research Journal*, 36.
- Harris, Ben M. (1985). **Supervision Behavior in education.** 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Irons, A. (2008). **Enhancing Learning through Formative Assessment and Feedback.** NY: Routledge.
- Kalish, Harry I. (1981). **Behavioral science to Behavioral Modification.** New York: McGraw-Hill Co.
- Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. (1970). **Determining sample size for research activities.** *Educational and Psychological Measurement.*
- Lewis, Catherine C. (2002). **Brief Guide to Lesson Study.** Education Department, Mills College, Oakland CA.
- Marks, James R., Stoops, Emery & Stoops, Joyce King. (1972). **Handbook of Educational supervision: A guide for the Practitioner.** Allyn and Bacon, Ince.: Boston.
- McIntyre, Tom (2014). **Behavioral Recording.** [Online]. Available from: <http://behavioadvisor.com> (April 6 2017).
- Mintzberg, H. (1994). **Schooling, expenditure, and earnings.** New York: Columbia University Press.
- Multipleprofessional Faculty Development. (2012). **Effective feedback.** Health Education Nort Central and East London. London. [Online]. Available from: <http://www.faculty.londondeanery.ac.uk/e-learning/effective-feedback> (April 24 2017).
- Pepinsky, Harold B., Pepinsky and Pauline Nichols. (1954). **Counseling theory and practice.** New York, NY, US: Ronald Press Company.
- Robert, J. Garmston. (1987). **How Administrators Support Peer Coaching.** Educational Leadership. Association for Supervision and Curriculum Development.

- Rothwell, W., and Kazana, H. (1992). **Strategic Human Resource Planning and Management**. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Robbins, Stephen P. (1989). **Organization Theory structure designs and applications**. 3rd edition. Englewood Cliffs: New Jersey; Prentice-Hall Inc.
- Sally J. Zepeda (1956). **Supervision Across the Content Areas**. Routledge. Taylor & Francis Group, New York: London.
- Soltani, Iraj. (2004). **Educational Supervision: Establisher for suitable grounds for improvement of educationl quality**. Arkan Publication.
- Sullivan, S., & Glanz, J. (2013). **Supervision that Improves Teaching and Learning**. 4th edition. Corwin Sage Company: USA.
- Tietze, Kim-Ovier. (2013). **Collegial Counseling: Developing Problem Solutions Together (Talking Together Practice)**. HamBurg, Germany peer-supervision.com
- Torrace, E.P.. (1966). **Rewarding Creative Behavior: Experiences in Classroom Activity**. Engwood Cliffs, Prentice-Hall. New York.
- Weihrich, Heinz., & Koontz, Harold. (2005). **Management: a global perspective**. 11th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Wheelen, T.L., & Hunger, D.J. (2004). **Strategic Management and Business Policy**. New York: Addison Wesley.
- Wiles, Kimball. (1967). **Supervision for better school**. 3rd edition. Prentice-Hall. Englewood Cliffs. N.J.
- Wilkerson, K. (2006). **Peer supervision for the professional development of school counselor**. Toward and understanding of terms and findings. Counsellor Education & Supervision, 46, 59-67.
- Wimba Create. (2009). **Writing Skills**. Blackboard Collaborate. [Online}. Available from: <http://libweb.surrey.ac.uk/library/skills/writing> (April 24 2017).
- Yamane, Taro. (1973). **Statistic: An Introductive Analysis**. (3rd ed). New York. Harper and Row.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. ดร. บุษราคัม ศรีจันทร์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มแผนและนโยบาย หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์ดร.ศักดา สถาพรวงษา
ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. นายอดิศักดิ์ วิไลลักษณ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างกลยุทธ์

1. ดร.ปฐมภรณ์ ปันอินทร์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 36
2. อาจารย์ ดร. ชวาลี สกุลเอี่ยมไพบูลย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนดวงวิภา
3. นายอนันต์ ทรัพย์วาริ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิเทศ การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชา นโยบาย การจัดการความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุ ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการ นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกลุ่มครู ขนาดเล็กที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมมือร่วมใจกันเพื่อพัฒนาและปรับปรุงความ เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวางแผนร่วมกัน
- 2) การปฏิบัติการณ์ิเทศ
- 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- 4) การสรุปผลการเรียนรู้
- 5) การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพของ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าและความสำคัญต่อการ พัฒนาวิชาชีพครูของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความ เป็นจริงหรือความต้องการที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อ เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาวิชาชีพครูของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามแต่ละตอนที่กำหนดให้ครบถ้วนและ
โปรดนำแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 10 ฉบับ ใส่ในซองที่แนบมาพร้อมนี้ จักขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวสิริดา สายเพชร

นิสิตมหาบัณฑิต สาขาניתศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ น้อยกว่า 30 ปี 30 – 39 ปี
 40 – 49 ปี 50 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี 10 – 19 ปี
 20 – 29 ปี 30 ปี ขึ้นไป
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์
 วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ
 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ
6. ขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง
 โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประกอบด้วย 5
ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวางแผนร่วมกัน
- 2) การปฏิบัติการณ์เทศ
- 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- 4) การสรุปผลการเรียนรู้
- 5) การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ
นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

2. แบบสอบถามเป็นที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โปรดเขียน
เครื่องหมาย \checkmark ลงใน ที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

(1) ความหมายของมาตราส่วนประมาณค่าสภาพปัจจุบัน

- 5 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือมีการปฏิบัติปรากฏอยู่ในระดับน้อยที่สุด

(2) ความหมายของมาตราส่วนประมาณค่าสภาพที่พึงประสงค์

- 5 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับมาก
- 3 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติให้ปรากฏในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ตรงกับสภาพหรือควรปฏิบัติปรากฏในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.	การวางแผนร่วมกัน										
1.1	การวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกัน										
1.1.1	ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงาน หรือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ เกิดขึ้น										
1.1.2	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อย ของตนเองและเพื่อนทั้งด้านการทำงาน และการจัดการเรียนสอน										
1.1.3	ครูร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของ ประเด็นที่ต้องการพัฒนาและปรับปรุง										
1.1.4	ครูร่วมกันวิเคราะห์ความสามารถ ความ สนใจ และความถนัดของผู้เรียน										
1.1.5	ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนการสอน										
1.1.6	ครูร่วมกันวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ ต้องการพัฒนา										
1.1.7	กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียน มาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงาน หรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ เกิดขึ้น										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.2	การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้อง										
1.2.1	ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เช่น การให้ข้อมูลย้อนกลับ การพัฒนาตนเอง การสร้างนวัตกรรม เป็นต้น										
1.2.2	ครูร่วมกันระบุวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่เหมาะสมกับตนเองและเพื่อนครู เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนออนไลน์ เป็นต้น										
1.2.3	ครูให้ความรู้และแนะนำแหล่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น หนังสือ เว็บไซต์ เป็นต้น										
1.2.4	ครูและเพื่อนครูมีเวลาว่างตรงกันและเพียงพอสำหรับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกัน										
1.2.5	โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดตารางสอนเพื่อให้ครูสามารถมีเวลาว่างตรงกันสำหรับศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม										
1.2.6	โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้ร่วมกันของครู										
1.2.7	โรงเรียนระดมทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมร่วมกันของครู										
1.2.8	กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาความรู้ใหม่										
1.2.9	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.	การให้ข้อมูลย้อนกลับ										
3.1	การสะท้อนความคิดของตนเอง										
3.1.1	ครูและเพื่อนครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสะท้อนความคิดของตนเอง										
3.1.2	ครูบอกหรืออธิบายความคิดของตนเองแก่เพื่อนครูในการปรึกษาหรืออภิปรายแบบกลุ่ม										
3.1.3	ครูบอกความต้องการของตนเองเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพแก่เพื่อนครู										
3.1.4	ครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการสะท้อนความคิดของตนเองให้เพื่อนฟัง ไม่เร่งรีบและไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา										
3.1.5	โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง										
3.1.6	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่เอื้อให้ครูร่วมกันสะท้อนความคิดของตนเอง										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.2	การให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน										
3.2.1	ครูและเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน										
3.2.2	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริงไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล										
3.2.3	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ										
3.2.4	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันด้วยคำพูดที่ชัดเจนและเจาะจง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่ไม่กระชับและสามารถตีความได้หลายอย่าง										
3.2.5	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศ										
3.2.6	ครูนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนมาพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน										
3.2.7	ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันในแต่ละครั้ง										
3.2.8	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน										
3.2.9	กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน										

ชื่อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	การสรุปผลการเรียนรู้										
4.1	การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน										
4.1.1	ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน										
4.1.2	ครูและเพื่อนครูนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของทั้งตนเองและเพื่อนครู										
4.1.3	ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู										
4.1.4	ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู										
4.1.5	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 นำผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของครู										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.2	การรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้										
4.2.1	ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน										
4.2.2	ครูร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลจากการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน										
4.2.3	ครูร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในรายงานเพื่อประโยชน์ในการนิเทศครั้งต่อไป										
4.2.4	ครูร่วมกันกำหนดรูปแบบของรายงาน เลือกข้อมูลมานำเสนอ และเขียนรายงานได้ สอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ภาษาสื่อสารได้เข้าใจชัดเจน										
4.2.5	โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน										
4.2.6	กลุ่มโรงเรียนประสานให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ รายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป										
4.2.7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำกับ/ติดตามการรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาครู										
4.2.8	เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.3	การวางแผนพัฒนาตนเอง										
4.3.1	ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง										
4.3.2	ครูร่วมกันทำให้แผนการพัฒนาตนเองชัดเจนและกระจ่างโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน										
4.3.3	ครูร่วมกันกำหนดวิธีการและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการพัฒนาตนเอง										
4.3.4	ครูร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาตนเองที่มีขั้นตอนชัดเจนและมีความยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้										
4.3.5	ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง										
4.3.6	ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองร่วมกันจากเป้าหมายที่มาจากตัวครู										
4.3.7	โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง										
4.3.8	ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1										
4.3.9	ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต										
4.3.10	กลุ่มโรงเรียนจัดให้ครูแต่ละโรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนพัฒนาตนเองซึ่งกันและกัน										
4.3.11	เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเองได้สะดวก รวดเร็ว										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.	การสร้างนวัตกรรมร่วมกัน										
5.1	การบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อน										
5.1.1	ครูร่วมกันวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทั้ง ของตนเองและเพื่อนครู										
5.1.2	ครูร่วมกันนำความรู้และประสบการณ์เดิมมา รวบรวมและประมวลเข้ากับความรู้และ ประสบการณ์ใหม่ทั้งของตนเองและเพื่อนครู										
5.1.3	ครูร่วมกันพิจารณาและทบทวนแนวคิดใหม่ถึง ความเป็นไปได้และความสมเหตุสมผลในการ นำไปใช้										
5.1.4	ผู้บริหารร่วมแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะกับครูเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ สำหรับการพัฒนา										
5.1.5	โรงเรียนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ ครูบูรณาการและต่อยอดความรู้ของตนเองและ เพื่อน										
5.1.6	กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกันบูรณาการและต่อยอด ความรู้ซึ่งกันและกัน										
5.1.7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีนโยบายส่งเสริมให้ครูบูรณาการและ ต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน										
5.1.8	เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันบูรณาการ และต่อยอดความรู้ของตนเองและเพื่อนได้ สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ										

ข้อ	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	สภาพปัจจุบัน/ ความเป็นจริง					สภาพที่พึง ประสงค์/ ที่ควรเป็น				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.2	การเสนอทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนา										
5.2.1	ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับ ประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพปัญหาที่ ต้องการแก้ไขของเพื่อนครู										
5.2.2	ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่สามารถนำไป ปฏิบัติได้จริงและสามารถวัดผลความสำเร็จได้										
5.2.3	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือก ใหม่สำหรับการพัฒนา										
5.2.4	กลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูแต่ละ โรงเรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับ การเสนอทางเลือกใหม่										
5.2.5	เทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้ครูร่วมกันเสนอ ทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ										
5.3	การกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน										
5.3.1	ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและ กัน										
5.3.2	ครูร่วมกันบอกข้อดีและประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับจากแนวทางการพัฒนาที่ถูกกำหนดขึ้น										
5.3.3	ครูร่วมกันบอกข้อจำกัดของแนวทางการพัฒนา เพื่อหาวิธีการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น										
5.3.4	ครูและเพื่อนครูมีเวลาเพียงพอสำหรับการ กำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน										

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
ที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง
นางสาวสิริดา สายเพชร (ผู้วิจัย)

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1(ฉบับร่าง) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. แบบประเมินมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 2.1 ความเหมาะสมของกลยุทธ์หลัก 4 รายการ

ตอนที่ 2.2 ความเหมาะสมของกลยุทธ์รอง 8 รายการ

ตอนที่ 2,3 ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการ 24 รายการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในกรณีเหมาะสมหรือเป็นไปได้ แต่มีความคิดหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์โปรดพิจารณาความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่แนบมานี้ เมื่อท่านอ่านข้อความในแบบประเมินแต่ละรายการแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์ในแต่ละรายการ และหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในรายการใดๆ กรุณาเขียนข้อเสนอแนะต่อท้ายรายการนั้นๆ

นางสาวสิริดา สายเพชร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. ตำแหน่งงานปัจจุบัน.....

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1**

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเกี่ยวกับความ
เหมาะสมของกลยุทธ์ในแต่ละรายการ และหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในรายการใดๆ กรุณาเขียน
ข้อเสนอแนะต่อท้ายรายการนั้นๆ

ตอนที่ 2.1 ความเหมาะสมของกลยุทธ์หลัก

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
1. ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ			
2. เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการ นิเทศ			
3. ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน			
4. พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน			

ตอนที่ 2.2 ความเหมาะสมของกลยุทธ์รอง

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ			
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น			
1.2 สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง			
2. เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ			
2.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง			
2.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ			
3. ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน			
3.1 เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก			
3.2 ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้			
4. พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน			
4.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกัน ประมวลความรู้และประสบการณ์			
4.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนด แนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ			

ตอนที่ 2.3 ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการ

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ			
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น			
1.1.1 จัดให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อค้นหาประเด็นความต้องการสำหรับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ			
1.1.2 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอเพื่อให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ			
1.1.3 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการทำงานหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอน ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งหลักสูตร สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนา			
1.2 สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง			
1.2.1 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของตนเอง โดยพิจารณาจากข้อมูลและความคิดเห็นจากเพื่อนครู			
1.2.2 จัดให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาวิชาชีพที่มีความชัดเจนและยืดหยุ่นต่อการนำไปใช้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต			
2. เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ			
2.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติจริง			

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
2.1.1 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่ได้เหมาะสมกับบริบทเพื่อประสิทธิภาพของการนิเทศ เช่น การสังเกตการสอน เหมาะสำหรับการนิเทศ เป็นรายบุคคล เป็นต้น			
2.1.2 จัดให้ครูร่วมกันพิจารณาจุดมุ่งหมายในการนิเทศว่าต้องการให้เพื่อนครูเกิดการนิเทศด้านใด (ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ)			
2.1.3 จัดให้ครูร่วมกันบันทึกข้อมูลนิเทศเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนครูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง			
2.1.4 จัดให้ครูร่วมกันเลือกสื่อและเครื่องมือนิเทศที่สัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรมและจุดมุ่งหมายที่จะนิเทศ			
2.1.5 จัดให้ครูร่วมกันเลือกกิจกรรมนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการนิเทศ			
2.1.6 ปรับปรุงให้โรงเรียนจัดตารางเวลาของครูให้ตรงกันและเพียงพอเพื่อให้ครูมีโอกาสร่วมกันปฏิบัติการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ			
2.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ			
2.2.1 จัดให้ครูร่วมกันหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศว่าข้อมูลแต่ละอย่างมีความเกี่ยวข้องกันและเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน			
2.2.2 จัดสรรเทคโนโลยีในปัจจุบันให้ครูร่วมกันใช้สำหรับ การคำนวณค่า สรุป และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม			
3. ผลักดันให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน			
3.1 เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวก			

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
3.1.1 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยใช้คำพูดที่เหมาะสมและเป็นการเสริมแรงทางบวก ไม่ใช่คำพูดทางลบ			
3.1.2 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันโดยมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีพื้นฐานจากความจริง ไม่ใช่ความคิดเห็นส่วนบุคคล			
3.1.3 จัดให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติการนิเทศเพื่อควมมีประสิทธิภาพของข้อมูล			
3.1.4 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับจากเพื่อนครูมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ			
3.1.5 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเครือข่ายเพื่อให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ			
3.2 ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้			
3.2.1 จัดให้ครูวิเคราะห์และอภิปรายผลจากข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน			
3.2.2 จัดให้ครูร่วมกันรายงานผลความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีมาใช้			
4. พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน			
4.1 สนับสนุนให้ครูร่วมกัน ประมวลความรู้และประสบการณ์			
4.1.1 จัดให้ครูร่วมกันบูรณาการและต่อยอดความรู้			

รายการตรวจสอบกลยุทธ์หลัก	ความคิดเห็น		
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดที่แปลกใหม่ และสร้างสรรค์			
4.1.2 จัดให้ครูร่วมกันเสนอทางเลือกใหม่ที่มีความเป็นไปได้ใน การนำไปใช้และสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือสภาพที่ต้องการแก้ไข			
4.2 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนด แนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ			
4.2.1 จัดให้ครูร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ แล้ว อภิปรายถึงข้อดีและข้อจำกัดรวมทั้ง ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและอนาคต			
4.2.2 ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ครูร่วมกัน กำหนดวิธีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้ง จัดสรรทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ จำเป็นต้องใช้			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในกรณีเหมาะสมหรือเป็นไปได้ แต่มีความคิดหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับเวลาอันมีค่าของท่านในครั้งนี้

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสิรดา สายเพชร

siradasai@gmail.com

เกิดเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2532 ที่จังหวัดสระบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) สาขาวิชามัธยมศึกษา มนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ วิชาเอก
สังคมศึกษา-จิตวิทยาการปรึกษาและแนะแนว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี
การศึกษา 2555 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและ
พัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

